

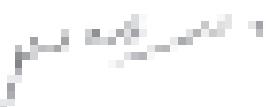

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

דין-וחשבון שנתי תשע"ג

2013/2012

МОГШ МАТУМ МОУЧАТ АКАДЕМИЯ ЛАСИПЕХ ГЕЛЛИТИ
של האקדמיה לפי סעיף 11 לחוק
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
תשכ"א-1961

פרופ' רות ארנון
נשיאות האקדמיה

העורכת אביטל בר
עורכת לשון יהודית ידלין

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
כיכר אלברט איינשטיין, ת"ד 4040, ירושלים 91040
טלפון 02-5666059, פקס' 02-5676222
דואר אלקטרוני: avital@academy.ac.il
אתר האינטרנט: www.academy.ac.il

התוכן

5	מבוא
7	דבר הנשייה
9	9 מועצת האקדמיה, מנהל האקדמיה
10	10 יסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
13	13 נושאי תפקידים בעבר ובהווה
14	14 חברים האקדמיה
30	30 רשימת מקבלי הפרסים וצינוי הכבוד

דוח פעילות

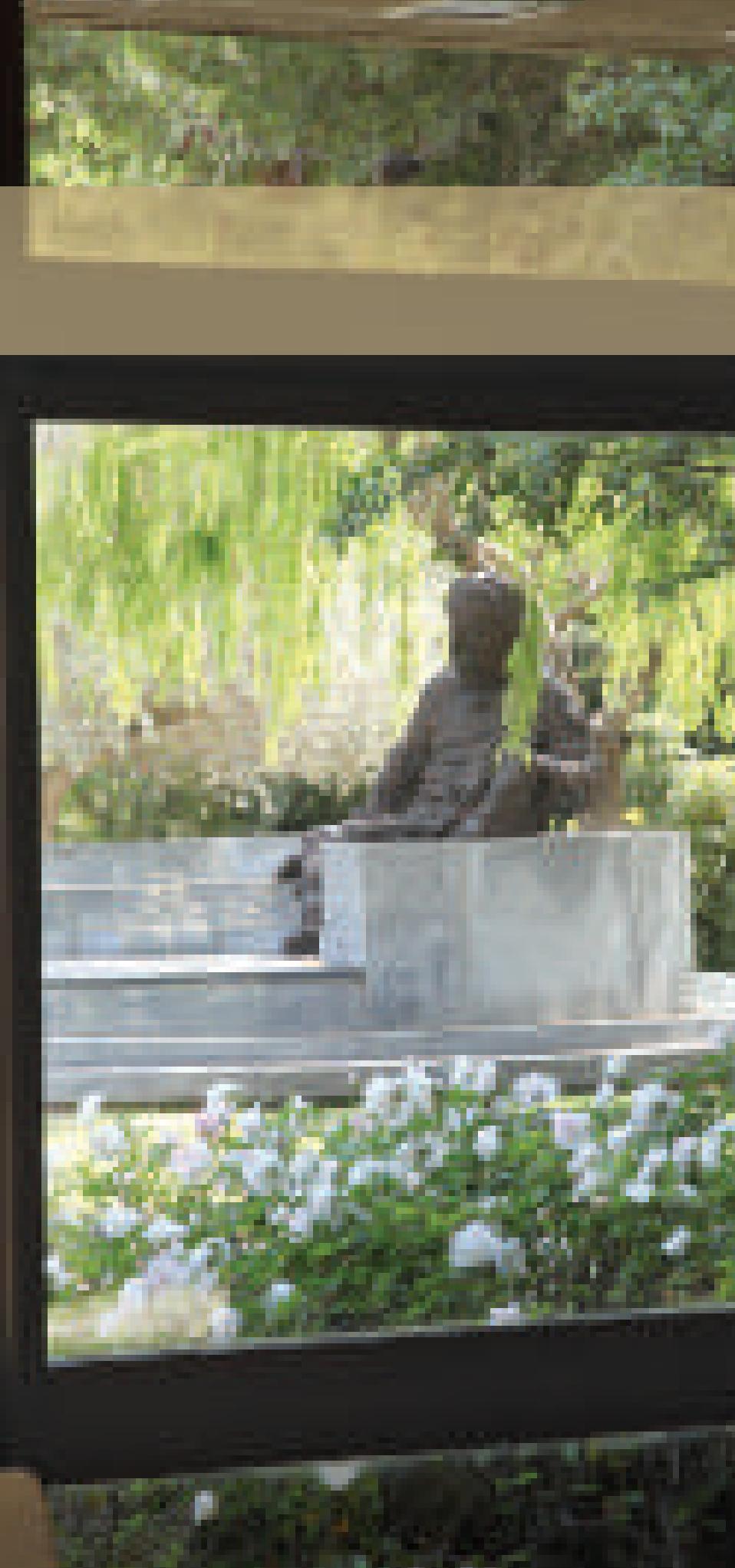
1. פעילות מועצת האקדמיה והאסיפה הכללית

35	1.1 קבלת חברי חדשים לאקדמיה
35	1.2 בחירת יושי ראש חדשים לחטיבות
35	1.3 דיווח פעילות שוטפת
36	1.4 טיפוח הצעירים במדע
36	1.4.1 האקדמיה הצעירה הישראלית
38	1.4.2 מרכז הקשר לחוקרים ישראלים בחו"ל
39	1.5 ייעוץ והערכה לגופי הממשלה ולצבא בישראל
40	1.5.1 הוועדה לבדיקת תחום הארכאולוגיה בישראל
40	1.6 המרג - התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע בישראל
42	1.7 היזמה למחקר יישומי בחינוך
44	1.8 תל"ם - הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח
45	1.9 הקון הלאומית למדע

2. פעילות החטיבה למדעי הטבע

49	2.1 חקר גנום האדם
50	2.2 הוועדה המייעצת לביוארכיאולוגיה
50	2.3 קרינית סינכרוטון
52	2.3.1 מתקן לקרינית סינכרוטון במוזר התיכון – SESAME
53	2.4 פיזיקה של אנרגיות גבוהות – פעילות ישראל ב-CERN
55	2.5 אוסף הטבע הלאומיים למחקר
56	2.6 פורום מדעי הטבע
56	2.7 פאונה ופלורה של ארץ ישראל
57	2.8 ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

3. פעילות החטיבה למדעי הרוח	
61	3.1 מפעלים במימון האקדמיה
61	3.1.1 האונומסטיקון של ארץ ישראל
62	3.1.2 המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עוזרא פליישר
63	3.2 מפעלים בתמיכת האקדמיה MGH
63	3.2.1 המפעל המشوיף עם מילון של הפרשיות האמצעית
64	3.2.2 GISFOH
65	3.3 הסכם H
	3.4 פורום צעירים מדעי הרוח והחברה
69	4. פעילות ההוצאה לאור
73	5. קשרים בינלאומיים
74	5.1 קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים
81	5.2 מפעלים אזרחיים
83	5.3 קשרים עם מוסדות בינלאומיים
	6. מלגות, מענקים ופרסים
91	6.1 מפעל מלגות אדאמס לתלמידי מחקר
94	6.2 מלגות קרן פולקס בישראל
94	6.3 קרן בת-שבע דה רוטשילד
97	6.4 פרס "טבע" על שם מייסדי החברה
101	7. הרצאות, כינוסים וairoעים בבית האקדמיה
108	8. תקציב האקדמיה
109	9. ועדות האקדמיה
113	10. נציגי האקדמיה בגופים ובמוסדות
114	11. חברים שהלכו לעולם
	12. נספחים
120	12.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
123	12.2 תיקון 2 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
124	12.3 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

אָמֵן

בשער פרק זה: גן המדע ופסל איינשטיין כפי שנשקף מטור בעין האקדמית.
בתצלום הכריכה: פסל איינשטיין. צילום ועיבוד תמונה: שושן תירם.
רוב התצלומים שבחוברת צולמו על ידי שושן תירם; מיכל פתאל.

דבר הנשייה

שלום רב,

בתום עוד שנה של פעילות ענפה באקדמיה אני שמחה להביא
לפניכם מקצת העשיה הרבה.

בפעולות בתחום חברה וממשל, וכחلك מימוש תפקידה על פי חוק ביעוץ והערכה לגורמי הממשל ולציבור בישראל, פעלה השנה האקדמיה בנושא חקר הים התיכון, וזאת בהמשך למעורבותה בנושא המחקר וההוראה בתחום הים, הנפט ואזורי ה-EEZ בארץ, שבו טיפולנו בשנה שעברה.

כהמשך לפעולות האקדמיה יש לציין את ות"ת, שנרתמה להקמת מרכז מחקר אוניברסיטאי כחלק מימוש המלצות. האקדמיה שימשה גורם חשוב בוועדת ההערכה שהקימה ות"ת. לפי המלצותיה של הוועדה הוחלט על הקמת מרכז באוניברסיטת חיפה שבו ישתתפו חמש אוניברסיטאות נוספות, בראשותו של חברנו צבי בן- אברהם.

בשנה זו החלפתית את פרופ' יעקב זיו כיו"ר תל"ם, פורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח. נקבעה מסגרת פעולה להמשך מימון ומעקב אחר המיזמים הנוכחיים, ואני מקווה שבתקופה הקרובה נתחילה במיזמים חדשים. אין לי ספק כי המשך פעילות זו חיוני להתנהלותו הייחודית של פורום תל"ם, הנעשית על יסוד איגום משאים לאומי. שייתוף הפעולה המתקיים בו הוביל בעשור וחצי האחרוניים מיזמים בהיקף כולל של כ-2.5 מיליארד ש"ח.

בחודש האחרון יצאנו כל ראשי מעדות המו"פ בארץ: יו"ר ות"ת, יו"ר המולמו"פ, המדען הראשי, ראש מפא"ת, המדען הראשי של התמ"ת ואנווי, בקריה משותפת במכון לראש הממשלה. שר המדע הציג לנו רקיראנטו במכון זה, שבו חזרנו וביקשנו להגן על תקציבי המו"פ בישראל ולהבטיח המשך גידול בתכנית חומש לאומיות למחקר הכוללת מתווה תקציבי רב-שנתי, ובו גידול של 4% בתקציבי המו"פ.

בשנה החולפת השקענו מאUCH רב בהכנות דוח האקדמיה על מצב המדע בארץ בהשוואה לעולם, כפי שנדרש בתיקון לחוק האקדמיה משנת 2010. ועדה שהוקמה לצורך זה עמלה רבות במשך למעלה מחצי שנה, וכעת הדוח הוא בשלבי הפקה ויוגש לוועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת בימים הקרובים. תודה לחברי הוועדה.

התפתחויות חשובות חלו השנה בתחום קשיי החוץ של האקדמיה: הסכם עם האקדמיה האמריקאית למדעים (NAS) לשיתוף פעולה – באמצעות קיום כינוסים משותפים למדעניים צעירים מצטיינים ממדינות, במסגרת התכנית של Kavli Frontiers of Science – קורם עוז וגידיים. הכנסים הם בין-תחומיים ומיעדים לחוקרים צעירים במדעי הטבע. הכנס הראשון המשותף הראשוony יתקיים בארץ ישראל ביוני 2013. לארגון הכנס הוקמה ועדת היגוי שגיבשה נושאים לדין בתיאום עם האמריקאים ובחרה את המשתתפים. נאחל להם כינוס מוצלח.

הקשרים עם האקדמיה ה策甫提ת למדעים: במסגרת זו התקיימו בחודש Mai 2012 הכנס הראשון, בכימיה תאורטית, באקדמיה בירושלים. הכנס השני, במתמטיקה, נערך בפריז במאי 2013, בארגון חברינו מיכאל רבין ודוד קשדן. במועד זה נדונם עם ראשי האקדמיה ה策甫提ת על המשך שיתוף הפעולה.

במסגרת שיתוף הפעולה בין האקדמיה לבין החברה המלכותית בקנדה (RSC), אשר נחתם בשנה שעברה בטקס רשמי במעמד נשיא המדינה מר שמעון פרס והמושל הכללי של קנדה, התקיימים בקנדה הסדנה הראשונה, בתחום חקר המוח, ב-14–16 ביוני 2013, בארגון חברנו חיים סיידר.

אנו ממשיכים ומרחיבים את הקשרים ההדוקים והרציפים עם האקדמיות הגרמניות. כינוס בסדרה של GISFOH, הרביעי במספר, התקיים השנה בפוטסדאם שבגרמניה בהשתתפות כ-50 מדענים מצטיינים צעירים מתחומי מדעי הרוח משתי המדינות.

נוסף על כך התקיים בדצמבר 2013 בירושלים המשותף השלישי עם האקדמיה לאופולדינה בנושא מדעי העצב.

עם בריטניה נמשכים הקשרים ההדוקים באמצעות השגריר הבריטי מר מתיו גולד והמועצה המדעית המשותפת לשתי הארצות במדעי החיים, לתכנון קידום קשרי מדע ושיתוף פעולה שבhem האקדמיה תמלא תפקיד מרכזי.

אנו מושיפים לפתח את הקשרים עם כמה ארצות מזרח הרחוק שעמן יש לנו הסכמים, ובהן האקדמיה הסינית (שילוב הדוק מתקיים בין הקורן הלאומית למדע שלנו לקורן הדומה לה בסין), האקדמיה הקוראנית והאקדמיה האוסטרלית. השנה ביקרו בירושלים נשייאם ובכרי מוסדותיהם. עוד ביקר השנה באקדמיה נשיא האקדמיה היהודית למדעים, ובעת הביקור נחתם הסכם בין שתי האקדמיות.

(ראו פרטיים להלן בפרק "קשרים בינלאומיים" ו"הרצאות, כינוסים ואירועים")

הacademy策甫提ת הישראלית

הacademy策甫提ת הלאומית הישראלית למדעים策甫提ת למכמה כללית הולכת וגוברת בעולם והקימה akademie策甫提ת. האcademy策甫提ת ה策甫提ת תפעל באופן עצמאי, בגיןיה ובסיוועה של האcademy策甫提ת הלאומית. את עשרים ושישה החברים הראשונים של האcademy策甫提ת מינתה ועדת של האcademy策甫提ת הלאומית. בעתיד יבחרו חברי האcademy策甫提ת את החברים החדשים לפי מגנון שייקבע. חברי האcademy策甫提ת, נשים וגברים, הם אנשי מדע תושבי ישראל אשר הוכיחו策甫提ת במחקר וחסיבה מקורית וקיבלו פרסיטים יוקרתיים, זכו לאותות策甫提ת על מחקרים או קיבלו מענקים מחקר יוקרתיים. החברים נבחרו לתקופה קבועה של ארבע שנים.

ולסיום, ברצוני לשוב ולהודות לחבריי במועצת האcademy策甫提ת על פעילותם הנמרצת ועל נכונותם לעזורה בכל עת ובכל שעה. כמו כן נתונה תודה לצוות המעלוה והמסודר של האcademy策甫提ת, אשר מקבל עליו את משימות הביצוע והטיפול השוטף בכל תחומי הפעולות, ביעילות יותר מזאת דוגן.

ברכה,
רות ארנון

מנהל האקדמיה

ד"ר מאיר צדוק

מנהל האקדמיה

יוסף לנץ

הסמכ"ל לכספרים ולמנהל

טל' אמיר

מנהל הוצאה לאור

אבייטל בר

הדוברת ומנהלת קשרי ציבור

בוב לפידות

ראש האגף לקשרים בינלאומיים

ד"ר יוסי סגל

רכז החטיבה למדעי הטבע

גליה פינצוי

רכזת החטיבה למדעי הרוח

בת-שבע שור

מנהל פרויקטים מיוחדים

מועצה האקדמיה

פרופ' רות ארנון

הנשיאות

פרופ' ב"ז קדר

סגן הנשיאות

פרופ' רפאל משלום

יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' יוחנן פרידמן

יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' מנחם יעלי

הנשיא לשעבר

ד"ר מאיר צדוק

מנהל האקדמיה

יסודה של האקדמיה הלאומית ישראלית למדעים

בראשית שנות החמישים החלו לדון במשרד החינוך והתרבות על אפשרות הקמתן של שתי אקדמיות: האחת למדעי הרוח והאחרת למדעי הטבע. בשנת 1955 הוקמה ועדת בראשותו של שר החינוך, פרופ' בנ-ציון דינור, ובהת恭פותם של אחדים מבכרי המדענים, והיא דנה בהצעות להקמת האקדמיות. הוועדה המליצה לפני הממשלה לפתח בצדדים לקרים הקמתה של "ברחה-אקדמיה". הממשלה קיבלה את ההצעה, אולם התנגדות שהתעוררה בכנסת הביאה לגינויתה. באותה השנה פנתה משפחת זן ליר לממשלה ישראל והצעה להקים בירושלים "מרכז לקידום התרבות", שיישמש מקום מגש לאנשי מדע, לאנשי רוח, להוגי דעתות ולאנשי אמנויות. ההצעה נדונה במשלחת בדצמבר 1955 ואושרה. בהחלטה נאמר ש"המרכז לקידום התרבות יאכسن את האקדמיה ללשון העברית ואת האקדמיות (העתידות להם) למדעי רוח וطبול ולאמנויות" ומטרתו תהיה "רכזו היישgi המחקר האקדמי הגבוה". בעקבות ההחלטה הקצתה הממשלה את חיקת הקרקע שعليה עומדים הימים האקדמיה למדעים ומכון זן ליר. ואולם, עקב ההסתיגיות שנתעוררו באותה התקופה מהקמת האקדמיה שינתה הממשלה את החלטתה, ובנוסח המתוכנן של ההחלטה מ-8 במרץ 1956 הושמט הסעיף הקובל כי המרכז יאכسن את האקדמיות הלאומיות.

על אף נסיגתה של הממשלה מההחלטה הראשונה נמשכו המאמצים להקים את האקדמיה. בראש היזמים עמד פרופ' אהרון קציר. הוא הציג לפני דוד בן-גוריון את תוכניתו להקים שתי אקדמיות, שתפקידן יהיה בין השאר לריכז את הדגולים מקרב אנשי הרוח, המלומדים, והאמנים בישראל; להשתתף בתכנון המדעי-לאומי של פיתוח הארץ; לייצג את ישראל בפורום של המדע הבינ-לאומי; לקיים מגע מתמיד עם הגופים המקבילים בחו"ל בארץ; לקיים פעולות אחרות בעלות אופי אקדמי או חינוכי. דוד בן-גוריון נתן את ברכתו להצעה.

לאחר פגישת הינה של פרופ' אהרון קציר עם רקטורי האוניברסיטה העברית ונשיא הטכניון, שנדרנו בה הצעתו של קציר, זימן דוד בן-גוריון ב-28 בנובמבר 1957 דיוון בפורים וחב כדי לבן את הביעות הכרוכות בייסוד האקדמיה. בדיון השתתפו גם שר החינוך והתרבות דאז זלמן ארן, לשעבר שר החינוך פרופ' בנ-ציון דינור ופרופסורים מן המוסדות להשכלה גבוהה. הדיון נסב על אופייתה של האקדמיה ועל תפיקתה, וגם הובאו נימוקים בעד ונגד הקמתה. בסיכום הדיון הוחלט על הקמת ועדת מכינה להקמת האקדמיה אף כי נשארו בעינם חילוקי הדעות והיחסים בקרב משתתפי הדיון באשר להקמתו של מוסד שהוא מעין אקדמיה.

ביוני 1958 נתמנתה ועדת שמתפקידה היה להציג רישימת מועמדים לוועדה המכינה. ועדת זו חרגה מן התפקיד שהוטל עליה והכינה גם טיווחה של הצעת החלטה בדבר הקמת "בית ועד" או "אקדמיה". באוקטובר 1958 הגיע שר החינוך והתרבות את ההצעה לפני הממשלה, והוא אושרה ב-9 בנובמבר 1958. לפי ההצעה ייפתחה הממשלה את כוחם של ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות למונות ועד מכין להקמת "בית ועד" (אקדמיה) למדעי הרוח והטבע, שישבו בו אנשי המדע הדגולים המדינה. ב-17 בדצמבר 1958 פנה דוד בן-גוריון אל אנשי המדע והרוח שהועודה המליצה עליהם והזמין למשח חברי בוועדה המכינה להקמת האקדמיה.

אליה חברי הוועדה המכינה:

שאלול אדרל, אריה דבורצקי, ברנרד צונדק, יואל רקה, אפרים א' אורבר, בן-ציון דינור, נפתלי ה' טור-סיני, ליאון מאיר, יעקב פולוצקי, נתן רוטנשטייך, גרשם שלום, פרנץ אלנדורף, נתן רוזן,
מרקוס רינר, יצחק ברנבלום, אהרון קציר

חברי כבוד:

חנן אלבק, מרטין בובר, יצחק פ' בעור, שמואל ה' ברגמן, משה צ' סגל, יצחקל קויפמן מתפקידה של הוועדה המכינה היה לעבד תקנון ל"בית הוועד". ואמנם בישיבתה הראשונה של הוועדה, ב-6 בינואר 1959, נקבעה ועדת להצעת תקנון. הצעת התקנון עובדה בשישה חודשים, וב-12 ביולי 1959 אישרה אותה מליאת הוועדה המכינה. תקנון זה היה "תקנון האקדמיה הלאומית למדעים", והוא אושר במשללה ב-13 בספטמבר 1959. כך נוסדה האקדמיה למעשה ונתאפשר לה להתחיל בפועלותה. ב-27 בדצמבר 1959 נוכנשה הוועדה המכינה בראשותו של מרtin בובר והכריזה על הקמת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חברי הראשונים היו חברי הוועדה המכינה.

ב-23 בפברואר 1960 התקיימה ישיבתה הראשונה של האסיפה הכללית של האקדמיה בהשתתפות ראש הממשלה דאז דוד בן-גוריון, והוא ישב בראשה. בישיבה נבחרו פרופ' מרtin בובר לנשיא האקדמיה ופרופ' אהרון קציר לסגן הנשיא.

עיגון מעמדה של האקדמיה הלאומית למדעים בחוק המדינה נעשה לאחר שועדת השרים לענייני חקיקה הכינה בשיתוף עם חברי האקדמיה, פרופ' אהרון קציר ופרופ' גרשם שלום, הצעת חוק לאקדמיה. ב-14 ביוני 1961 אישרה הכנסת את "חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א-1961".

במרס 1962 נתפרסם ברשומות "תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים", לאחר שהאסיפה הכללית של האקדמיה אישרה אותו.

אליה מטרות האקדמיה ותפקידיה:

1. לרכז בתוכה חברים מטובי אישי המדע ותושבי ישראל;
2. לטפח ולקדם פעילות מדעית;
3. ליעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומיות;
4. לקיים מגע עם גופים מקבילים בחו"ל לארכ';
5. לפעול ביצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בינלאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
6. לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
7. לעסוק בכל פעילות אחרת שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

נושאי תפקידים בעבר ובהווה

סגני נשיא

–2010	פרופ' ב"ז קדר
2010–2004	פרופ' רות ארנון
2004–1995	פרופ' חיים תadmור ז"ל
1995–1994	פרופ' מנחם יעורי
1993–1986	פרופ' נתן רוטנשטייך ז"ל
1986–1980	פרופ' יהושע יורתנער
1980–1974	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1974–1968	פרופ' אריה דבורצקי ז"ל
1968–1962	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1962–1960	פרופ' אהרן קציר ז"ל

נשייאי האקדמיה

–2010	פרופ' רות ארנון
2010–2004	פרופ' מנחם יעורי
2004–1995	פרופ' יעקב זיו
1995–1986	פרופ' יהושע יורתנער
1986–1980	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1980–1974	פרופ' אריה דבורצקי ז"ל
1974–1968	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1968–1962	פרופ' אהרן קציר ז"ל
1962–1960	פרופ' מרטין בובר ז"ל

יושבי ראש החטיבה למדעי הטבע

–2007	פרופ' רפאל משולם
2007–2004	פרופ' אלכסנדר לוייצקי
2004–2001	פרופ' דן שכתמן
2001–1995	פרופ' רות ארנון
1995–1992	פרופ' יעקב זיו
1992–1989	פרופ' יצחק שטיינברג
1989–1986	פרופ' ישראל דוסטרובסקי
1986–1980	פרופ' שמושן אברהם עמייזור ז"ל
1980–1974	פרופ' יגאל תלמי
1974–1968	פרופ' ארנסט דוד ברגמן ז"ל
1968–1963	פרופ' אריה דבורצקי ז"ל
1963–1960	פרופ' יואל רקה ז"ל

יושבי ראש החטיבה למדעי הרוח

–2007	פרופ' יוחנן פרידמן
2007–2001	פרופ' ב"ז קדר
2001–1995	פרופ' שאול שקד
1995–1989	פרופ' יהושע בלאו
1989–1986	פרופ' אהרן ברק
1986–1983	פרופ' נתן רוטנשטייך ז"ל
1983–1980	פרופ' דן פטינקין ז"ל
1980–1974	פרופ' נתן רוטנשטייך ז"ל
1974–1969	פרופ' יהושע פראור ז"ל
1969–1963	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1962–1960	פרופ' גרשם שלום ז"ל

נשייאי האקדמיה מאז נוסדה (מיemin למעלה)

- פרופ' מרטין בובר ז"ל
- פרופ' אהרן קציר ז"ל
- פרופ' גרשם שלום ז"ל
- פרופ' אריה דבורצקי ז"ל
- פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
- פרופ' יהושע יורתנער
- פרופ' יעקב זיו
- פרופ' מנחם יעורי

חברי האקדמיה

החטיבה למדעי הטבע

שנת הבחירה

תשס"ט / 2009

פרופסור לרפואה, נירולוגיה,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

ابرמסקי, עודד

תשכ"ד / 1964

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אגמון, שמואל

תש"ז / 1990

פרופסור לפיזיקה,
אוניברסיטת תל אביב

אהרוןוב, יקי

תשע"ב / 2012

פרופסור לפיזיקה,
אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב

אהרוני, אכמן

תשע"א / 2011

פרופסור למתמטיקה שימושית ולמדעי המחשב,
מכון ויצמן למדעים

אולמן, שמעון

תשס"ו / 2006

פרופסור לבiology מולקולרית,
מכון ויצמן למדעים

אורן, משה

תשנ"ז/1997

פרופסור למתמטיקה,
אוניברסיטת תל-אביב

אלון, נוגה

תשס"ב/2002

פרופסור לפיזיקה,
מכון ויצמן למדע

אמרי, יוסף

תש"נ/1990

פרופסור לאימונולוגיה כימית,
מכון ויצמן למדע

ארנון, רות

תש"ס/2000

פרופסור לגאופיזיקה,
אוניברסיטת תל-אביב

בן- אברהם, צבי

תשנ"ז/1997

פרופסור לפיזיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בקנשטיין, יעקב

תשס"ב/2002

פרופסור למתמטיקה,
אוניברסיטת תל-אביב

ברנסטיין, יוסף

תשנ"ט/1999

פרופסור לגנטיקה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

גרונר, יורם

תшנ"ח/1998	פרופסור לנירוביולוגיה, מכון ויצמן למדע	גרינולד, עמירם	
תשס"ו/2006	פרופסור להידרולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב	דגן, גدعון	
תשס"ח/2008	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	היילום, מרדכי	
תש"ע/2010	פרופסור למדעי המחשב, מכון ויצמן למדע	הראל, דוד	
תשס"ח/2008	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	הרשובסקי, אהוד	
תשל"ח/1978	פרופסור-מכון לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	הררי, חיים	
תש"ס/2000	פרופסור-מחקר לבiocימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	הרשקו, אברהם	

תשס"ב/2002

פרופסור לכימיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

וילנור, איתמר

תשמ"ח/1988

פרופסור לביופיזיקה,
מכון ויצמן למדע

וילצ'יק, מאיר

תשמ"א/1981

פרופסור-מחקר להנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

זוי, יעקב

תשנ"ג/1993

פרופסור-מחקר להנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

זכאי, משה

תשס"א/2001

פרופסור לרפואה, המטולוגיה,
המרכז הרפואי ע"ש שיבא ואוניברסיטת תל-אביב

זוליגסון, אורן

תשל"ו/1975

פרופסור לביולוגיה,
מכון ויצמן למדע

זקס, לייאן

תשנ"ח/1998

פרופסור ל邏輯יולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

חת, אילן

תשע"א/2011

פרופסור לכימיה,
מכון ויצמן למדע

טנא, רשות

תש"ס/2000

פרופסור לביולוגיה מבנית,
מכון ויצמן למדע

יונת, עדה

תשל"ג/1973

פרופסור לכימיה,
אוניברסיטת תל-אביב

יורטנר, יהושע

תשס"ז/2007

פרופסור לביולוגיה מולקולרית,
מכון ויצמן למדע

ירדן, יוסף

תשס"ט/2009

פרופסור לאקולוגיה,
אוניברסיטת תל-אביב

לויה, יוסף

תשנ"ב/1991

פרופסור לכימיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ליין, רפאל דוד

תשנ"ט/1999

פרופסור לכימיה ביולוגית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

לייצקי, אלכסנדר

תשע"ב/2012

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ליונדנשטיראום, אילון

תש"ל/1970

פרופסור לפיזיקה,
מכון ויצמן למדע

ליפקין, צבי

תשע"ב/2012

פרופסור לכימיה ארגנטית,
מכון ויצמן למדע

AMILSTEIN, דוד

תשנ"ה/1994

פרופסור לכימיה תרופתית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

מושלם, רפאל

תשס"ט/2009

פרופסור לכימיה,
אוניברסיטת תל-אביב

ניצן, אברהם

תשס"ג/2003

פרופסור לביוכימיה וביוולוגיה מולקולרית,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

סידר, חיים

תשל"א/1971

פרופסור-מכון לאיומונולוגיה,
מכון ויצמן למדע

סלע, מיכאל

תשל"ד/1974	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פורסטנברג, הלל	
תשנ"ב/1991	פרופסור לפיזיקה שימושית	פרהמן, דב	
תשס"ד/2004	פרופסור-מחקר לביו כימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	צ'חנובר, אהרן	
תשס"י/2006	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קסדן, דוד	
תשמ"ב/1982	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	רבין, מיכאל	
תשס"ה/2005	פרופסור לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע	רבל, מישל	
תשס"ח/2008	פרופסור לביוכימיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	רזין, אהרון	

תשע"א/2011

פרופסור-מחקר לפיזיקה,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

שגב, מרדכי

תש"ם/1980

פרופסור לרפואה פנימית,
בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית
והדסה בירושלים

שטיין, יצחקאל

תשמ"ז/1987

פרופסור לכימיה פיזיקלית,
מכון ויצמן למדע

שטיינברג, יצחק צבי

תשס"ה/2005

פרופסור לגנטיקה מולקולרית,
אוניברסיטת תל-אביב

שילה, יוסף

תשנ"י/1996

פרופסור-מחקר להנדסת חומרים,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

שכטמן, דן

תשמ"ח/1988

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שלוח, שהר

תשע"ב/2012

פרופסור-מחקר בהנדסת חשמל,
הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל

שמעאי, שלמה

תשנ"ח / 1998	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע	שפיר, עד'	
תשמ"ד / 1984	פרופסור-מחקר להנדסה כימית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	תדמור, זאב	
תשכ"ג / 1963	פרופסור לפיזיקה גרעינית, מכון ויצמן למדע	תלמי, יגאל	

החטיבה למדעי הרוח

תשע"ב / 2012	פרופסור למדע המדינה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אבינרי, שלמה	
תשמ"ט / 1989	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אוכן, ישראל	
תשס"ו / 2006	פרופסור למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	אידל, משה	

תשנ"ו/1996

פרופסור להיסטוריה,
אוניברסיטת תל-אביב

אייזק, בנימין

תשנ"ב/1992

פרופסור למשפטים,
האוניברסיטה העברית בירושלים

אנגלרד, יצחק

תש"ס/2000

פרופסור לחקירת השואה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

באואר, יהודה

תשס"ג/2003

פרופסור לקודיקולוגיה ופלאוגרפיה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בית-אריה, מלאכי

תשכ"ח/1968

פרופסור לשפה וספרות ערבית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בלאו, יהושע

תשס"ז/2007

פרופסור למחשבת ישראל,
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

בלידשטיין, יעקב

תשכ"ו/1966

פרופסור ללשון העברית,
האוניברסיטה העברית בירושלים

בן-חכים, זאב

תשס"ח / 2008	פרופסור לספרות עברית ולפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברינקר, מנחם	
תשל"ו / 1975	פרופסור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברק, אהרן	
תשנ"ז / 1996	פרופסור לבלשנות ושפות שמיות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גולדנברג, גدعון	
תשנ"ט / 1999	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	גורוסמן, אברהם	
תש"ע / 2010	פרופסור למחשבת ישראל ולפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	הלברטל, משה	
תשמ"ח / 1988	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	הלפמן, אלחנן	
תשנ"ח / 1998	פרופסור לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	הנדלמן, דון	

תשס"ז/
2006

פרופסור לכלכלה ולמתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

הרט, סרג'אי

תשנ"ו/
1996

פרופסור למקרא,
האוניברסיטה העברית בירושלים

הן, מנחם

תשס"ז/
2006

פרופסור להיסטוריה,
אוניברסיטת תל-אביב

וילקוב, שלומית

תשע"ב/
2012

פרופסור למקרא
האוניברסיטה העברית בירושלים

טוב, עמנואל

תשס"ז/
2007

פרופסור לספרות יידיש,
האוניברסיטה העברית בירושלים

טוריינאנסקי, חוה

תשנ"ב/
1991

פרופסור לכלכלה,
האוניברסיטה העברית בירושלים

יער, מנחם

תשס"ד/
2004

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל-אביב

כהן, נילי

תשי"ב/2012	פרופסור לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	מזר, עמייחי	
תשע"א/2011	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	מרגלית, אבישי	
תשע"ב/2012	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, אוניברסיטת תל-אביב	נאכן, נדב	
תשמ"ג/1986	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	נבו, רות	
תשנ"ב/1992	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	נבוון, דוד	
תשס"ח/2008	פרופסור למדעי הדთות, האוניברסיטה העברית בירושלים	סטרומזה, גדליה	
תשס"ה/2005	פרופסור ללימודים קלסיים, אוניברסיטת תל-אביב	פינקלברג, מרגלית	

תשנ"ה/1995

פרופסור למשפטים,
אוניברסיטת תל-אביב

פרידמן, דניאל

תשנ"ט/1999

פרופסור ללימודיו האסלאם,
אוניברסיטת העברית בירושלים

פרידמן, יוחנן

תשס"א/2001

פרופסור לתלמוד,
אוניברסיטת תל-אביב

פרידמן, מרדכי
עקביא

תשס"א/2001

פרופסור לארכאולוגיה,
אוניברסיטת העברית בירושלים

צפרי, יורם

תשנ"ח/1998

פרופסור להיסטוריה,
אוניברסיטת העברית בירושלים

קדר, בנימין זאב

תשנ"ג/1993

פרופסור לשפה וספרות ערבית,
אוניברסיטת העברית בירושלים

קולברג, איתן

תשס"ב/2002

פרופסור לפסיכולוגיה,
אוניברסיטת חיפה

קוריאט, אשר

קלין, יעקב
פרופסור לאשורולוגיה,
אוניברסיטת בר-אילן
תשס"ה/2005

קפמן, יוסף
פרופסור להיסטוריה ולהיסטוריה של עם ישראל,
אוניברסיטת העברית בירושלים
תשס"ד/2004

רובינשטיין, אריאל
פרופסור לכלכלה,
אוניברסיטת תל אביב
תשנ"ה/1995

ריך, יואל
פרופסור لأنטומיה ולאבולוציה,
אוניברסיטת תל אביב
תשס"ח/2008

שולמן, דוד
פרופסור ללימודים היהודיים,
אוניברסיטת העברית בירושלים
תשמ"ח/1988

שטרנהל, זאב
פרופסור למדע המדינה,
אוניברסיטת העברית בירושלים
תש"ע/2010

שילוני, בנעמי
פרופסור להיסטוריה ותרבות של יפן
אוניברסיטת העברית בירושלים
תשע"ב/2012

תשמ"ו/1986

פרופסור ללימודים אירניים ולמדע הדתות,
האוניברסיטה העברית בירושלים

שקד, שאול

תש"ס/2000

פרופסור לבלשנות,
האוניברסיטה העברית בירושלים

ששה-הלו, אריאל

רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד בשנות תשע"ג

יעוד אברמסקי

פרס חברות הכבוד הראשון מטעם המועצה האירופית לטרשת נפוצה (ECTRIMS)

יקיר אהרוןוב

תואר דוקטור לפילוסופיה לאות כבוד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב

יהודה באואר

תואר Commander of the Northern Star מלך שוודיה
אות מסדר לאופולד השלישי מלך בלגיה

יהושע בלאו

תואר דוקטור לפילוסופיה לאות כבוד מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב

צבי בן-ארהם

פרס על מפעל חיים מטעם העמותה הישראלית למדעי הימים

גדעון דגן

פרס ישראל בחקר מדעי כדור הארץ ובחקר מדעי האטמוספרה
תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת פרדריקו השני בנפוליא שבסיטליה

אלחנן הלפמן

פרס אונassis (Onassis) לשחר בין-לאומי בלונדון שבבריטניה
עמית (Corresponding Fellow) האקדמיה הבריטית

דוד הראל

תואר דוקטור לשם כבוד מהאוניברסיטה הטכנולוגית של אינדיהון שבהולנד
מדליית הזהב-פלטינה ABZ במדעי המחשב מהמכון הטכנולוגי בציריך בשווייץ

סרג'יו הרט

חבר האקדמיה האירופית (Academia Europaea)

חויה טורניאנסקי

פרס ישראל בחקר לשונות היהודים וספריותיהם ובחקר התרבות העממית

עדיה יונת

תואר דוקטור לשם כבוד מהאוניברסיטהות אלה:

קמברידג' באנגליה

פטרס ביוון

הר סיני בניו יורק

הمبرוג בגרמניה

טולוז בצרפת

בית הספר לרפואה של בקו באזרבייגן

מדליית דטה של החברה האירופית למדעי החיים

מדליית הרציניות של ראש ממשלת טייוואן

חברת האקדמיה המלכותית הבריטית לכימיה

מנחם יער

פרס א.מ.ת. בכלכלה

יוסף ירדן

פרס ברינקר מטעם הקון להרציניות במדע על שם סוזן ג' קומן

על מחקר בסיסי של מחלת הסרטן

אלכסנדר לוייצקי

פרס האגודה האמריקאית לחקר הסרטן

אלילן לינדנשטרואס

חבר האקדמיה האירופית (Academia Europaea)

רפאל משהם

פרס א.מ.ת. בכימיה

אברהם ניצן

פרס א.מ.ת. בכימיה

יוסף קפלן

פרס ישראל בחקר ההיסטוריה של עם ישראל

אריאל רובינשטיין

חבר האקדמיה האירופית (Academia Europaea)

שהון שלח

חבר האקדמיה האירופית (Academia Europaea)

שלמה שמא

חבר חוץ (Foreign Associate) באקדמיה הלאומית האמריקאית להנדסה (NAE)

עדן שפיר

מדליית הזהב מטעם האקדמיה הצרפתית למדעים

1

דוח בעילות

בשער הפרק: שער הכניסה לאקדמיה

דו"ח פעילות

1. פעילות מועצת האקדמיה והאסיפה הכללית

1.1 קבלת חברים חדשים לאקדמיה

האסיפה הכללית של האקדמיה בישיבתה מיום כ"ב בסיוון תשע"ב (22 ביוני 2012) בחרה תשעה חברים חדשים, ואלה הם: פרופ' שלמה אבנרי, פרופ' אמנון אהרוןוי, פרופ' עמנואל טוב, פרופ' אילון לינדנסטרואס, פרופ' עמייחי מזר, פרופ' דוד מילשטיין, פרופ' נדב נאמן, פרופ' בנ-עמי שילוני, פרופ' שלמה שמאן. טקס קבלת החברים החדשים לאקדמיה והרצאות הבכורה שלהם היו בערב נר רבעיע של חנוכה, כ"ז בכסלו תשע"ג (11 בדצמבר 2012), בבית האקדמיה. (ראו פירוט להלן בפרק "הרצאות, כינוסים וairoוועם")

1.2 בחירת יושבי ראש חדשים לחטיבות

החטיבה למדעי הרוח בחרה בישיבתה מיום א' בניסן תשע"ג (12 במרץ 2013) בפרופ' יוסף קפלן לשמש יוושב ראש החטיבה. פרופ' קפלן מחליף את פרופ' יוחנן פרידמן, המסיים שני תקופות כהונה, בת שלוש שנים כל אחת, בתפקיד זה. החטיבה למדעי הטבע בחרה בישיבתה מיום ו' בניסן תשע"ג (17 במרץ 2013) בפרופ' איתמר וילנר לשמש יוושב ראש החטיבה. פרופ' וילנר מחליף את פרופ' רפאל משולם, המסיים שני תקופות כהונה, בת שלוש שנים כל אחת, בתפקיד זה. יוושבי הראש החדשניים יוכנסו לתפקידם בא' בתשרי תשע"ד.

1.3 דיווח פעילות שוטפת

בשנה זו נעשו פעולות חדשות ומתחמכות במסגרת מגוון תפקידייה של האקדמיה. על פי השינוי בחוק האקדמיה מיום 2010, המטיל על האקדמיה הכנסת דוח על מצב המדע, פעולה היחינית ליעוץ והערכה ושקרה באמצעות ועדת מלואה על הכנסת הדוח כדי להגישו השנה לכנסת. במסגרת תפקידייה האחרים הוסיפה האקדמיה לפועל באלה: חיזוק קשרי החוץ של האקדמיה, פעילות ההוצאה לאור, טיפוח הקשר עם חברי האקדמיה ועם הדור החדש של המדענים היישראליים והעמקת הפעולות לקידומו של המדע ולהנחלתו לציבור.

במסגרת חיזוק וקידום קשרי החוץ המדעיים ממשיכת האקדמיה במאציה ובפעולות להבטחת קיומם וקידומם של קשרים שוטפים עם כמה מדינות מובילות, ובראשן ארצות הברית, גרמניה, אנגליה, צרפת, סין והודו. השנה נערכו סדנאות משותפות עם גרמניה, צרפת והודו. (ראו פירוט להלן בפרק "קשרים בין-לאומיים").

האקדמיה למדעים פועלת באופן שוטף, בהתאם לתקידה על פי החוק, לקידום הפעולות המדעית וטיפוחה. כמו כן היא עוסקת בייעוץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית, בסקרירה מעת לעת של הפעולות המדעית בישראל בתחוםים שונים ובהערכתה. במסגרת זו נעשו בשנים האחרונות סקרים והערכה בתחוםים שונים, בהם מדעי החיים, מדעי הרוח, היסטוריה ואריאולוגיה.

עם השנים הלכה והתחזקה התחששה שיש צורך בבחינה ובהערכת מסודרות ושיטתיות של

פעילות זו, שתיעשינה בעבודה מסודרת ועל סמך נתוניים סדרתיים. האקדמיה יזמה, בשיתוף עם ועדות החינוך והמדע בכנסת ובסיוון, שינוי בחוק האקדמיה. השינוי בחוק אישר בכנסת ב-21 ביולי 2010 והטיל על האקדמיה להכין דוח על מצב המדע אחת לשולש שנים. כמו כן החוק מסדיר את אפשרות פניהם של מוסדי ממשלה לאקדמיה לשם קבלת ייעוץ ומידע. (ראו השינוי לחוק בסוף).

השנה התקיימו ישיבות מיוחדות (נוספו על הישיבות מן המניין) של חברי האקדמיה לחיזוק הקשר בין החברים ומוסדות האקדמיה. בישיבות נדונו סוגיות שונות הנוגעות לתפקיד האקדמיה, ונדון הצורך להגבר את מודעותם של הציבור ומקבלי החלטות לתפקידו ולעשייתה של האקדמיה למדעים וכן הצורך לחזק את קשרי החוץ המדעיים.

1.4 טיפוח הצעירים במדע

האקדמיה מוסיפה להדק את הקשר עם דור המדענים הצעירים ועם המדענים לעתיד – תלמידי המחקר. היא ממשיכה לקיים את קבוצות "פורום הצעירים" במדעי הרוח והחברה, שבהן חוקרים צעירים נפגשים עם עמיתיהם מהאוניברסיטאות השונות בארץ, נועדים עם מדענים בעלי שם בתחום ישראל ומהו"ל ובעליים סוגיות וביעות הנוגעות להם ולתחומי מחקריהם. השנה השתתפו חברי מפוזר הצעירים במדעי הרוח במיזם GISFHO (German-Israeli Frontiers of the Humanities בהשתתפות קבוצות חוקרים צעירים ישראליים וגרמניים. (ראו פירוט להלן בפרק "הפעולות בחטיבת למדעי הרוח").

השנה נחתם הסכם לשיתוף פעולה עם האקדמיה הלאומית האמריקאית למדעים (NAS) להפעלת תכנית Kavli Frontiers of Science, שבמסגרתה יתקיימו כינוסים בינלאומיים בהשתתפות מדענים צעירים מתחומי הטבע משתי המדינות. (ראו פירוט להלן בפרק "קשרים בינלאומיים").

כמו כן האקדמיה תומכת בתלמידי מחקר מצטיינים במדעי הטבע באמצעות מלגות קרן אدامס וקרן פולקס (ראו פירוט להלן בפרק "מלגות, מענקים ופרסים"). האקדמיה פועלת לקידום יוזמתה לכינון הקשר עם מדענים, חוקרים צעירים ותלמידי מחקר ישראליים בחו"ל באמצעות מרכז הקשר (להלן בסעיף 1.4.2). השנה הקימה האקדמיה את האקדמיה הצעירה (ראו להלן).

1.4.1 האקדמיה הצעירה הישראלית

האקדמיה הלאומית הישראלית הצעירה למגמה עולמית והקימה אקדמיה צעירה. האקדמיה הצעירה תפעל באופן עצמאי, בגביוי ובסיוו של האקדמיה הלאומית. את עשרים ושישה החברים הראשונים מינתה ועדת של האקדמיה הלאומית.

חברי האקדמיה הצעירה, אנשי מדע צעירים מתחומי מדעי הרוח ומדעי הטבע אשר הוכיחו הצעירות במחקר וחשיבה מקורית, זכו בפרסים יוקרתיים או באותות הצעירות על מחקרים או קיבלו מענק מחקר מן הקרן הלאומית למדע או ERC. החברים נבחרו לתקופה קצרה של ארבע שנים.

עם מטרותיה של האקדמיה הצעירה נמנים אלה: קידום מעמדו של המדען הצעיר בישראל, קידום הקשר בין המדע לבין קוביי המדיניות ובין המדע לבין החברה, טיפול הקשר ושיתוף הפעולה בין חוקרים צעירים מתחומי דעת שונים ועידוד מחקרים משותפים, התמודדות עם

בעיות בעלות חשיבות לאומיות ובינלאומית ושיתופי פעולה עם חוקרים צעירים בעולם.

26 חברי האקדמיה הצעירה הם אלה:

ד"ר שרון אהרוןסון-הביב, המחלקה לספרות משווה, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר דן אורון, המחלקה לפיזיקה של מערכות מורכבות, מכון ויצמן למדע

פרופ' יונינה אלדר, הפקולטה להנדסת חשמל, הטכניון

פרופ' דוד אנוך, הפקולטה למשפטים והחוג לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר יונתן בן דב, המחלקה למקרו, אוניברסיטת חיפה

פרופ' ליאור גפשטיין, הפקולטה לרפואה, הטכניון

ד"ר עודד הוד, בית הספר לכימיה, אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר תמר הרציג, החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר יובל נח הררי, החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' יעל חנין, בית הספר להנדסת חשמל, אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר רועי ירושלמי, המכון לכימיה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' אריאל כנפו, המחלקה לפסיקולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' טאלב מוקاري, המחלקה לכימיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

ד"ר פאבל מצ'יקו, המחלקה למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' אהוד נקר, בית הספר לפיזיקה ואסטרונומיה, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' ערן סגל, המחלקה למדעי המחשב ומטמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע

פרופ' רם סרי, מכון רקח לפיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' טליה פישר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' מיכל פלדמן, בית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר שרון צוקרמן, המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' אורית קדר, המחלקה למדעי המדינה, האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' ליאור קרוניק, המחלקה לחומרים ופנוי שטח, מכון ויצמן למדע

פרופ' ישע רוזנツבי, החוג ללימודיו התרבותיים, אוניברסיטת תל-אביב

ד"ר רותם שורק, המחלקה לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע

פרופ' ועוד שרון, בית הספר למדעי המחשב, אוניברסיטת תל-אביב

פרופ' עידית תשובה, המכון לכימיה, האוניברסיטה העברית בירושלים

הacademy הצעירה הישראלית נבנתה על פי מודל האקדמיות הצעירות שהוקמו לפני יותר מעשור, ראשית בגרמניה ולאחר מכן בהולנד. אקדמיות אלו פועלות בהצלחה רבה במגוון רב של נושאים, כולל פעילות לקידום חוקרנים צעירים, הנגשת המדע בתביה ספר, הגדלת המודעות בקרביריה אקדמית ועוד.

השנה נבחרו פרופ' טליה פישר ופרופ' עידית תשובה, שתי חברות האקדמיה הצעירה הישראלית, להברחות באקדמיה העולמית הצעירה – (Global Young Academy) GYA. הן מציגות מוספר הולך וגדל של צעירים ישראליים שהוצגו ל-GYA על ידי האקדמיה הלאומית למדעים. חברי בגוף חשוב זה: פרופ' אורן גולד-אייל, ד"ר עודד הוד, פרופ' יעל חנין, ד"ר עדו ישראלי-זעירוביץ ופרופ' מיכל פלדמן.

האקדמיה הצעירה הושקה ב-8 בנובמבר 2012, במעמד פרופ' ב"ז קדר, סגן נשיאת האקדמיה, פרופ' דן שפטמן, חבר האקדמיה וחתן פרס נובל, וד"ר מאיר צדוק, מנכ"ל האקדמיה. באירוע השתתפו חברי האקדמיה משתפי חטיבותיה.

עוד על אודוט "האקדמיה הישראלית הצעירה" ועל "האקדמיה העולמית הצעירה" אפשר לקרוא באתר האקדמיה, בחלונית: "מדיניות מדע".

1.4.2 מרכז הקשר לחוקרים ישראלים בחו"ל

ביוולי 2007 הקימה האקדמיה את מרכז הקשר בין האקדמיה לבין מדענים ישראלים בחו"ל. מטרת המרכז היא לסייע למדענים ולחוקרים ישראלים השוהים בחו"ל למצוא מקום העבודה מתאים בתחום הקהילה המדעית בארץ. האקדמיה מודאגת מהתוופה המכונה "בריחות מוחות" ומן העובדה שהחוקרים הישראלים רבים הנמצאים בחו"ל משתמשים לחזור ארץם, והיו עושים זאת אילו רק יכלו למצוא עבודה מתאימה ומأتגרת.

מאז הקמתו אוסף המרכז מידע עדכני על השירות הפנויות בתחום הדעת השונים באוניברסיטאות, במוסדות המחקר ובמכלולות האקדמיות בארץ ושולח אותו לקבוצות חוקרים הנבחרות לפי תחומיים מקצועיים. כמו כן מסייע מרכז הקשר באופן פרטני לפונים אישיים אליהם ישיר עם הגורמים הרלוונטיים בתחוםם. המרכז מסייע בגישור בין הישראלים הרוחקים, שלעתים מרגשים מנותקים, לבין המוסדות האקדמיים בארץ. עזרה מושתת גם לחוקרים שנולדו בישראל השווים התקופות אווכות בחו"ל, למדענים

עלולים ולתושבים אקדמיים שכבר חזרו מ בחו"ל אך טרם מצאו עבודה. ב-8 באפריל 2013 היו רשומים במרכז הקשר 2,405 חוקרים, מתוכם 1,736 בעלי תואר דוקטור, 545 דוקטורנטים, 116 בוגרי תואר ראשון ושני ו-3 סטודנטים לתואר ראשון. מכל הרשומים 1,504 מתגוררים בארץ הברית, 194 בבריטניה, 85 בקנדה, 64 בגרמניה, 332 בישראל, והשאר מפוזרים ברחבי העולם.

התחומיים האקדמיים של הרשומים במגgor מתחלקים כדלקמן: במדעי החבורה 420, במדעי הרוח, כולל חינוך ומשפטים, 354, במדעי החיים 845 ובמדעי הטבע, במתמטיקה, במדעי המחשב והנדסה 710. כל חוקר יכול לשין את עצמו בתחום אחד או כמה תחומיים.

בשנה האחרונה התרחבה פעילות מרכז הקשר מעבר לעובדה המשותפת עם אוניברסיטאות הממחקר גם לפעילויות עם המכילות האקדמיות וגופים ממשלתיים כגון הוועדה לאנרגיה אטומית, המשרד לתשתיות לאומיות, משרד המדע ומשרד ראש הממשלה. בשל הצלחת המפגשים הריאוניים ובשל הביקושים הרבים למידע על אפשרויות להישג סיוע במימון משרות אקדמיות, ארגן מפגש שלישי ב-24 בדצמבר 2012, בתקופת ביקורי המולדות של רבים מהחוקרים הרשומים במרכז הקשר, הבאים ארץחה לחיפוש עבודה. הפעם הושם הדגש במפגש מעשי והוזמנו המפעילים את התכניות השונות המממןoot את שובם של אקדמאים, מלבד מנהליין שהוזמנו בשנים קודמות. הzęרפה לפעילויות ד"ר נורית אייל, מנחת התכנית הלאומית להחזרת המוחות מטיימ"פ ומשרד המדען הראשי של התמ"ת, שאליו הועבר מAGER המולמו"פ ממשרד הקליטה. מיזם התכנית עתיד לפעול ממאי 2013, ומטרתו לטפל בעיקר

בחוקרים החוזרים לתעשייה. התכנית תפעל בשיתוף עם מרכז הקשר של האקדמיה, המתרכו בהחזורת חוקרים לאקדמיה.

במסגרת המפגש הפעם, במקום חבר דיון של רקטורים כבשנה שעברה, התקיימים רב-שיח לא פורמלי בין חוקרים ישראלים שחוירו מחו"ל, בהנחייתו של ד"ר מאיר צדוק. ההתחנויות בדבר קליטתם בחזרה באקדמיה בארץ הייתה רבה. חלק מהקהל הביעו משאלת שמווע בשנה הבאה מהחוקרים שחזרו לתעשיית ההי-טק ולמשרות ממשלתיות ואחרות. היו חוקרים שנקלטו במשרות כאלה ואף הציעו את עצם לחבר דיון כזה. לאחר מכן התקיימים יריד תעסוקה בדומה לשנה שעברה, אך היו בו משתתפים רבים יותר מטעם המוסדות, במיוחד המכינות האקדמיות. השנה נרשמו מראש יותר מ-100 חוקרים. ההתלהבות הייתה רבה. בדומה לשנה שעברה, ההרצאות והרב-השיח שודרו בשידור ישיר, וחוקר מג' האקדמיה קיבל ססמה לצפיה בשידור. קישור לסרטון וידאו של המפגש, ביצירוף המציגות שהוצעו, הועברו לאחר מכן לכל הרשותים במג' האקדמי וכן למשתתפים.

האקדמיה משלבת כוחות ומשתפות פעולה עם כל הגורמים הפוטיים באמצעות ה"מוחות" לישראל, ובهم משרד המדע, המשרד לקליטת עלייה, משרד התרבות, איסרד, הקרן הלאומית למדע ות"ת. האקדמיה ממשיכה להרחיב את מג' המועמדים ואת מג' המשורות, ולזכות מרכז הקשר הצלחות רבות באישוש משרות אקדמיות בארץ מתוך מג' המועמדים שלו, ובכך הוא מסייע למטרת הלאומית – החירות חוקרים ישראלים בביתה.

1.5 ייעוץ והערכת גורמי הממשלה ולציבור בישראל

חוק האקדמיה, התשכ"א-1961 מונה עם תפקידיה של האקדמיה (בסעיף 2.3 לחוק): "לייעוץ לממשלה בעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית". בשנים האחרונות העמיקה האקדמיה פעילותה בתמ"ן ייעוץ לממשלה ולרשויות גם בתחוםים אלה:

בתחום החינוך – היזמה למחקר יישומי בחינוך; בתחוםי המו"פ והתעשייה – פורום תל"ם. ביום אלה מכנת הנשייה כיר"ד הפורום; בתחוםי הסביבה – המארגן בתחום ההשכלה, הגבואה והמחקר המדעי – הועודה לבודק מדעי הרוח ולימודי ההיסטוריה אוניברסיטאות, ועדת הארכיאולוגיה והוועדה לביקורת מיזם "אטולס".

יותר ממחצית מתקציבה הכלול של האקדמיה מוקדש כיום לפעילות בתחום הייעוץ. התורבותה והתעצמותה של הפעולות העלה את הצורך לכונן זרוע נפרדת של האקדמיה שטרכז את כל הפעולות הקשורות במילוי תפקידיה לפי סעיף 2.3 לחוק האקדמיה (יהלו"ם – יחידת האקדמיה לייעוץ והערכת מדענים).

את הדוחות המלאים של הוועדות שהוגשו ואושרו על ידי מועצת האקדמיה אפשר למצוא באתר האקדמיה, בחלונות: "דוחות האקדמיה".

בשנים האחרונות פועלו ועדיות ייעוץ, הערכה ומעקב מטעם האקדמיה בתחוםים אלה:

הפיזיקה (ראו פירוט להלן בפרק "החטיבה למדעי הטבע")

אוסף הטבע אוניברסיטאות בישראל (ראו פירוט להלן בפרק "החטיבה למדעי הטבע")

מצב מדעי הרוח בישראל (ראו פירוט להלן בפרק "החטיבה למדעי הרוח")

הארכאולוגיה בישראל (ראו פירוט להלן בסעיף 1.5.1)

המארג – התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע (ראו להלן בסעיף 1.6)

מחקר יישומי בחינוך (ראו להלן בסעיף 1.7)

השנה מינתה מועצת האקדמיה ועדת הערכה לפעולות היוזמה למחקר יישומי בחינוך בראשותו של פרופ' חיים הררי. (ראו להלן בפרק "זעדות האקדמיה")

1.5.1 הוועדה לבדיקת תחום הארכאולוגיה בישראל

במסגרת פעילות החטיבה למדעי הרוח בבדיקה תחומי ידע שונים אושרו בשנת 2011 הקמת ועדת לבדיקת תחום הארכאולוגיה בישראל. בראש הוועדה עומד פרופ' יורם צפריר. לוועדה שלוש זעדות משנה: תת-ועדה לבדיקת מצב הארכאולוגיה באקדמיה, בראשות פרופ' עמייחי מזר; תת-ועדה לבדיקת מצב המחבר, בראשות פרופ' סטיב רוזן; תת-ועדה לענייני החברה והארCHAOGIA, בראשות פרופ' יורם צפריר. מרכז הוועדה הוא ד"ר יצחק שי. הוועדה וזעדות המשנה דנו בנושאים השונים, ובינם הארכאולוגיה והמדעים המדוייקים, שימושים של אתרים ארכאולוגיים, שוד עתיקות ושאלת הסחר בעתיקות ועניין נסחים הקשורים במעמדה של הארכאולוגיה בחברה בישראל. השנה קיימה הוועדה שני ימי עיון פתוחים לציבור הארכאולוגים ולציבור בכלל, והועלו בהם מגוון עניינים הקשורים בעבודת הוועדה. כמו כן נערכ דיוון פתוח של חברי הוועדה עם ארכאולוגים מהדור הצעיר. מליאת הוועדה וזעדות המשנה סיימו את הדיוונים. הדוח הסופי נמצא בהכנה.

1.6 המארג - התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע בישראל

המאג, או התכנית הלאומית להערכת מצב הטבע בישראל, הוא תאגיד לאומי בחסות האקדמיה, המשלב מוסדות מחקר, ממשק וממשל בישראל העוסקים בנושאים סביבתיים. מטרת המארג היא לקדם את ישראל ולהביאה למעמד של מדינה מובילה בשימור, בשיקום ובמשק של שטחים פתוחים.

השותפים הם קרן קיימת לישראל (קק"ל), רשות הטבע והגנים והמשרד להגנת הסביבה. גופים תומכים הם משרד ראש הממשלה, תכנית מורשת ויד הנדיב. פעילות המארג החלה ב-2006 לאחר כעשר שנים של עבודה בתחום מחקר אקוֹלגי ארוך-טווח – ה-LTER (Long Term Ecological Research). מאז 2011 המארג פועל בחסות האקדמיה.

نشأת האקדמיה מינתה ועדת היוגי אקדמי למאג בראשותו של פרופ' יוסי לוייה. (ראו פרטיהם להלן בפרק "זעדות האקדמיה")

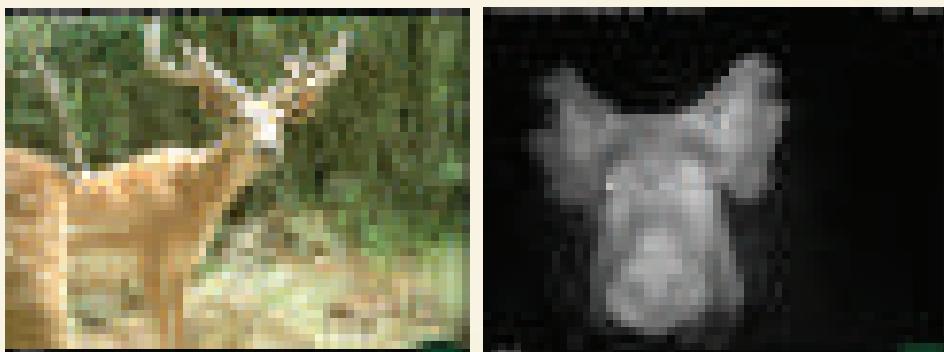
משמעות המארג היא קידום ניהול מבוסס-מדע של שטחים פתוחים ומשאבי טבע, לרוחות האדם ולקיימות ארכט-טוווח של הטבע בישראל. פעילות המארג שואפת להשיג את אלה: ייצור ידע מבוסס-מדע על אודוטות מצבי הממערכות האקוֹלגוּת והמגוון הביולוגי בישראל; חיזוק הקשר בין ידע מדעי, ממשק וקביעת מדיניות בתחום ניהול משאבי טבע ושטחים פתוחים; תכנון שימושי קרקע ושמירת טבע; הנגשת הידע למקבלי החלטות ולציבור הרחב. בהשגת מטרות אלה המארג מקדם פיתוח שפה, בסיס ידע ופרשפטייה משותפים בדבר המערות האקוֹלגוּת בישראל, שיאפשרו לכל הארגונים הרלוונטיים למלא את תפקידים בזירות המשק והמדיניות בייעולות.

להלן סיכום פעילותות תכניות המארג השונות בשנת 2012-2013:

ניטור

בתכנית זו הושלים מחזור אחד של ניטור (עופות, יונקים וצומח) ונכתבו דוחות מסכמים לפעולות. התקיימו שתי סדניות עם מומחים מחו"ל: האחת בקרה חיצונית על תכנית הניטור של המארג, והשנייה לצורך לימוד טכניות סטטיסטיות בעיבוד נתונים ניטור יונקים. הוקם מאגר ובו נתונים חישה מרוחק, מפות צומח ומפות צפיפות צומח; נכתב דוח על אפיון הצומח ביחידות שנוטרו; הושבו סדרות זמן החל משנת 2000; מופו אתרי הניטור; נכתבו פרוטוקולים ותכניות עבודה לניטור בחקלאות ובעמק החולה.

תמונות אלה צולמו במסגרת התכנית הלאומית לניטור המגוון הביולוגי שמבצע המארג. התמונות צולמו באמצעות מצלמות לכידה, המופעלות על ידי חיישני תנועה בעת מעבר בעל חיים בקרבתן. המצלמות ממוקמו באתר הניטור ברחבי הארץ על פי התכנית הניטור. שיטת צילום זו פותרת את הבעיות הכרוכות באיסוף מידע על מינים הנמנעים מקרבת בני אדם ומהῆתה עלויות של הכשרות והפעלת כח אדם מזומן. הנתונים הוגלים נועדו כדי לסייע ידע רלוונטי להבנת מצבו של הטבע בישראל.

תחום הים התיכון

תחום זה חדש במארג והוא כתע בשלבי פיתוח. בימים אלה מסתיימת העבודה על דוח מצבי הטבע בים התיכון, והוא יושק בקרוב. התכנית לניטור מגוון ביולוגי בים התיכון מצוי בשלבי פיתוח.

תכנית הערכה של שירותי מערכת

התקבלת החלטה במטה המארג לקיים את המיזם להערכת המערכות האקולוגיות של ישראל, בהובלת פרופ' אוריאל ספריאל ופרופ' ערן פיטלסון. המיזם כולל ביצוע בדיקת שיטופי עם מגוון רחב של מומחים וכן הרכבת מועצה של בעלי עניין מציגים שונים (קדמי, משלתי, פרטי ועוד). באפריל 2012 התקיימו במסגרת המיזם שני ימי עיון בנושא שירותי מערכת – הציג מחוקרים קיימים בתחום בישראל.

מחקר אקולוגי ארוך טווח – ה-LTER

בכינוס של הארגון הבינ-לאומי היה ייצוג של רשות ה-LTER הישראלית. הצעה שהוגשה למען זכתה בתמיכה לקיום סמינר בת שבע בתחום התחרבות כדור הארץ.

המארג עבר באפריל 2012 ממשדייו בכפר ההייטק שבкамפוס גבעת רם של האוניברסיטה העברית בירושלים ומנהלו מר יוסי מוסל.

השנה השיק המארג אתר פעיל במרשתת (אינטרנט) (כיום בעברית ובקרוב גם באנגלית ובערבית), שכתו把他: www.hamaarag.org.il.

1.7 היוזמה למחקר יישומי בחינוך

היוזמה למחקר יישומי בחינוך הוקמה בשלחי שנות תשס"ג (2003) – מיזם משותף של האקדמיה, משרד החינוך ויד הנדיב. היוזמה הוקמה כדי להעמיד לרשות ממקבי החלטות ידע עדכני ומובוקר שיווכל לסייע להם במא贊יהם לשפר את הישגי החינוך בישראל. נושאים שבהם עוסקת היוזמה

- עולמים משלאלות של ממקבי החלטות ונקבעים בעקבות התיעצויות עם בכירים במשרד החינוך ועם בעלי עניין אחרים. היוזמה היא המאגדת את פעולות הייעוץ וההערכה שהאקדמיה נותנת בתחום החינוך לממשלה ולרשויות השונות. עם התמסדות דרכו עבדתה של היוזמה ובקבוקות התקיון לחוק האקדמיה בקי"ז תש"ע, פועלת היוזמה מתחילה בשנת 2010 כיחידה של האקדמיה.

בראש היוזמה עומדת ועדת היגוי, והיא הקובעת את תחומי עיסוקה של היוזמה ואת דרכי פעולה. קודם לתחילת הממחקר מושרים לפרסום בהוצאה האקדמית, הם מועברים להליך שיפוט של עמיתים מומחים בתחום. י"ר ועדת ההיגוי הוא פרופ' מנחם יערி, ומנהלת היוזמה היא ד"ר אביטל דרמן.

היוזמה פועלת בעיקר באמצעות וועדות מומחים (ועדות תחום וועדות נושא) ובאמצעות מפגשים לימודים. הוועדות קМОות בمعנה לפניו של ממקבי החלטות בכירים בחינוך (בעיקר ממשרד החינוך ומקרנות העוסקות בחינוך). כל חברי הוועדות עושים את עבודתם בהתנדבות, ללא תמורה כספית.

בחורף תשע"ג ערכה היוזמה כמה מפגשים לימודים וימי עיון. את חומר הרקע לימי העיון ואת צילומי הרצאות שהוצגו בהם אפשר למצוא באתר היוזמה. בין השאר התקיימו הפעולות האלה:

יום עיון בנושא "בין מחקר לקבלת החלטות בחינוך": יום העיון היה תוצר של שיתוף פעולה בין ועדת ההיגוי של היוזמה ובין לשכת המדען הראשי של משרד החינוך. אוניברסיטת בן-גוריון בוגר אירחה את יום העיון, והוא נפתח בברוכותיהם של פרופ' משה יוסטמן מטעם ועדת ההיגוי של היוזמה ופרופ' זכריה מדען המדען הראשי של משרד החינוך. בمفגת התארוכה פרופ' ג'ודי סבבה (Sebba) מאוניברסיטת אוקספורד באנגליה, שהציגה דוגמאות בריטניה למעורבותם של ממקבי החלטות בתכנון ובביצוע של מחקר בתחום החינוך. לדבריה הגיבה פרופ' מרילם בן-פרץ בדוגמאות ותובנות מהארץ. בהמשך יום העיון הוצגו בין השאר מחקרים שהזמין לשכת המדען הראשי, ונידונו קשרים הדדיים בין המחקר ובין העשייה בתחום הארץ.

את יום העיון ריכזו במשותף ד"ר צילה וייס ממשרד החינוך ורעות יששכר מצוות היוזמה. יום עיון בנושא "התפתחות כישורי כתיבה וטיפוחם": את יום העיון ערכה ועדת המומחים העוסקת זה שבע שנים בתחום שפה ואוריינות. המרצים היו שמונה ממכרי המומחים

באرض – חוקרים ואנשי מקצוע. אורח המפגש היה פרופ' חרט רילרסدام (Rijlaarsdam) מאוניברסיטת אמסטרדם. פרופ' רילרסdam הציג מעבודותיו בנושא ההתקפות של כישורי כתיבה בשכבות גיל שונות והערכת תוכרי הכתיבה, ולמהרת יום העיון הנחה סדנה מעשית בנושא, שבה השתתפו חברי הוועדה ובעלי עניין נוספים.

י"ר הוועדה: פרופ' עלית אולשטיין, האוניברסיטה העברית בירושלים. מרכז: איתן פולק.

יום עיון בנושא "התמודדות עם שונות בין תלמידים במערכת החינוך הישראליית": את יום העיון יזמה ועדת המומחים שעוסקת בנושא "מערכת חינוך לכל – וכל אחד", והוא נפתח בדברי ברכה ומבוא שנשא פרופ' מנחם עיר. ארבעת הנושאים של מושבי המפגש היו קבלת החלטות במערכת החינוך, שונות בין תלמידים והישגים בלימודים, שונות כיהודיות אנושית, שונות ואי-שוויון כלכלי. במושב האחורי הרצה פרופ' דוד ברלינר (Berliner) מאוניברסיטה המדינה של אריזונה, חבר האקדמיה הלאומית לחינוך בארץ הברית.

י"ר הוועדה: פרופ' אברהם הרכבי, מכון ויצמן למדע. מרכז: ד"ר נעמי מנדל-לו.

יום עיון בנושא "צילומי שיעורים כמרכיב בפיתוח מקצועי של מורים": צוות המומחים לנושא "איך מורים לומדים מצילומי שיעורים?" קיים את יום העיון כהמשך למפגש לימודי שערך בנושא. ביום העיון התארחו פרופ' שרלוט דניאלסון (Danielson), שפיתחה מסגרת להוראה (FFT), ומר מרק אטקיןסון (Atkinson), שפיתח כלי לצילום שיעורים בוידיאו (Teachscape). יום העיון הוא חלק מסדרת מפגשים של קבוצת למידה שהוקמה לבירור שאלות בתחום שימושים בוידיאו לפיתוח מקצועי של מורים (במיוחד מורי מתמטיקה ופיזיקה בחטיבה העליונה).

קבוצת הלמידה הוקמה בהזמנת קרן טראמפ, והיא פועלת בניהולו של צוות היגי בראשות פרופ' בת-שבע אלון מכון ויצמן למדע. מרכז: ד"ר סרגיי טלנקר.

לאחרונה הפיקה היוזמה חוברת בשם "לקראת חינוך מיטבי בגין הילדים – הצעות לגננות על בסיס ידע מהקרי". הרעיון להפיק חוברת "יהודית לגננות, שאינה אופיינית לפרסומי היוזמה, עללה בעקבות היישום של המלצות ועדת טרכטנבורג ונועד לשיער מעבר החשוב מהתמקדות בזミニות הגנים להתקדמות בפעולות החינוכית בהם. המידע המופיע בחוברת מבוסס על שלושה פרסומים של עדות של היוזמה בנושאים הנוגעים לגיל הרך (הוועדות בראשות פרופ' פ. קלין מאוניברסיטת בר-אילן, פרופ' צ' ברזנץ מאוניברסיטת חיפה ופרופ' צ"ז גרבנאות מהאוניברסיטה העברית בירושלים). את החוברת כתבה ד"ר עינת שופר אנגלרד, טרפיסטית בהבעה ויצירה, שלצורך הכתיבה ערכה תכניות בגין ילדים ושותחה עם גננות. החוקרים פרופ' משה ישראלאשווילי מאוניברסיטת תל-אביב ויושבי הראש של הוועדות שנזכרו, מצד אחד, ומנהלת האגף לחינוך קדם-יסודי במשרד החינוך ומפקחות מצוותה,

מצד אחר, ליוו את מהלך הכתיבה וסיימו בו. היזמה ראתה לנכון לתרגם את החוברת במלואה לשפה הערבית לשימושם של הגננות והילדים דוברי הערבית.

ميدע על היזמה ועל כל אחת מהוועדות נגיש באתר: [education.academy.ac.il](http://academy.ac.il), שם אפשר לקרוא גם את כל הפרסומים (peer-reviewed) וחומר הרקע למפגשים הלימודים.

1.8 תל"ם - הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח

פורום תל"ם הוקם ביזמת האקדמיה בשלhy שנת תשנ"ז (1997). משנת תשס"ו הפורום פועל בסיוו השירותים המנהליים של משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (התמ"ת). בפורום שותפים י"ר ות"ת במועצה להשכלה גבוהה, המদען הראשי במשרד התמ"ת, מנכ"ל משרד המדע והטכנולוגיה, ראש מפא"ת משרד הביטחון, סגן ראש התקציבים במשרד האוצר ונציג האקדמיה, המשמש י"ר הפורום. השנה סיים פרופ' יעקב זיו את תפקידו כיו"ר המיסד של פורום תל"ם, ונשיאת האקדמיה פרופ' רות ארנון מילאת את מקומו. מטרות הפורום הן לתאם בין הגוף המרכזיים אלה ולקבוע אחריות ביצוע של אחד או יותר מוגפי הפורום בקשר לפיתוח תשתיות מחקר ופיתוח לאומיות. ערכאי התמיכה במחקר ופיתוח (מו"פ) ממקורות לאומיים בישראל קיימים בעיקר במסגרת:
אלה:

מחקר בסיסי איקוני המנהל ומתקצב על יסוד עקרונות תחרותיים
מו"פ מגזרי (חקלאות, תעשייה, בייחון ועוד) המנהל ומתקצב על יסוד צרכים וצפי ליישומים מוגדרים

השותפים בתל"ם סבורים כי מלבד ערוצים אלה יש צורך לתמוך מעט לעת בהקמת תשתיות מו"פ בתחוםים שונים. לעיתים תשתיות מו"פ אלה אינן נופלות בתחום אחריותו הבלעדית של אחד מגורמי התמיכה במו"פ. בჩינה מڪוציאית של הצעות והדריכים להקמת תשתיות לאומיות אלה נעשית אפוא בפורום תל"ם, שמליץ גם על דרך האיגום התקציבי המתאימה מתווך תקציבי מרכזי הפורום (וגופים מעוניינים אחרים) וכן על הגורמים שהיינו אחראים לביצוע ולבקרה במסגרת התקציבית שנקבעה.

עם השנים החליט פורום תל"ם על איגום מושבים וביצוע מיזמים מדעיים וטכנולוגיים בהיקף כולל של מאות מיליון דולרים. ואלה המיזמים העיקריים:
השתתפות שנתית של ישראל במכון הסינכrotateון האירופי (ESRF) – בהיקף כולל של 10 מיליון דולר

מיזם אינטרנט 2 (תקשרות רחבה פס מהדור השני) – בהיקף של 38 מיליון דולר
מיזם חלקיים במרכז למחקר גרעיני שורק (SARAF) – בהיקף של 25 מיליון דולר
רכישת ציודכבד למחקרים בננו-טכנולוגיה – בהיקף של 11 מיליון דולר
הקמת מרכז מחקר לננו-טכנולוגיה בטכניון – בהיקף של 78 מיליון דולר
הקמת מרכזי מו"פ לננו-טכנולוגיה ולנו-מדע עוד בחמש אוניברסיטאות מחקר – בהיקף כולל

של 142.5 מיליון דולר

הקמת מרכז ציוד לשירות המו"פ הביוטכנולוגי – בעלות של 10 מיליון דולר
הקמת תשתיות לרשות "గריד" לאומית (למינוף משאבי המחשב) – בעלות של 2.6 מיליון דולר
רכישת ציוד למו"פ בתאי גזע – בעלות של 10 מיליון דולר
הקמת מאגר/בנק רכומות לאומי – בעלות של 8.9 מיליון דולר
פוטוניקה מתקדמת – בעלות של 56 מיליון דולר
חקר המוח – בעלות של 25 מיליון דולר

1.9 הקרן הלאומית למדע

בשנות השבעים החליטה הממשלה למכרז למחקר הבסיסי בישראל על בסיס תחרותי ועל סמך הצעינות מדעית, והטילה על האקדמיה לפעול לימוש התכנית. לשם כך הקימה האקדמיה את "הזרוע למחקר בסיסי". תקציב הזרוע החדש בא מקורות ממשלתיים באמצעותות ות"ת. הקרן נוהלה על ידי האקדמיה, ולא שונתה הרבה זה יותר מחמש-עשרה שנה. בשנת 1981 היה התקציב השני של הזרוע – בsuma החדש "הקרן למחקר בסיסי" – כחצי מיליון דולר בלבד. בשנת 1985 גדל התקציב לשני מיליון דולר. בשלב זה החלה הייערכות להנפקה התקציבית ומחשבתית בתקציב ההשכלה הגבוהה, ובכלל זה בתקציב המחקר הבסיסי בישראל. לביקשו של ראש הממשלה דאז מר שמעון פרס, הכנין נשיא האקדמיה למדעים דאז פרופ' יהושע יroteinר תכנית אב לקידום המחקר הבסיסי בישראל. התכנית אושרה בממשלה. בעקבותיה יזמה ות"ת תכנית התקציבית רב-שנתית לקידום מערכת ההשכלה הגבוהה והמחקר בה. בכעשור שנים הוביל מאਮץ משותף של ות"ת והאקדמיה להגדלת התקציב הקרן ולהפיקתה לגוף העיקרי בישראל למימון מחקר בסיסי לפי אמות מידת תחרותיות. ביטוי לכך ניתן גם ב-1992 עם הסברת שמה של הקרן ל"הקרן הלאומית למדע".

בשל הגידול הניכר בהיקף פעילותה של הקרן הוחלט על הפיכתה לעמותה עצמאית. ב'כ"ה באירן תשנ"ה (25 במאי 1995) הוקמה הקרן הלאומית למדע כעמותה ונרשמה כחוק אצל רשם העמותות. בכך שונתה מעמדה המשפטי של הקרן והוחל בהפעלה במסגרת ארגונית עצמאית אשר שואבת את סמכותה מהקהילה המדעית. מטרת העמותה היא להעניק ולבחור הצעות למחקר בסיסי בתחום הרוח והחברה, מדעי החיים והרפואה והמדעים המדודקים והטכנולוגיה, ולהתמקד בהצעות הנבחנות בדרך של הענקת מענקים מחקר להצעות למחקר בסיסי. ההצעות נבחנות בהליך תחרותי ועל בסיס מציאות ואיכות מדעית. השיפוט של מרבית התכניות נעשה באמצעות תהליך שיפוט דו-לאומי הכלול ועדות מקצועיות וסיקור עמייתים. כ-94% מתקציב הקרן לשנת תשע"ג הם התקציב ות"ת; כששת האחוזים הנותרים באים מתרומות ישירות, מפרסים, מקרנות מיועדות ומקרנות שונות המנווהלות על ידי האקדמיה. הקרן הלאומית למדע היא כיום הגוף העיקרי למימון המחקר הבסיסי בישראל ולקידומו. בשנת תשע"ג פועלת הקרן בתקציב של כ-425 מיליון ש"ח בכל מסלולי המענקים. היא ממונה כ-1,580 מענקים מחקר אישיים אוניברסיטאות ובמוסדות מחקר אחרים, 11 מוקדי מחקר ו-30 מענקים מחקר בתכנית ביקורת.

הקרן תומכת גם ברכישת ציוד מחקרי מתקדם באוניברסיטאות, בהוצאה לאור של ספרים בתחום מדעי הרוח ומקיימת מדי שנה סדנאות מחקר בינלאומי-לאומיות. בנוסף על תוכנות ליבת אללה, שרובן אינן תלויות-תחום, מפעילה הקרן גם כמה תוכניות ייעודיות לקידום המחקר בתחוםים ספציפיים, או לקבוצות אוכלוסייה מסוימות: תוכנית מורשת למחקר ביו-רפואית – מופעלת בשיתוף קרן מורשת ותורמים ישראליים לעידודה וחיזוקו של המחקר הבסיסי והקליני בתחוםים של מחלות ניווניות של מערכת העצבים והפרעות גנטיות.

תכנית למחקר ביו-רפואית לsocرت נוערים בשיתוף JDRF מענק מחקר לרופאים חוקרם בתמי החוליים

תכנית לעידוד מחקר בתחום אנרגיות חלופיות לתהבורה

נוסף על תוכניות אלה מטפלת הקרן בתכנית מרכזי המציגות I-CORE I:

תכנית זו היא יומה של הוועדה לתכנון ולהקצוב (הו"ת") ושל ממשלת ישראל ומשלבת חיזוק של מציגות מחקרית, הקמת תשתיות מחקר חיונית וקליטת מדענים חדשניים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. התקציב הכלול לתוכנית הוא 1.35 מיליארד ש"ח. במסגרת המחזור הראשון אישרה ועדת ההיגוי של התכנית הקמתם של ארבעה מרכזי מציגות לשנת תשע"ב. למחזור השני ועדת ההיגוי 18 נושאים שונים בכל תחומי הידע. בשלב הבקשות המקדימות הוגשו 67 הצעות, ומתוכן אושרו להגשת מלאה – 26. תהליך הפעלת 11 מרכזיים חדשים בעיצומו בימים אלו.

זה מכבר הרחיבה הקרן את השתפותה בתכניות בינלאומי-לאומיות:

שני פרויקטים במסגרת ה-ERA-NET

דיוני ה-GRC (Global Research Council)

תכנית משותפת לקרן הלאומית למדע ולקרן הלאומית למדעי הטבע בסין – תחל לפועל במהלך תשע"ז.

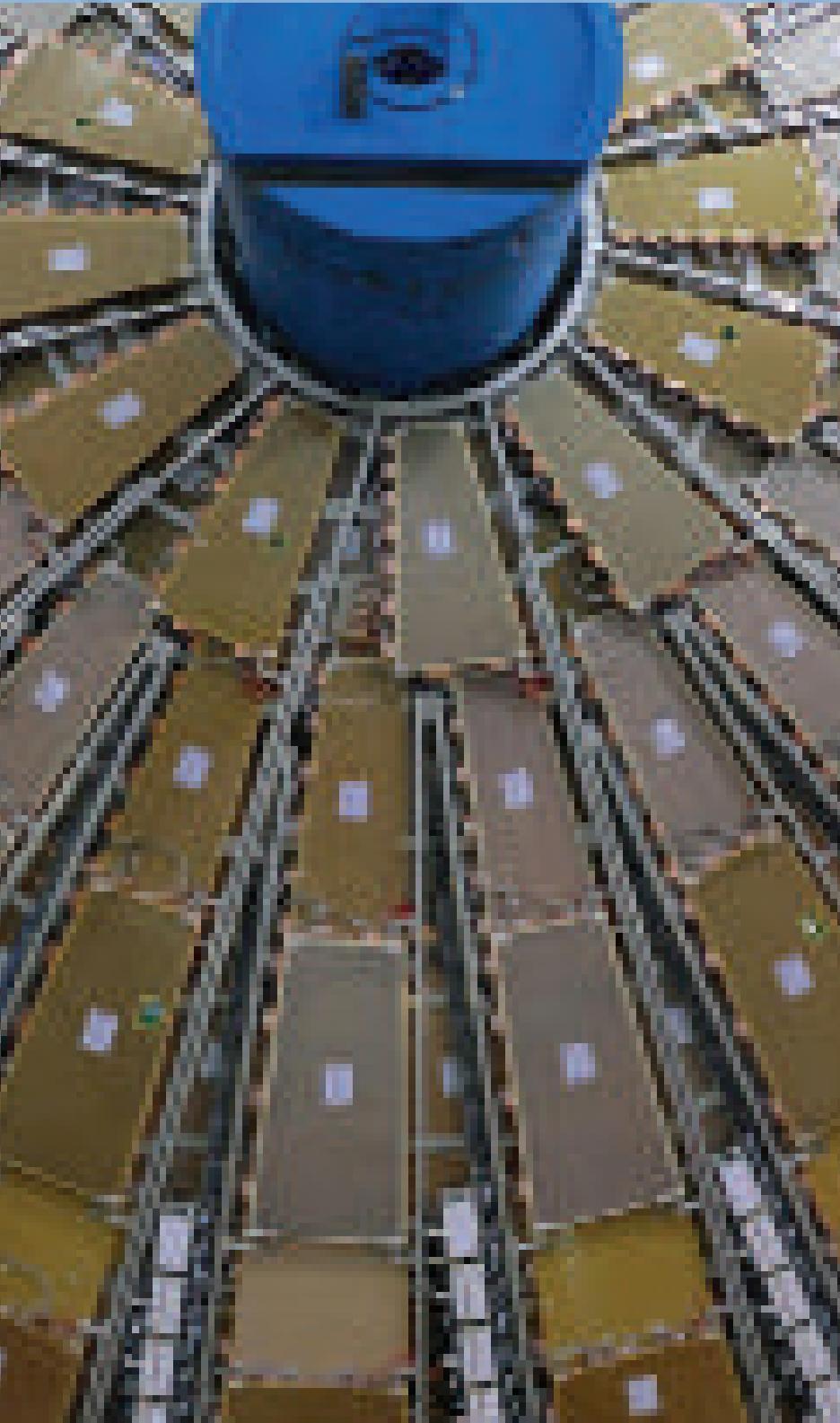
תכנית לשיתוף פעולה במחקר מדעי ישראלי-הודי – מדיניות התכנית, היקפה ואפיקי פועלתה בתחום גיבוש.

פורטים על פעולות הקרן הלאומית למדע מובאים בדוח השנתי של הקרן לשנת תשע"ג ובאתר הקרן: www.isf.org.il.

פעילות החטיבה למדעי הטבע

2

בשער הפרק: אחד משש תאי גלגלי הענק שהוכנו
והורכבו על ידי הצוות הישראלי ב-CERN

2. פעילות החטיבה למדעי הטבע

החטיבה למדעי הטבע של האקדמיה מבקשת אל תוכה מטובי המדענים בישראל בתחוםי מדעי הטבע השונים: ביולוגיה, הנדסה, כימיה, מתמטיקה, פיזיקה ורפואה. בראש החטיבה למדעי הטבע עומד יונתן החטיבה – כימס פרופ' רפאל משולם, שזו לו כהונתו השנייה בתפקיד. השנה מונה החטיבה 55 חברים. בכל שנה מצטרפים חברים חדשים, הנבחרים בבחירות על פי חוק האקדמיה.

החטיבה פועלת מתוקף סמכותה של האקדמיה לפועל לקידום המחקר הבסיסי בישראל, ועוסה אף על קידום תחומיים שונים בתחום הטבע ברמה הלאומית, אם ביוזמתם של מדענים בתחום מסוים ואם ביוזמתה של האקדמיה. פעילותה של החטיבה באה לידי ביטוי בין היתר בהקמת ועדות מייעצות לאקדמיה בתחוםים שונים, כמו קרינית סינכרוטרון, חקר הסובב, ביואתיקה, פאונה ופלורה ואחרים, וכן בהקמת ועדות מומחים מקומיות ובין-לאומיות לחזון גושא מסויים ואת הפעולות בו בארץ, ולהמליץ אם לתמוך בקידומו ובאיולו אמצעים. בדרך זו פועלה החטיבה להצטרפות ישראל למכון لأنרגיות גבהות – CERN – בז'נובה ולמכון האירופי לקרינית סינכרוטרון בגרנוובל.

בשנה זו פועלה ועדת מומחים בין-לאומית, בראשותו של פרופ' סרג'יו ברטולוצי, לבחינת הפעולות הישראלית ב-CERN (ב-29 באפריל-1 במאי 2012). הוועדה הגישה לאקדמיה דוח מדעי והמלצות על המשך התמיכה בפעולות הקהילה הישראלית באנרגיות גבהות ב-CERN על ידי ות"ת לחמש השנים הבאות, החל משנה 2013. פעילות הוועדה לוותה על ידי פרופ' אליעזר רבינובי, יונ"ר הוועדה הלאומית לפיזיקה של אנרגיות גבהות. בהמלצת האקדמיה, הדוח והמלצות הוועדה הוצגו לפני הוות"ת, וזה אישרה את המשך התמיכה בפעולות האמורה.

החטיבה מקיימת כינוסים מדעיים וэмיניה מרצים מהמעלה הראשונה לשאת דבריהם בכינוסיה השונים, לדוגמה הרצאה השנתית היוקרתית על שם אלברט איינשטיין. כמו כן החטיבה תומכת בכינוסים חיצוניים שונים הנערכים בינלאומיות ובשתיות. לביצוע פעולותיה השונות, המבואות להלן, נعزيزת החטיבה בחברה.

2.1 חקר גנטום האדם

מיוזם גנטום האדם החל בשנת 1990, והاקדמיה פועלת מאז – באמצעות ועדת מייעצת – למען קידום הפעולות בתחום זה ובנושא הנגזרים ממנה בישראל. בין היתר נדונו המחקר הפסיכו-גנומי וההיבטים האתיים הנובעים מחקר הגנטום. האקדמיה פועלה למען הקמת שני מרכזים לחקר גנטום האדם – המרכז הארצי לביו-אינפורמציה במכון ויצמן למדע והמעבדה הלאומית לגנטיקה של קבוצות אוכלוסייה שונות אוניברסיטת תל-אביב. המרכזים הללו מוסיפים לפעול ולסייע לחוקרים בישראל בעבודתם המחקרית.

2.2 הוועדה המיעצת לביאותיקה

הוועדה המיעצת לביאותיקה בוחנת היבטים אתיים, משפטיים וחברתיים של נושאים מעולם הביוולוגיה, ובヰיחוד נושאים הקשורים למשמעות האדם והעידן הפוסט-גנומי ולגנטיקה בכלל. הוועדה הchlala פעול בשנת 1996. תפקיד הוועדה לעקב אחר הנעשה בארץ ובעולם בנושא זה, לדוח אקדמי על הנעשה וליעץ לה נושאים

השונים בתחום.

עיקר פעילותה של הוועדה הייתה פרסום דוחות נושאים מרכזיים לביאותיקה. בשנת 2001 פרסמה הוועדה דוח ראשון בנושא השימוש בתאי גזע עובריים במחקר רפואי. הוועדה המליצה בדוח על שימוש בתאי גזע עוברייםadam למחקר רפואי על פי הכללים האתיים שהגדירה, ומתקור שמירה על כללי המוסר וכבוד האדם הנוהגים בישראל ועל הסיגים המוסריים שהונחו בהצהרה האוניברסלית על גנים האדם וזכויות האדם של האו"ם משנת 1999.

בשנת 2003 פרסמה הוועדה דוח שני בנושא אוספים גדולים של דגימות די-אן-אי ומאגרי נתוני של מידע גנטי. הוועדה המליצה על הקמתם של מאגרי די-אן-אי ונתוני של מידע גנטי בגורם הציבורי והפרטีย בישראל, שייהיו בפיקוח רשות (סטוטורית) לאוספים של דגימות ומידע גנטי של אוכלוסיות ישראל. אוסף הדגימות למאגרי הדי-אן-אי יוכן על פי הנהלים וככליל האתיקה המקובלים בארץ ובעולם, והגישה אליהם תהיה לכל.

בשנת 2008 פרסמה הוועדה בשיתוף עם המועצה הלאומית לביאותיקה דוח על "סוגיות ביואתיות בנושא אבחון טרומ-הזרשתי PGD (Pre-Implantation Genetic Diagnosis) בעריכת חבר האקדמיה פרופ' מישל רב".

עוד בדוחה את סוגיות בחירתו של מן היילוד.

אפשר לעין בדוחות הוועדה באתר האקדמיה, בחלונית: "החיטה למדעי הטבע".

אתר הביאותיקה:

הוועדה המיעצת לביאותיקה נעזרה בפעילותה ובഫצת נושא הביאותיקה לקהל הרחב באתר שהוקם לשם כך, הנמצא באתר האקדמיה: www.academy.ac.il. אתר הביאותיקה מתעדכן תדירות, ומצויים בו בין השאר המדרורים האלה: פורום אינטראקטיבי, חדשותמן הארץ ומן העולם בנושאי ביואתיקה, מסמכים בינלאומיים בביואתיקה: מאמרים שפורסמו בחו"ל הוועדה בנושא, מיליון מונחים ועוד.

2.3 קריינט סינכרטロン

הוועדה הלאומית לקריינט סינכרטרון, מייסודה של האקדמיה, עשויה לקידום הפעולות המחקרית בתחום כוונת עיקרית לקבלת מידע חשוב ולהפיצו בקרב חוקרם בישראל בתחום זה. בין היתר הוועדה בוחנת את הפעולות המדעית של קבוצות המחקר בישראל במתוך

האירופי לקריינט סינכרטרון – ESRF (European Synchrotron Radiation Facility). ההסכם בין ישראל ל-ESRF נחתם לראשונה בשנת 1999 וחודש בראשית 2004 לשנים 2004–2008. בתקופה זו מימן פורום תל"ם את ההסכם באיגום משאבים מות"ת, משרד המדע ומשרד התעשייה והמסחר. בשנת 2009 חודש החוזה לעוד חמיש שנים, בתミニת ות"ת וגופים אחרים. בשנה זו פועלת הוועדה לחידוש ההסכם עם לחמש שנים נוספות. ההסכם

אפשר למדענים ישראלים, מכל תחומי מדעי הטבע והנדסה, להתחרות על זמני שימוש במתיקן האירופי לקרינה הסינכΡוטרון. עלות ההסכם הנוכחי היא כ-900,000 אירו בשנה, שהם 1% מתקציב המתקן. היקפי הזכיה של מדען ישראלי בזמן שימוש במתיקן הם בקו עלייה מתמיד, והגינו עתה לכ-1.5% בממוצע תלת-שנתי. הוועדה הלאומית משתתפת בתחום קבלת החלטות ב-ESRF דרך נציגיה במועצתה – פרופ' נעם אדר (יו"ר הוועדה –

מהטכניון) – ובוועדת הכספיים – ד"ר מאיר צדוק (האקדמיה). עוד חוקרים ישראלים משתתפים השתתפות פעילה בוועדות ניהול ותוכנון שונות של ה-ESRF. פרופ' עדיה יונת (מכון ויצמן למדע) שימשה במשך שנים כחברה בוועדה המדעית הייעצת העילונה של ESRF. לאחרונה מונה פרופ' יואל זוסמן (מכון ויצמן למדע) חבר בקבוצת עובדה לתוכנון רב-שנתי הדנה בכיווני התפתחות עתידיים של המתקן. פרופ' זוסמן מייצג בקבוצה את כל המדיניות בדרגת associate members (פולין, אוסטריה, פורטוגל, Centralsync [המאגד את צ'כיה, סלובקיה והונגריה] וישראל). מדענים בישראל חברים גם בוועדות של שיפוט המחקר ובוועדות הערכה המדעית של המתקן. עבודתה של פרופ' עדיה יונת בתחום חקר הריבוזום, שעלייה זכתה בפרס נובל בכימיה לשנת 2009, נעשתה ברובה הגדול במתיקן ה-ESRF. גם פרופ' דן שכטמן, חתן פרס נובל בכימיה לשנת 2011, השתתף בכמה וועדות של ה-ESRF.

ה-ESRF מצוי עתה בתחום של שדרוג פיזי מكيف, שנועד לעדכן את ביצועי המתקן ולשמור על מקומו כמוביל העולמי במחקר בתחוםים אלו. השלב הראשון נמצא לקראת סיום, לאחר כמה חדשניים שהיה בהם צורך בסגירות קרן הסינכΡוטרון. המתקן חזר זמני לעובדה מלאה ביוני 2012, ועם סיום העבודות, בשנת 2015, יתנהל במתוכנת החדש. השלב השני של שדרוג המתקן נמצא בשלבי תכנון, וסיום העבודות מתוכנן ל-2018–2020. הוועדה הלאומית לקרינה סינכΡוטרון מנהלת קשרים גם עם הארגון האירופי של משתמשי סינכΡוטרון (ESUO) European Synchrotron Users Organization. הארגון הוקם לפני ארבע שנים כדי לשפר את יכולת הגישה של כלל המדענים האירופים המשתמשים בקרינה סינכΡוטון (כ-15,000 מדענים בכל תחומי מדעי הטבע, מדעי החיים והנדסה) לכל מותקיי הסינכΡוטון האירופיים, בעיקר באמצעות הגדלת המשאבים הכספיים שיועמדו לרשות המשתמשים, אך גם כגוף מרכזי המיעץ להנחיות המתקנים בנוגע לצורכי המשתמשים.

פרטים על ה-ESRF באתר זהה: www.esrf.fr

הוועדה הלאומית הוזמנה להשתתף בミזם רב-לאומי חדש, ה-XFEL, שהוא לייזר אלקטرونים חופשיים הפלוט קרינה בתחום קרני-X. מתקן חדשני זה מוקם עתה במעבדות DESY בהמבורג שבגרמניה. המתקן יספק קרינת X קוהרנטיות בעיטמות שעוצמתן גבוהה בסדרי גודל רבים מלאה שאפשר לקבל היום בתחום הסינכΡוטון המתקדמי ביתר. במסגרת פעילות זו ביקר בארץ (ב-2011) ראש המיזם פרופ' מאסימו אלטורי, בהזמנת האקדמיה, לדינום עם ועדת הסינכΡוטון. פרופ' אלטורי נשא הרצאה על מיזם XFEL האירופי בבית האקדמיה בהשתתפות עשרות חוקרים מכל הארץ. הוועדה עוקבת בעניין רב אחר התפתחות המיזם, אשר הוקם רשמית לחברת גורמנית בסוף 2009, ובוחנת את האפשרויות להשתלבות מדענים בישראל

במיזם; לפי שעה החליטה הוועדה לא להמלין על הצעת הנטה ישראל לחברה מלאה במיזם.
לעוד פרטיים על ה-XFEL באתר זהה: www.xfel.eu.

2.3.1 מתקן סינכרטרון במו"ח התקין - SESAME

Synchrotron-light for Experimental Science and Application in the SESAME (Middle East) הוא מתקן סינכרטרון מחקרי המוקם עתה בירדן בהשתתפות מדינות האזור, כולל ישראל. היזמה להקמתו באה מארון (MESC) הושלמה בשנת 1997. מטרת יוזמי המתקן היא לקדם את הפעולות המדעית בנושא באמצעות שיתוף פעולה מדעי בין מדעני האזור ובכך לתרום גם לגישור ולהבנה בין ישראל לשכנותיה. מועצת סמי (SESAME), הפעלתה בחסות אונסק"ו, החליטה שהמתקן יוקם בירדן, בלבד עמן. טקס הנחת אבן הפינה היה בינוואר 2003.

בשנת 2004 הוקמה ועדת סמי במשרד המדע והוא עוסקת בהיבטים המנהליים הקשורים במתקן ובהשתתפות ישראל בו. בראשות ועדת סמי אליעזר רביבויבץ, וחבר בה פרופ' משה פז-פסטרנק, נציג הוועדה הלאומית לקרינטון, המוסיפה לסייע לפנים המדעי של המתקן ובקידום הקמתו. פרופ' רביבויבץ ופרופ' פז-פסטרנק מייצגים את ישראל במועצה הבינ-לאומית. לישראל נציגים אחדים גם בועדות אחרות של סמי.

המדינות החברות הן אריאן, בחריין, טורקיה, ירדן, ישראל, מצרים, פקיסטן, קפריסין והרשות הפלסטינית. מלבד המדינות החברות מסוימות בתכנון ובಹקמה כמה מדינות במעמד של משקיף: איטליה, ארצות הברית, יפן, בריטניה, גרמניה, יוון, כוותית, עירק, צרפת, רוסיה ושוודיה. בשנת 2006 גדלו המשאבים הכספיים העומדים לרשות המיזם, ונחתם הסכם בין סמי לבין הסוכנות הבינ-לאומית לאנרגיה אטומית (IAEA) בוינה לצורך הכשרת עובדים למיזם, בהיקף של מיליון דולר.

תחילה העמיד האיחוד האירופי לרשות המיזם מיליון אירו מתוך סך תרומותיו לירדן, ובשנת 2009 עוד שני מיליון אירו. גם ממלכת ירדן הוסיפה כמה מיליון דולרים להקמת המיזם בשנים 2008–2009. מעבדות מרחבי העולם שקיימות בתחוםן מקורות סינכרטון תרמו ציוד מדעי לסמי, הנאמד בערך של כ-20 מיליון דולר. בנובמבר 2008 הושלם ונחנך הבניין המיועד להכיל את המאיצ'.

מתקן SESAME באלאן שבירדן

טקס חנוכת הבניין התקיים במעמד מדענים ודיפלומטים מכל חברות סמי. מלבד הנציגים המדעיים במועד חנוכת סמי ייצגו את ישראל שר המדע דוא"ר אלב מג'אדלה ושגריר ישראל בירדן יעקב רוזן.

מועצה סמי המליצה על שדרוג המאיצ' באופן שיוכל לעבוד באנרגיות של עד 2.5 GeV. בשנת 2010, לאחר פניה מנהלת סמי, הוועדה הישראלית, באמצעות ות"ת, על נוכנותה לתורם חמישה מיליון דולר לצורכי שדרוג המאיצ'. ההחלטה נתקבלה בהתייעצות עם ועדת

הסינכרטון הישראלי.

במרס 2012 התכנסו נציגים מאירן, טורקיה, ירדן וישראל ברובע-עמון, וכל אחת מהמדינות התחייבה לתת לסטמי את התרומה המבוקשת של 5 מיליון דולר (ארצות הברית) החל מסוף 2013 במשך 5 שנים. בעקבות הצלחת פועלה זו פנתה הנהלת CERN לאיחוד האירופי בקשה לקבל סכום של 5 מיליון אירו כדי לסייע לבניית המגנטים הדורשים לצורך תפעול המאיץ סטמי.

האיחוד האירופי הסכים להעביר את התמיכה המבוקשת ל-CERN, ובנוסף, ממשלת נורווגיה תרמה סכום של כ-300,000 דולר (ארצות הברית) לבניית המאיצ. ממשלה אירופית אחרת מגלה עניין בתמיכה נוספת – כוונה שתוצאתה תתבררנה בשנה הבאה.

בשלב ההתחלתי צפוי המתקן לכלול ארבע תחנות עבודה, וחלק הארי של הציד הנדרש להפעלתן כבר נמצא. בהמשך צפוי מתקן הסינכרטון לאפשר מחקר במגוון רב של תחומי מחקר: ארכאומטריה, כימיה, פיזיקה, מדע החומרים, ביולוגיה ומקצועות ההנדסה.

פרטים על סטמי אפשר למצוא באתר זהה: www.sesame.org.jo

2.4 פיזיקה של אנרגיות גבוהות – פעילות ישראל ב-CERN

физיקת החלקיקים האלמנטרי חוקרת את מרכיבי היסוד של גרעיני האטום ואת הכוחות הפועלים בהם באמצעות מאיצים בעלי אנרגיות גבוהות מאוד. המעבדה המובילה בעולם בחקר החלקיקים האלמנטריים – (The European Practical Laboratory) CERN – נמצאת בז'נבה שבשווייץ, והוא גוף בינלאומי-לאומי.

בשנת 1990 הצטרמה ישראל על הסכם הצליפות ל-CERN במעמד משקייף, המאפשר למדעני ישראל גישה חופשית למתקני המעבדה. הגוף המייצג את ישראל ב-CERN והוביל את הפעולות המדעית הניסויית שבו הוא הוועדה הלאומית لأنרגיות גבוהות, ואת חברות מ민ים נשיא האקדמיה ושר המדע. בראש הוועדה עומד פרופ' אליעזר ריבנוביץ (ראו פירוט להלן בפרק "זעדות האקדמיה").

מעמד השלמת הרכבה של ששת הגלגלים, באביב 2008. הוצאות הבינ-לאומיות ובתוכו ח مليו הרכבה הישראלית

בשנים האחרונות נבנה ב-CERN המאיץ LHC (Large Hadron Collider) בספטמבר 2008. נעשתה הרצת מב奸 למאיצ והוא עברה בהצלחה. לדברי אנשי CERN, כמיליארד איש צפו בטקס ההשקה של המאיצ. ההשקה עוררה הדים רמים, גם בישראל. עשרה ימים לאחר ההשקה קرتה תקלה במאיצ בקטע בן עשרים ס"מ מתוך עשרים ושבעה הקילומטרים שלו. התקלה تكونה בעלות של עשרות מיליון דולר. עקב התקלה נדחתה הפעלת המאיצ בכשנה, והוא חזר לייצר התנגשויות בין חלקיקים בחורף 2009. תוך יצירת התנגשויות באנרגייה הגבוהה ביותר שהושגה במאיצים אי פעם. לכל אחת מהאלומות אנרגייה של 3.5 TeV. לתקלה גם פן חיובי – היא זינה למדעניים

הרכבת חלק פנימי בגלאי "אטולס", שהוכן

והרכיב על ידי הצוות הישראלי ב-CERN

במאי 2005 התקיימה באקדמיה פגישה בין הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות לחוקרים ישראליים ולועדה האירופית המוצמצמת למאיצי העתיד (Restricted European Committee of Future Accelerators) RECFA בפעולות הישראלית באטולס. בשנת 2006 הזמין האקדמיה והקרן הלאומית למדע ועדת ביקורת בין-לאומית שתבחן את איקות התרומה הישראלית למיזם אטולס ואת התכניות העתידיות בתחום. בעיקר נתקבשה הוועדה לבחון את הצליפות המדענים הישראלים למיזם הייחודי גריד (GRID) שמקימה CERN, שיאפשר ניתוח הממצאים הצפויים להגעה לאחר שיחל המאיצ LHC בעולתו. בראשית שנת 2007 הגישה הוועדה דוח ובו הביעה את הערכתה על המאיצ הניסיוני והຕאורטי בפיזיקה של אנרגיות גבוהות במדינת ישראל, ושיבחה את הישגי המדענים הישראלים משלוש האוניברסיטאות המעורבות. הוועדה הביעה תמייה נחרצת במתווה התכנית המדעית העתידית. בעקבות הדוח החליטה ות"ת לאפשר למדענים הישראלים להצטרף לפרויקט.

ההשניה בפעולות המאיצ עצמו אפשרה לשפר את יכולות מערכת המחשב.

בשנתיים 2010–2011 הועלה רמת הבהירות של המאיצ לעיליה ניכרת. קודם לכן תפקד המאיצ באנרגייה של 3.5 TeV. לאחר מכן מכנן הוועלה האנרגייה של המאיצ ל-4.0 TeV לכל אלומת פרוטונים, ובעקבות שדרוג זה הצלicho המדענים ב-CERN, בחודש يول 2012, לאשר את גילויו של חלקי חדש. במשך התקופה שחלפה מאז הצליפה נקבעו נתונים נוספים שקבעו את מסת החלקיק להיות 125–126 GeV. כמו כן קיימת עדות בעלת משקל של חלקייך זה תוכנת ספין אפס וזוגיות חיובית. תוכנות אלה ואחרות מעידות שהחלקיק שהתגלה הוא אכן החלקיק הסקלاري המעניין מסה לחלקיים אחרים.

בפברואר 2012 הופסקה פעילות המאיצ לכשנתיים כדי להגדיל את האנרגייה שלו לכדי 7 TeV לכל אלומת פרוטונים.

הפעולות הישראלית כוללת את תחזוקת הgalaxim (שבנו המדענים הישראלים), אך מרכז הכוח שלה הוא בשלב שבו יש לנתח את תוצאות האמת המתקבלות מהמאיצ. לשם כך נעזרים המדענים הישראלים במערכת הגריד שלו הצלרפו בשנת 2007. בשנים האחרונות חל שיפור רב בשיתוף הפעולה וההכרה בפעולות בתוך ישראל וכן ביחסים שבין ישראל לעולם,

אפשרות לתכנן ולשפר את המערכות הניסיוניות. שותפות ישראל ב-LHC באהה ידי ביוטי במסגרת תאגיד הגלאי הענק אטולס (ATLAS), ותרומתה הייחודית היא בניית galaxim בשביל אטולס. הgalaxim פותחו ונבנו במעבדה במכון ויצמן למדע. קודם העברתם ל-CERN הם נבחנו במעבדות באוניברסיטת תל-אביב ובטכניון. בשנת 2008 הושלמה ב-CERN הרכבת הגלאי TGC, שהוא חלק מגלאי הענק אטולס. המערכת שהותקנה ואטולס הורדו למטה הארץ. המערכת נבחנת מסוף שנת 2009, ונראה שהיא מתפקדת בשלב זה בהצלחה. בראש הקבוצה הישראלית ב-CERN עומד פרופ' גיורא מיקנברג, ושותפים בה מדענים, מהנדסים וטכנאים ממכוון ויצמן למדע, מהטכניון ומאוניברסיטת תל-אביב. ות"ת ממשנת פעילות זו באמצעות הקרן הלאומית למדע.

המאפשרים לפיזיקאים הישראלית למצב עצם בעמלה המאפשרת התקדמות רבת בעובדה על גילוי פיזיקה חדשה ב-CERN. ואכן, מדענים ישראלים מילאו תפקיד מרכזי הן בבניית המערכת שאפשרה את גילוי החלקיק הסקלרי והן בניתו הנטונים שהביאו למסקנה של גילוי החלקיק החדש.

בשנת 2010 אירחה האקדמיה כוח משימה של מועצת CERN. אנשי הכוח התארכו גם אצל נשיא המדינה וביקרו במכון ויצמן למדע, בטכניון, באוניברסיטת תל-אביב ובמעבדות היי-טק הישראלית במקומות שונים בארץ. הוועדה כתבה דוח חיובי על הפעולות בישראל הן על הישגיה המדעיים ותרומתה ל-CERN והן על הישגיה התעשייתיים.

בעקבות זאת ובבקבות מהכלים מדיניים שעשתה ישראל החלטה מועצת CERN בדצמבר 2010 על מועמדות ישראל להיות חברה מלאה לפי תקנון CERN. ממשלת ישראל החליטה לאשר את ה策טרופות הישראלית כחברה מלאה ב-CERN וקבעה את החלוקה התקציבית של מימון דמי החברות בה, ולפיה חוות"ת ומשרד התמ"ס ממנים את הרוב, ושותפים לו גם משרד האוצר, החוץ, המדע ומשרד ראש הממשלה.

בשנת 2011 עברה ישראל למעמד של חברה נלווה בדרך לחברות מלאה. לשדרוג למעמד יש כבר עתה鄙טויים מעשיים: ישראל ו-CERN מקימות وعدה שאמורה לפתח על שדרוג המעודד. במאי 2013 אמורה להגיע לישראל ועדה סוקרת של CERN כדי לחבר דוח שיימסר למועצת CERN. מועצת CERN אמורה לקבל החלטה, עד סוף שנת 2013, אם קיבל את ישראל כחברה מלאה ב-CERN.

הacademy הזמנית ועדת ביקורת בין-לאומית לבוחן את הישגי ישראל בתחום. הוועדה, בראשותו של פרופ' סרג'יו ברטולזי, התכנסה ב-29 באפריל-1 במאי 2012, ונפגעה עם מדענים, אנשי האקדמיה ו/cgi ות"ת והגישה דוח לנשיאות האקדמיה פרופ' רות ארנון. הוועדה שיבחה את הישגי המדענים הישראלים ב-CERN ואמיצה את תכנית החומש שהגישו המדענים הישראלים. בעקבות הדוח החיובי של הוועדה הבין-לאומית פעלת הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוות של האקדמיה ומשרד המדע אצל ות"ת, הטכניון, מכון ויצמן למדע ואוניברסיטת תל-אביב לאשר תוכנית תקציבית שאפשרה חתימת הסכם בדבר השתתפות המדענים הישראלים בשדרוג גלאי אטולס בעשור הבא.

אפשר לעיין בדוח ועדת הבדיקה באתר האקדמיה, בחלוגית: "דווחות האקדמיה".

2.5 אוספי הטבע הלאומיים למחקר

הacademy מכירה בחשיבותם של האוספים הלאומיים ועושה לשימורם של אוספי הטבע הלאומיים המתעדים את הצומח והחי בארץ ישראל ולקידום הפעולות המחוקרים באוספים אלה. האוספים מרכזים בעיקר באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת תל-אביב.

הacademy פעלת שנים רבות, בסיוועה של ות"ת, לתמיכה באוספים הביבליוגרפיים. בעת האחרונה הצליחה האקדמיה לגייס תמיכת כספית נוספת של ות"ת באוספים האלה. ביולי 2005, בבקשת יוז"ר ות"ת, מינה נשיא האקדמיה ועדת היגיון בראשותה של פרופ' יהודית בירק ז"ל (ראו פירוט להלן בפרק "證據ות האקדמיה") לשימורם ולפיתוחם של אוספי הטבע באוניברסיטאות מחקר, שתפקידה לבחון את הפעולות בתחום ולדוח על מציאותה והמלוצחותה לאקדמיה ולוות"ת. בשנת 2013 הגישה הוועדה את הדוח השנתי השבעי שלה.

הacademy המליצה על הכללת תחום הסיסטטמיקה והטקסונומיה במסגרת מילגות ביכורה כדי

לשלהחחוקרים צעירים לעשיית בתר-דוקטורט במעבדות מובילות בחו"ל באמצעות קידום הפעולות המחקרית בתחום זה בישראל. אלא שפעולות זו לא הניבת פרות בגל החלטת הוות"ת לסיים באחת את תכנית מלגות ביכורה.

פעולות הוועדה נושא פרוי, והיא תורמת רבota להמשך קיומם, אחזקתם ותפעולם של האוספים וכן להגדלת מספר אנשי הסגל לניהול ולקיים המחבר באוספים באוניברסיטאות המחבר. תוכנית שלב ב שהגיעה הוועדה לתמיכת הוות"ת כדי לקדם את הפעולות המדעית וההוראה לרמה בינלאומית גבוהה, היוצאה בסיס לבניית מודל תמייה של ות"ת באוספים לטוחה ארוך.

2.6 פורום מדעי הטבע

האקדמיה יזמה את הקמתו של פורום מדעי הטבע כדי לבחון נושאים בתחום מדעי הטבע ולפעול לקידום. השנה המשיך בפעילותו הפורום בנושא מגוון ביולוגי וסביבה, שבחברים בו:

פרופ' תמר דיין, י"ר, מאוניברסיטת תל-אביב

פרופ' צבי בן- אברהם מאוניברסיטת תל-אביב

ד"ר אמציה גני מאוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' דוד זלץ מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב

פרופ' דן יקיר ממכוון ויצמן למדע

פרופ' ארנון לוטם מאוניברסיטת תל-אביב

פרופ' רן נתן מהאוניברסיטה העברית בירושלים

חברי הפורום, ובעיקר העומדת בראשו פרופ' תמר דיין, פועלם לקידום ההוראה והמחקר במגוון הביולוגי בישראל. בשיתוף עם גופים וחוקרים אחרים הוגש לאקדמיה מסמך המכונה "מחקר והוראת המגוון הביולוגי באוניברסיטאות המחבר של ישראל". המסמך מתריע על הצורך בקידום המחבר וההוראה בנושא ומצין המלצות בעניין. ביום כ"ט בניסן תשע"א-3 במאי 2011

אושר הדוח על ידי מועצת האקדמיה כמסמך יהלו"ם. מועצת האקדמיה采纳ה את המלצות הפורום בנושא רפואה מולקולרית, והיא תומכת בפורטל הישראלי ברפואה מולקולרית, שהוקם על ידי חבר האקדמיה פרופ' אלכסנדר לוייצקי, שהוא מרכז המידע המרכזי לפיעילות בתחום בישראל.

פרפרים טרופיים מאוספי המחבר
שבאוניברסיטת תל-אביב

2.7 פאונה ופלורה של ארץ ישראל

מטרוקף חוק האקדמיה אמונה האקדמיה "לפרסום כתבים שיש בהם כדי לפחות את המדע". אחד התחומיים שבו היא פועלת לפרסום כתבים הוא תחום הפאונה והפלורה של ארץ ישראל, באמצעות ועדת מיעצת, אם ביזמתם של מדענים בתחום או בימתה של הוועדה. הכתבים המוגשים לוועדה נבחנים על ידי מומחים בתחום על פי אמות מידת שקבעה הוועדה, ולאחר אישורם המדעי מועברים ליחידה להוצאה לאור של האקדמיה (ראו להלן) לפרסום.

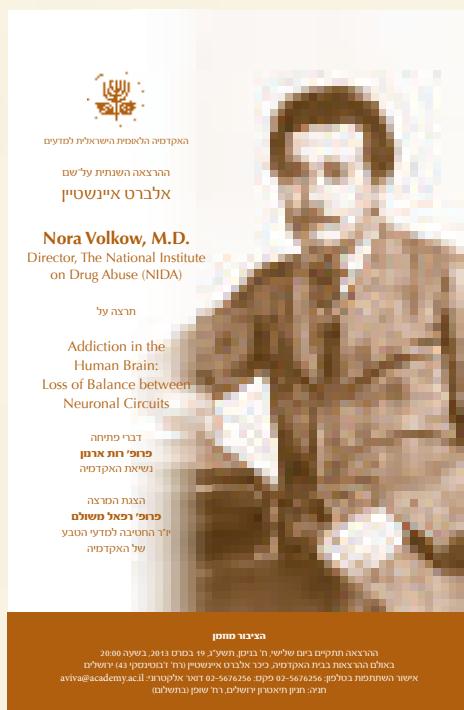
בעת כתיבת שורות אלה שוקדת הוועדה המיעצת לפאונה ולפלורה של ארץ ישראל על אישורם המדעי של הכתבים האלה:

- ◆ מהדורה מחודשת של שני הרכנים הראשונים של הספר "פלורה פלסטינית"
- ◆ קובץ ראשון (הכול שרכים, חושא זרע, ציפורניים) מותקן לדפוס
- ◆ קובץ שני, שיכלול את משפחת הסליקים, הירבוזיים והנוריתיים נמצא בשלבי הכנה מתקדמים
- ◆ העלאת קובצי הספר המעודכנים של פלורה פלסטינית (כולל איורים) לאתר TROPICOS
- ◆ ספר זריזוביים (Tachinidae) של ארץ ישראל (Ephydriidae)
- ◆ ספר זובחופיים (Tephritisidae) וזריזוביים (Tephritidae) ומושחת-העל
- ◆ הפלורה המתורבתת של ארץ ישראל

2.8 ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין

את הרצאת איינשטיין לשנת תשע"ג (2013) נשאה ד"ר נורה וולקוב, מנהלת המכון הלאומי האמריקני לשימוש לרעה בסמים (National Institute on Drug Abuse) בנושא:

Addiction in the Human Brain: Loss of Balance between Neuronal Circuits

3

כעילות החטיבה למדעי הרוח

בשער הפרק: תצלום מדליית בובר
המוסענית מטעם האקדמיה

3. פעילות החטיבה למדעי הרוח

בחטיבה למדעי הרוח ארבעים וسبعة חברים מתחומים שונים במדעי הרוח והחברה: ארכאולוגיה, בלשנות, דתות, היסטוריה, המזרח הקדום, כלכלה, מדע המדינה, מחשבת ישראל, מקרא, משפטים, מתמטיקה, ספרות ופילוסופיה. פעילות החטיבה כוללת תמיינה במפעל מחקר, קיום סימפוזיונים בינלאומיים, ימי עיון והרצאות ובcheinתם של נושאים הנוגעים לתחומי מדעי הרוח והחברה. כמו כן מקדמת החטיבה פעילויות שונות ביוזמתם של חברי.

באביב תשע"ג-2013 התקיים הרצאה השנתית השנייה במדעי הרוח והחברה על שם פרופ' מרטין בובר ז"ל, שהייתה נושא הראשון של האקדמיה. פרופ' קרלו גינצברוג מה-Scuola Normale Superiore, Pisa

לאחר פעילות החטיבה בשנת 2012 ב"שבץ רוח – שבוע מדעי הרוח", שהביא למודעות הציבור את חשיבותם של מדעי הרוח, את עובdot המחבר הענפה הנעשית בהם, את היישגה המרשימים של העבודה הזאת ואת תרומתם לפרט ולהברה, החטיבה ממשיכה השנה במימוש המלצות דוחה האקדמיה משנת 2007 על "עתיד מדעי הרוח באוניברסיטאות המחקר בישראל". השנה החליטה החטיבה לחבר לעמותת "בשער" בניסיון לפועל, באמצעות משרד החינוך, להעלות המודעות למדעי הרוח בתבי הספר התיכוניים ברחבי הארץ. בשנת תשע"ג היו כמה פגישות עם ראשי

עמותת "בשער" ונציגי משרד החינוך כדי לתכנן את הפעולות.

במסגרת פעילות החטיבה התקיימו באקדמיה כמה הרצאות אורח והרצאות לכבודם ולזכרים של חברי האקדמיה. (ראו פירוט להלן בפרק "האירועים").

3.1 מפעלים במכון האקדמי

מפעלי האקדמיה במדעי הרוח עוסקים בתולדות עם ישראל וארץ ישראל ובחקר השירה העברית. מדיניות האקדמיה היא לתמוך רק במפעלים בעלי חשיבות לאומי ובעליקן רחוב. תקציב ועדות התכניות לתמיכה בתכניות מחקר במדעי הרוח לשנת תשע"ג הוקצה לתמיינה במפעל האונומסטיון של ארץ ישראל ובמפעל חקר פיזיולוגיה הגניתה. האקדמיה ממשיכה לעודד את מפעלה לחפש מקורות מימון נוספים.

3.1.1 האונומסטיון של ארץ ישראל

פרופ' יורם צפריר

The Onomasticon of Iudea, Palaestina and Arabia in the Greek and Latin Sources (מרכז את כל המוביות המזוכירות יישובים, עצמים גאוגרפיים, יחידות מנהליות ואפקציות אתניות בארץ ישראל ובסביבתה הקרובה (מחוזות שהשתתפו בעבר ליהודה או לפרויבינקיות של פלסטינה וערבה) באמצעות המאה הרכעית לפני הספירה (ערב כיבוש הארץ בידי אלכסנדר הגדול) ועד הכיבוש המוסלמי באמצעות השביעית לספירה).

הערכנים מוגשים לקורא על פי סדר אל"ף-בית של האתרים, ובهم מוביות בלשון המקור ותרגומים לאנגלית, הערות טקסטואליות היוונית, דיון אוגרפי-היסטוריה, ובמקרים רבים גם דיון ארכאולוגי וביבליוגרפיה. צוות המחבר אוסף את החומר הנוגע לעניין מכל המקורות ביוננית

מיכאל פלאטן, מילון פלאטן: Palaestina: Maps and Gazetteer, בהוצאת האקדמיה, 1994; בעריכתו של פרופ' יורם צפרייר ושות'.

ובטלינית, כולל רישימות מנהליות, כתובות, מطبعות וכדומה, וכן מקורות בלשונות המזורה, בעיקר סורית, אם אלה תורגמו מן היוונית.

איסוף החומר ההיסטורי כבר לפני שנים, ומماז הוצאות עסוק בעריכה, בעדכון ובהכנה לדפוס. שני הכרכים הראשונים עוברים בימים אלה עריכת ליטוש אחרתה. הכרך הראשון מביא, במלואם, טקסטים מרכזיים החזורים ומופיעים בערכים שונים. הטקסטים מובאים בלשון המקור וברוגוט לאנגלית. בכרcis הבאים יבואו שמות האתרים בסדר האל"ף-ב"י". ריכוז המקורות בכרך הראשון מאפשר גישה נוחה אל הנוסח המלא. הערכים יסתפקו במובאות קצרות הנוגעות במישרין לערך עצמו. בכרך זה נמצאים גם המבואה, רשימה קייזורית מוערת של המקורות וביבליוגרפיה כללית.

הכרך ממתין להוצאה לאור. הכרך השני והכרך השלישי מכילים את הערכים המתחילה באות A. כלולים בהם כמה מן הערכים הגדולים ביותר בחיבור כולם, והתקנתם חייבה הייערכות מיוחדת.

בסוף שנת 2010 הוציאימה עריכה שנייה וסופית של שני הכרכים הראשונים (כ-1,500 עמודי מחשב), והם הונגו להוצאה לאור של האקדמיה לקרأت הדפסה. שלושת הכרכים נמצאים עכשיו בסדר והם מתוכננים לצאת לאור במרוצת 2013. הכרך הבא, העוסק בערכים המתחילה באות B, מצוי בעריכה מתקדמת. נמשכת העבודה על סידור הערכים בשאר הכרכים.

3.1.2 המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה על שם עזרא פליישר

פרופ' שולמית אליצור

המפעל נוסד על ידי האקדמיה הלאומית בשנת תשכ"ז (1967). מטרת המפעל הייתה לפעננה, לזהות ולקטולג את קטעי השירה והפיוט שנשתמרו באוסף הגניזה הקהירית. היזמה נתאפשרה עם ריכוז תצלומי המיקודפים של רוב אוסף הגניזה בעולם במכון לתצלומי כתבי היד העבריים בספרייה הלאומית. היום אפשר להיעזר גם בסקרים המשובחות של קטעי הגניזה שבאתרים שונים במרשתת, ובמיוחד באתר "אגנים" של מפעלי פרידברג לחקר הגניזה, ואכן הקטומים הסרקום מקלים לעיתים קרובות על פיענוח החומר.

אחרי ארבעים ושש שנים עבדה הושלים קטלוג השירים ברוב האוספים הגדולים של הגניזה. במאיור המידע של המפעל רשומים יותר מ-82,000 כתורים של פיוטים מן הגניזה וכמעט 70,000 התחלות של פיוטים נדפסים. מן האוספים הגדולים של קטעי הגניזה נותרו עוד לקטלוג רק חלק מקטעי סדרת הנוספות של אוסף טילור-שכטור, השמור בספריית האוניברסיטה של קمبرידג', וקטעי הגניזה שבאוסף פירקוביץ' שבסנקט-פטרבורג, אך קיימים עוד כמה אוספים קטנים שטרם קוטלו, וכן דרישות השלמות לאוספים שכבר קוטלו.

המפעל נושא את שמו של פרופ' עזרא פליישר ז"ל, שייסדו ועמד בראשו יותר משלוושים ותשע שנים. פרופ' פליישר הילך לעולמו באב תשס"ו. העבודה במפעל חייו נמשכת בקצב בראשותה של פרופ' שולמית אליצור, בסיוועה של ועדת מלוה ובה שני חברי האקדמיה (ראו פירוט להלן).

בפרק "זעדות האקדמיה"). את עיקר עבודות הפיענוח, הקטלוג והמחשוב מבצעת העובדת הקבועה במפעל, ד"ר שרה כהן.

בשנה האחרונה התקדמה עבודות הקטלוג של סדרת הנוספות שבוסף טילור-שכטר שבקמברידג', ובעקבותיה נוספו למ Lager כ-5,000 כתורים חדשים. מדובר בכרכים המכילים מאות קטועים קטענים וקשה לייחסו, עם זאת עד כה זהו וקוטלו רובה הקטועים. העבודה אף הניבה פרות מחקרים מרתקיים, כגון פיתוח בלתי ידוע של ר' יהודה הלוי שנתגללה לאחרונה. לצד עבודה הקטלוג נמשך גם השנה הרישום השוטף של קטעי השירה והפיוט שפורסמו בספרים ובכתבי עת מקצועיים, וכמעט הושלמה העברת החומר מן הכרטסט שבמפעל למ Lager הממוחשב.

הפתעה מיוחדת לכל חוקר הגניזה נכונה השנה, עם הנעתן לירושלים של כמה סריוקות של כתבי יד מן הגניזה הבלתי ידועה שנתגלתה באפגניסטן. כמה מחובבי החוקרים העוסקים בגניזה זו הגיעו למפעל וביקשו מאטנו להזות את טיב קטעי השירה והפיוט שבידם, וכן מצאנו בהם קטעים חשובים במיוחד. צערנו כתבי היד הללו חסויים, ועל כן עדיין אי אפשר להכניס מידע זה למ Lager הממוחשב של המפעל.

החומר במ Lager המידע של המפעל מספק כל העת נתונים לחוקרי שירה ופיוט עבריים בארץ ובעולם, הפונים שוב ושוב בשאלות ומקבלים סיוע, תשובה מדויקות ואפקחות מפורטים המאפשרים להם להתקדם במחקריהם. זיהויים הנוגעים לעבודתם של חוקרים השוקדים על ההדרת פיוטיהם של יוצרים ידועים נמסרים לחוקרים מיד עם גילויים.

3.2 מפעלים בתמיכת האקדמיה

3.2.1 המפעל המשותף עם MGH

האקדמיה שותפה ל-MGH (Monumenta Germaniae Historica) שבמינכן במפעל התקנתן והוצאתן לאור של מהדורות ביקורתיות של חיבורים עבריים מאשכנז בימי הביניים. הcrcך הראשון בסדרה המשותפת ראה אור בשנת 2005. האקדמיה הקימה למפעל זה ועדת היגי שבראשה עומד פרופ' ב"ז קדר (ראו פירוט להלן בפרק "זעדות האקדמיה"). הוועדה אישרה ישעה מיזמים העתידיים להסתטיים בשנים הקרובות. משך שנות 2013 עומד להימסר ל-MGH crcך הכלל את הפoitים העבריים אשר נכתבו בעקבות מסע הצלב הראשון.

3.2.2 מפעל המילון של הפרסית האמצעית

פרופ' שאול שקד

מפעל בחסות האקדמיה ובפיקוח ועדת אקדמית שחבריה הם פרופ' גدعון גולדנברג (יו"ר), פרופ' יוחנן פרידמן ופרופ' שאול שקד. למפעל גם ועדת מדעית בין-לאומית, שהרכבה עדין איננו סופי. עם החוקרים שננתנו הסכמתם לשמש בה נמנים פרופ' ניקולס סימנס-ויליאמס (לונדון וקמברידג'), פרופ' גרארדו נוולי (רומא) ופרופ' זילבר לאזאר (פריז). פרופ' נוולי נפטר לאחרונה, ותרם מונה לו מלא מקום.

המפעל מתנהל בחסות משותפות של האקדמיה הישראלית והאקדמיה דֵי לינצ'אי (dei Lincei) שברומא. פעילותו נהנית גם מחסות האקדמיה לכטובות ולספריות בפריז Académie des Inscriptions et Belles-Lettres) ואיגוד האקדמיות הבין-לאומי Union Académique Internationale).

בירושלים; סגנו הוא פרופ' קרלו צ'רטוי (Carlo Cereti) מאוניברסיטה לה סאפיינצ'ה (La Sapienza) שברומא, המשמש בימים אלה נשפה תרבותית בשגרירות איטליה בטהראן ואינו פועל במפעל המילון. מרכזו המפעלי הוא ד"ר דומניקו אוגוסטיני.

מטרת המפעל היא להעלות בשלב הראשוני את כל הטקסטים הרלוונטיים בפרשיות אמצעית לאחרר המיעוד במרשתת. הטקסטים כוללים את הספרות הזרואו-אסטרית שבספרשית אמצעית (במלואה, עד כמה שאפשר), מבחן טקסטים בפזנד, הטקסטים המאניכאים בפרשיות אמצעית שנתגלו בטורפאן (תווך שימוש בחומרים שנאספו לצורך המילון של הפרשיות האמצעית המאניכאית על ידי ד"ר זומונד דורקינן-מייסטרארנסט ובאדיבוטו) והכתובות האפיגרפיות בפרשיות אמצעית שעלה גבי סלע ועל גבי חותמות. הכוונה היא לטעד גם את האוצר הלקסיקלי של הפרשיות האמצעית המופיע כמילים שאלות בשפות שכנות, כגון הדיאלקטים השונים של הארמית, הארמנית והערבית.

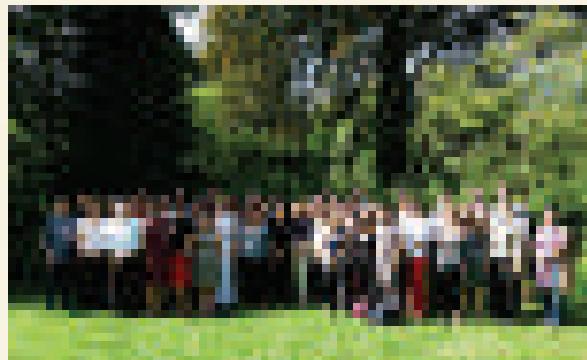
הтекסטים מועלים לאתר במחודדות מדיעות בתעתיק מדעי לאותיות לטיניות ולאחר הגהה קפדרנית, והם נועדו לשמש בסיס למילון מקיף של השפה. לאחר שייצבר חומר מספיק כדי הכנת המילון, יוכל בשלב השני והאחרון, שבו יכתבו ערכי המילון עצם.

צורות מצומצם של עוזרים מדיעים פועל בארץ, באיטליה ובארצות אחרות כדי להכין את מסד הנתונים למילון, יהיה הראשון מסווג. הצורות כולן גם עוזרים האוספים חומר הנוגע לאטימולוגיות של הלקסיקון בפרשיות אמצעית, ומומחים לתכנות מחשבים, השוקדים על פיתוח התכנה ועל תחזוקתה. הצורות מתכנס מפעם לפעם לדיוונים מדיעים ולהחלפת דעתות. מרכז החישובים של האוניברסיטה העברית בירושלים מספק שירותים שרת ותמייה למפעל, ושירותים אחרים נרכשים בשוק הפרטי.

המפעל איננו נתמך כספית על ידי האקדמיה, אך הוא נהנה ממימון الكرן הלאומי למדעים. תאריך היעד לסיומו של השלב הנוכחי בעבודה על המילון הוא ספטמבר 2014. העשרה מסד הנתונים עדין נמשכת, אך בקרוב יופנה חלק מן המאמץ לכתיבת ערכי המילון. הקבוצה הפועלת ברומה זכתה בעבר לתמיכה כספית על בסיס אישי במסגרת לימודי הפרשיות האמצעית באוניברסיטה לה סאפיינצ'ה, אך לאחרונה צומצמה מאוד המעורבות האיטלקית במפעל בשל קשיי תקציב באוניברסיטאות האיטלקיות. ד"ר דומניקו אוגוסטיני, כאמור אחד החוקרים האיטלקים שבקובוצה, שווה בארץ זה למעלה משנתיה, והוא מרכז כתעתת העבודה הגרמנית בירושלים. הוא גם תורם בהתרددות להוראת הפלויו (שפה פרשיות אמצעית) באוניברסיטה העברית בירושלים. מתנדבים העובדים במקומות אחרים בעולם מספקים אף הם מورد הנתונים של המילון. עיקר יש לציין את מעורבותם בעבודת המפעל של פרופ' אוקטורו שרוו מאוניברסיטת הרוורד ושל ד"ר יודית יוספסון מאוניברסיטה גטבורג שוודיה.

German-Israeli Frontiers of the Humanities (GISFOH) 3.3

הסכם שנחתם בשנת 2009 בין האקדמיה לקרן אלכסנדר פון הומבולט הגרמנית הוביל לכינון סדרת כינוסים ובטחומיים מדעי הרוח שבhem משתתפים חוקרים צעירים – ישראלים וגרמנים. בכל שנה נבחרים ארבעה חוקרים ישראלים בתחומיים שונים מתוך חברי פורום הצעירים של האקדמיה לעבד בשיתוף עם ארבעה חוקרים צעירים גרמנים בתחום דומים. יחד הם מהווים את הוועדה המארגנת של כינוס דו-לאומי בשיתוף של כ-50 חוקרים מגרמניה וישראל. הכנס מתקיים בישראל ובגרמניה לסירוגין. מטרות הכנס הן להפגיש חוקרים

משתתפי כינוס 2012 GISFOH – ישראלים וגרמנים –
 בפוטסם שבגרמניה

ערים מצטיינים מתחומים
שונים ולאתגר אותם לחשוב
ולחקור מעבר לגבולות תחום
הדעת שלהם, לאפשר הפריה
הידית וליצור עrozן לחילופי ידע
אקדמי.

הכנס הריבי התקיים
בתאריכים 9–12 בספטמבר 2012
בפוטסם שבגרמניה והתקיים
בנושא: Imagination – Ideas,
Aesthetics, and Social Practices.
תחומי עיסוק של

המוזמנים לכינוס היו לימודי תאטרון, תולדות האמנויות, לימודי מוזר-אסיה ואנתרופולוגיה
חברתית. חברות הוועדה המארגנת הישראלית של כינוס זה הן אלה: ד"ר שרון אהרון-להבי,
ד"ר גלית נגה-בנאי, ד"ר אורנה נפתלי וד"ר נורית סטדרל.

הכנס החמייני התקיים בספטמבר 2013 בקיוץ צובה ליד ירושלים ויתמקד בנושא: Access
Knowledge and Resources. חברות הישראלים של הוועדה המארגנת הם אלה: ד"ר דנה
אולמרט (ספרות השוואתית), ד"ר טל גלעד (חינוך), ד"ר רז ח'מורייס (היסטוריה של המדע)
וד"ר קלודיה קדר (לימודים איבריים ודרום-אמריקאים).

במסגרת הפסכם כוננה קרן פון הומבולט את תכנית Connect, המאפשרת לחוקרים
שהשתתפו בכנסי GISFOH להגיש בקשות לתמיכה במיזמים משותפים ובשתיופי פעולה עם
חוקרים שפגשו בכנס. עשרה משתתפי הכנסים קיבלו תמיכה במיזמים משותפים במסגרת
התכנית.

בעקבות הצלחת הכנסים הן בקרב החוקרים בארץ והן בגרמניה הוחלט המשיך את התכנית
לאربع שנים נוספות, 2013–2016. פרופ' שולמית וולקוב מרכזת את המיזם מטעם החטיבה.

3.4 כורם צייר מדע הרוח והחברה

החטיבה מקיימת פורום של ציירי האקדמיה זה תשע שנים. בכל קבוצה בפורום משתתפים
כמה מלומדים צעירים ומצטיינים אשר נבחרו על פי כישורים אקדמיים ומצוינות מדעית על
ידי ועדת מטעם החטיבה. בראש כל קבוצה עומד חבר אקדמיה. הפורום מקיים דיונים בנושאים
שוניים. בשנה האחרונות פועלה קבוצה בראשות פרופ' זאב שטרנהל, לחבריה עוסקים בהיסטוריה
מודרנית. השנה נבחרה קבוצה חדשה, בראשות פרופ' בּנְ-עַמִּי שילוני, לחבריה עוסקים בנושא
"מוזר" מול "מערב" בעת החדש.

הפורום נועד לשמש קבוצת חשיבה ומסגרת לעיון בשאלות האקטואליות של המדע. חברי
הפורום ידונו בנושאי מחקר בתחום המתודולוגיה של המדע ותחום ארגון המחקר המדעי.

בשנת תשע"ג-2013 נבחרו שלושה-עשר חברי פורום בראשותו של פרופ' בן-עמי שילוני.

אליה שמותיהם:

- ד"ר ניר אbialי, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ד"ר ניסים אוטמגוזין, החוג ללימודים אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר און ברק, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר עופר אשכנזי, החוג להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר גליה בנזימן, המחלקה לספרות, לשון ואמנויות, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר דפנה הירש, המחלקה לסוציולוגיה, מדע המדינה ותקורת, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר אורנה נפתלי, החוג ללימודים אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר ציפי עברי, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת חיפה
ד"ר רוני פרצ'ק, החוג ללימודים מזרח אסיה, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר אבי רובין, המחלקה ללימודים המזרח התיכון, אוניברסיטת בן-גוריון
ד"ר אוריה שביט, החוג לשפה וספרות ערבית ולימודי האסלם, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר יעל שטרנהל, החוג להיסטוריה והחוג לאנגלית ולימודים אמריקניים, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר ארנית שני, החוג ללימודים אסיה, אוניברסיטת חיפה

בשנת תשע"ב-2012 נבחרו ארבעה-עשר חברי פורום בראשותו של פרופ' זאב שטרנהל.

אליה שמותיהם:

- ד"ר דורון אברהם, המחלקה להיסטוריה כללית, אוניברסיטת בר-אילן
ד"ר ניסים אוטמזgin, לימודי מזרח אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר דינה אלומרט, החוג לספרות, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר קטיה אסף, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר טל גלעד, בית הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר הלל כהן, לימודי האסלם והמזרח התיכון, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר ישע לנדא, המחלקה להיסטוריה, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר يولיה לרנו, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
ד"ר אורנה נפתלי, לימודי מזרח-אסיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ד"ר דניס סובולב, החוג לספרות עברית והשוואתית, אוניברסיטת חיפה
ד"ר ענבל עופר, המחלקה להיסטוריה, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר רוני פרצ'ק, המחלקה ללימודים מזרח-אסיה, אוניברסיטת תל-אביב
ד"ר טלי קרייטל, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת חיפה
ד"ר הילה שמיר, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

(הרשומות המלאות של חברי פורום הצעירים בשנים שעברו מופיעות באתר האקדמיה – בדף החטיבה למדעי הרוח/פורום הצעירים).

כעילות ההוצאה לאור

4

בשער הפרק: מבחר מספרי ההוצאה
לאור של האקדמיה

4. פעילות ההוצאה לאור

חוק האקדמיה מונה עם מטרות האקדמיה ותפקידיה "לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע". שם כך פועלת באקדמיה בקביעות ועדת פרסומים, והוצאה לאור עובדת על פי החלטות ועדת הפרסומים והנחיותה. בפרסומי האקדמיה פroot של תכניות מחקר ומפעלים שהיא יזמה ואשר נועד לשמש תשתיית לפעילויות מדעית, כל אחד בתחוםו, וכן קובצי מאמרים בעקבות ימי עיון וסדנאות שנערך באקדמיה או בחסותו. כמו כן יוצאים לאור חיבורים שהוצעו לאקדמיה ונמצאו מתאימים למדיניות הפרסום שלו. רוב הפרסומים בעברית הם מתחומי מדעי הרוח ויש להם זיקה אל מדעי היהדות, ואילו הפרסומים באנגלית ובשפות אחרות מקיפים את כל המדעים: מדעי הרוח והחברה ומדעי הטבע.

פרסומים רבים במדעי הרוח הם מהדורות מדעית של מקורות ושל כתבי יד בתחוםים כגון תולדות עם ישראל, תולדות המחשבה והדת היהודית, הגות ימי הביניים ולשונות היהודים, וכן העת העתיקה ועד לתקופה המודרנית.

בסדרה "דברי האקדמיה הישראלית לישראל למדעים" מתפרסמות הרצאות שנשאו מרצים אורחים באקדמיה.

בתחום מדעי הטבע פועלת ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל, ומטרתה לפרסם מונוגרפיות על קבוצות בעלי חיים וצמחים של ארץ ישראל ופרסומים נלוויים בתחוםי האקולוגיה ומגון המינים. החיבורים בסדרות *Flora Palaestina* ו-*Fauna Palaestina* וכן הפרסומים הנלוויים מובאים לדפוס ומווקים בהוצאה לאור של האקדמיה.

הוצאה לאור מפיצה את פרסומייה באמצעות משלוח הדעות ועלונים בדואר האלקטרוני ובדוואר הרגיל לרשימות תפוצה מיוחדות לפי נושאי הפרסומים. כמו כן היא נוערת בשירותיהם של מפיצים מקצועיים.

דוכן האקדמיה ביריד הספרים הבינלאומי ה-26,
ירושלים, פברואר 2013

בשנת הדוח השותפה ההוצאה לאור של האקדמיה, כמדי שנה בשנה, שבouce הספר העברי. כמו כן השותפה ביריד הספרים הבינלאומי, המתקדים אחת לשנתיים בירושלים. בטבת תשע"ג (7 בינואר 2013) קיימו הוצאה לאור ומוסד ביאליק עבר עיון באקדמיה לרגל צאתו לאור של כרך חדש בסדרה הותיקה "כתב פילון האלכסנדרוני" היוצאה לאור במוסד ביאליק בשיתוף עם האקדמיה.

בטיפולה של ההוצאה לאור בעת הנקה הדוח 20 כתבי יד, מהם 11 ספרים ו-9 חוברות. שלושה כתבי יד בסידור ו-17 כתבי יד בשלבים שונים של עריכה, מהם חמישה לקרה מסירה לסידור.

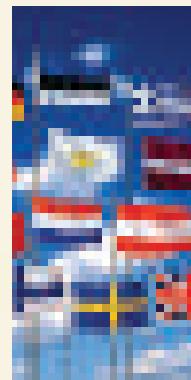
אליה פרוסמי שראו אור בשנת הדוח:

- על תרגום הקוראן: יום עיון לכבוד פרסום תרגומו העברי של אורי רובין לקוראן, בעריכת יוחנן פרידמן (תשע"ב) לזכרו של ישראלי ייבין, בעריכת יוסף עופר (תשע"ב)
- ♦ פילון האלכסנדרוני, כתבים, כרך חמישי, חלק ראשון: פירוש אלגורי לבראשית יב-מא,
- ♦ בעריכת יהושע עמיר ומארן ניהוף – בהוצאת מוסד ביאליק בשיתוף עם האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים דוד בן-גוריון והתפתחות המדע בישראל: יום עיון במלאת מאה שנה להולדת דוד בן-גוריון (הדף השני, תשע"ג)
- דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, כרך ט, חוברת 8: בילי מלמן, אימה ועונג: ♦ היסטוריה, תרבות ומודרניות במאה התשע-עשרה הארוכה (תשע"ג)

5

קשרים בינלאומיים

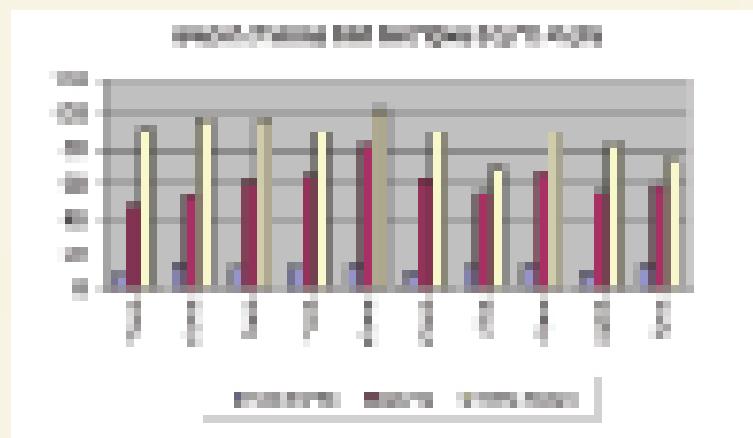
בשער הפרק: בשנת הדוח לאקדמיה הפסכם
עם 38 מוסדות וארגוני (ברחובן אקדמיות
למדעים) ב-35 מדינות ברחבי העולם

5. קשרים בינלאומיים

לאקדמיה הסכמים עם 38 מוסדות (ברובם אקדמיות למדעים) ב-35 מדינות באירופה, באמריקה הצפונית והדרומית, במרכז אסיה, בתת-היבשת ההודית ובאזור הרחוק, והיא חברה במספר רב של ארגונים בינלאומיים חשובים. הקשרים הבינ-לאומיים של האקדמיה באים לידי ביטוי בחילופי חוקרים במסגרת הסכמים עם אקדמיות בעולם, בKİום סדנאות מדעיות דו-לאומיות ורב-לאומיות, בפעולות מדעית אזרחית וביצוג הקהיליה המדעית הישראלית בארגוני מדע בינלאומיים. לאחרונה נחתמו הסכמים חדשים עם האקדמיות הלאומיות של דרום-קוריאה, ברזיל, ארגנטינה וגרמניה (אקדמיה לאופולדינה). באקדמיה ועדת האמונה על ליווי פעילותה הבינ-לאומית של האקדמיה ועל יוזם פיתוח יחסיה עם אקדמיות עמיות. סגן הנשיאה פרופ' ב"ז קדר הוא יושב ראש הוועדה, וחבריה הם פרופ' נלי כהן ופרופ' מיכאל סלע.

במסגרת ההסכם הלאה ביקרו בישראל בתקופת הדיווח (מה-1 באפריל 2012 עד ה-31 במרץ 2013) 59 מדענים מ-13 אקדמיות (בשנה הקודמת ביקרו 56 מדענים מ-10 אקדמיות), ובסך הכל הם היו בארץ 75 שבועות (83 שבועות בשנה הקודמת). יתכן שתונינים אלה משקפים קשיים תקציביים של האקדמיות העמיות במדינות מסוימות במרכז אירופה ובאירופה. עשרים וארבעה מדענים ישראליים (35 בשנה הקודמת) ביקרו במסגרת ההסכם המשותפים ב-10 מדינות זרות (11 בשנה הקודמת). נתונים אלה אינם כוללים את נציגי האקדמיה שמטרת נסיעתם הייתה לייצג את האקדמיה בישיבות של ארגונים בינלאומיים.

5.1 קשרי מדע עם מדינות ועם אקדמיות למדעים

אוזבקיסטן

ביקור באוסטרליה
פרופ' יעקב גולנזר, מיקרוביולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים
בשנת 1999 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה האוזבקית.

אוקראינה

בשנת 1993 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוקראינית. עניינו שיתוף פעולה במחקר, בסדנאות ובSIMPOZIONI, חילופי מדענים וחילופי מידע.

ביקרו בישראל

Dr. Petro Tsarenko, Phycology
Dr. Natalia Sybirna, Biology
Dr. Andrii Sybirnyi, Biology
Dr. Sergiy Mosyakin, Botany

אוסטרליה

הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה ובין האקדמיה האוסטרלית נחתם בשנת 1993. עיקרו ביקורים הדדיים של מדענים בכירים, חילופי מידע, מחקרים משותפים ובדיקות האפשרות להקמת מרכזי מחקר משותפים.

ביקר באוסטרליה

פרופ' דוד יעקובי, היסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים

ביקר בישראל

Prof. Peter Schuster, Chemistry

אוסטרליה

בשנת 1998 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוסטרלית. בחודש פברואר 2011, במסגרת ביקורה בארץ, ביקרה פרופ' Suzanne Cory, נשיאת האקדמיה הלאומית האוסטרלית, באקדמיה ונפגשה עם נשיאת האקדמיה וחברי מועצת האקדמיה.

איטליה

הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות נחתם בשנת 2000.

אלבניה

בחודש אפריל 2004, בעת ביקורם של סגן נשיא האקדמיה האלבנית והמצויר המדעי הכללי באקדמיה, נחתם בירושלים הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין שתי האקדמיות.

אסטוניה

בשנת 1995 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

ארגנטינה

בسبטמבר 2012 חתמו נשיאי האקדמיה הישראלית והacademia argentina, מיכאל בטלר ושגרירת אוסטרליה בישראל, גב' אנדריאה פאלקנר,

וhteכניון ומיזם נוסף המשותף למכון לכימיה
כללית ואי-אורגנית ולחוקר מאוניברסיטת
בר-אילן. בספטמבר 2012 השתתפה משלחת
בת שבעה חוקרים ישראליים בכינוס רב-לאומי
באורנה, בולגריה, בנושא מושגים מקראים
במסורת הסלובנית.

ביירו בישראל

Prof. Peter Lubomirov Stanchev,
Mathematics
Prof. Klimentina-Ilieva Ivanova,
Philology
Prof. Angela Slavova Popivanova,
Mathematics
Prof. Petar Radoev Popivanov,
Mathematics
Prof. Avram Eskenazi, Mathematics

ביירו בבולגריה

פרופ' סיריל אסלנוב, בלשנות, אוניברסיטת
תל-אביב
ד"ר ישיavo גרובר, היסטוריה, האוניברסיטה
העברית בירושלים
פרופ' אלכסנדר קוליק, לימודי סלביים
ויוהדים, האוניברסיטה העברית בירושלים,
פרופ' ולף מוסקוביץ, לימודי סלביים
האוניברסיטה העברית בירושלים,
ד"ר מיכאל שניידר, פילוסופיה יהודית,
אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' דן שפירא, לימודי המזרח התיכון,
אוניברסיטת בר-אילן
פרופ' משה טובה, לימודי סלביים,
האוניברסיטה העברית בירושלים,
פרופ' פיליפ עין-דור, אינפורטיקה, אוניברסיטת
תל-אביב

ברזיל

בחודש ספטמבר 2012 הסכימו נשיאות
האוניברסיטה הישראלית ונשיא האקדמיה
הרזיליאנית למדעים לקיים בברזיל סדנה
דו-לאומית בנושא פרמקולוגיה.

לשיתוף פעולה מדעי, המדגיש קיום סדנאות
דו-לאומיות.

ארמניה

בשנת 1992 נחתם הסכם לשיתוף פעולה
מדעי בין האקדמיות. הסכם כולל מידע
מחקרית משותפים וחילופי מידע בין
קהילת מחקר הישראלית והארמנית.
הacademy הארמנית פועלת בשיתוף עם
הacademy לקידום תיעוד הניב הירושלמי
של השפה הארמנית, ולשם כך בירה הארץ
Dr. Jasmine Dum-Tragut.

ביקורה בארמניה

ד"ר אלה גורנשטיין, תזונה, האוניברסיטה
העברית בירושלים

ארצות הברית

בשנה האחרונות, ובקבות פעילות נמרצת של
ד"ר מאיר צדוק, נחתם הסכם עם האקדמיה
 האמריקאית הלאומית למדעים (NAS)
לשיתוף פעולה שיתבטא בקיום כינוסים
משותפים במסגרת התכנית הכוללת של
Kavli Frontiers of Science. הכנסים
הם בין-תחומיים המשלבים תחומיים
במדעי הטבע והחברה. ההכרזה על התכנית
המשותפת התקיימה בתחילת חודש פברואר
בישיבה המשותפת של מועצות ה-
NAS, NAE ו-
DOI בקליפורניה. פרופ' רות ארנון וד"ר
מאיר צדוק נפגשו בניו יורק עם הוועד המנהל
של אגודות שוחרי המחקר הבסיסי בישראל.

בולגריה

בשנת 1995 נחתם הסכם לשיתוף פעולה
מדעי בין האקדמיות. במסגרת הסכם
מתקיים שלושה מיזמים במתמטיקה
המשותפים לחוקרי המכון למתמטיקה של
האוניברסיטה הבולגרית ולחוקרים באוניברסיטת
בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת תל-אביב

בריטניה

בחודש נובמבר 2012 ביקר באקדמיה נסיא Prof. Sir Adam Roberts ונפגש עם נשיאת האקדמיה וחברי המועצה. בדיון הובע עניין משותף בקים סדנאות דו-לאומיות. בחודש יולי 2013 נפגש מר בוב לפידות באקדמיה עם ראש המרכז הבריטי לחקר הלוונט (יחידה של האקדמיה הבריטית) ד"ר פינלייסון ועם ד"ר ג'ימי לאול וד"ר מendi טרנר, המנהלת היוצאת והמנהלת הנכנסת, בהתאם, של מכון קניון, הסניף הירושלמי של ה-CBRL.

גרוזיה

בשנת 1992 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

ביקרו בישראל

Dr. Maya Jobava, Microbiology
Dr. Lali Kutatladze, Microbiology
Dr. Vladimir Elisashvili, Microbiology

גרמניה

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין האקדמיה של ברלין-ברנדבורג (BBAW) נחתם בשנת 2000. הצדדים הסכימו לחתום בשנת 2000. ה הצדדים הסכימו לחתום חסות למפעל ההוצאה לאור של מהדורה ביקרותית של כל כתבי מרטין בובר. באוקטובר 2003 ביקרה באקדמיה משלחת מן הקן המדע של גרמניה, DFG, בראשות נשיאה פרופ' ארנס לודויג ויינר. במעמד זה חתמו נציגי האקדמיה, נציגי הקן הלאומיים למדע ונציגי DFG על הסכם משולש לשיתוף פעולה מדעי. בחודש נובמבר 2009 חתמה האקדמיה על הסכם עם קרן אלכסנדר פון הומבולטט הגרמני. ההסכם דן בקיים סדרה של כינוסי מדע משותפים אשר יתקיימו בארץ ובערים, לסיורוגין, אחת לשנה, תחת הכותרת German-Israeli Frontiers of the Humanities. המפגש הרביעי התקיים

ביקר בגרמניה

ד"ר מרעי סامر, ביולוגיה, מכללה בראשודה

דרום-קוריאה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1990, וענינו חילופי מדענים, חילופי מידע וסמינרים משותפים. במסגרת זו ביקר פרופ' אברהם ניצן בקוריאה וסייע בכמה מעבודות. בשנה הבאה הגיע ביקרו הגומלין של מדען קוּרָאַנִי בתחום שייקבע על ידי האקדמיה.

ביקר בישראל

Prof. Jinwoo Cheon, Chemistry

האיחוד האירופי

ישראל מעמד של חבר מן החוץ בתכנית המسانרת המדעית השבעית של האיחוד האירופי. פרופ' דוד הורן מייצג את האקדמיה בפורום האסטרטגי האירופי לתשתיות מחקר

הונגראיה

בשנת 1990 הופעל ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם כולל חילופי מדענים, פרסומים משותפים, סמינרים משותפים וחילופי מידע. הוסכם שבוגרים Central European University יכולים להשתלם באוניברסיטאות בארץ לתקופה של עד שנה. בחודש נובמבר 2012 הרצתה פרופ' רות ארנון בכנס World Science Forum בבודפשט.

ביקרו בישראל

Dr. Tibor Janda, Agriculture
Dr. Gabriella Szalai, Agriculture
Prof. Laszlo Wojnarovits, Chemistry
Prof. Erzsebet Takacs, Chemistry

הרשות הפלסטינית

(ראו להלן בסעיף "מפעלים אזוריים")

טג'יקיסטן

ההסכם לשיתוף פעולה עם טג'יקיסטן נחתם בשנת 1994.

טורקיה

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הטורקית נחתם באנקרה באפריל 2002.

סין

באוגוסט 1994 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם אקדמיה סיניקה. ביינואר 2013 ביקרה באקדמיה, ונפגשה עם נשיאת האקדמיה וחברי המועצה, משלחת מאוניברסיטת צינגוואה בטיוואן, בראשותו של נשיאה Prof. Lih Chen.

יפן

באוקטובר 2012 יייג'ר פרופ' חנוך גוטפרויינד את האקדמיה במפגש השנתי של הפורום

- European Strategy Forum) ESFRI - (on Research Infrastructures בישיבתה בחודש Mai 2011 ברומניה.

הודו

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות בתחום המדעים המדוקים. לפי ההסכם יקבעו בכל שנה מדן ישראלי בכיר בהודו ומדען היהודי בכיר בישראל, לסייעון.

בנובמבר 2012 ביקרה בארץ משלחת בת ארבעה חוקרים בראשות Prof. Krishan Lal. בעת הביקור נפגשו חברי המשלחת עם חברי מועצת האקדמיה, ונשייאי שתי האקדמיות חתמו על הסכם חדש, המציג קיום סדנאות דולאומיות ותכניות מדע משותפות.

נשיאת האקדמיה ונשייא האקדמיה היהודית

ביקרו בישראל

Prof. Alok Bhattacharya
Prof. Krishan Lal
Dr. Alok Moitra
Prof. M. L. Munial

ביקר בהודו

ד"ר מיכאל גולוסובסקי, פיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים

הולנד

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות כולל חילופי מדענים, פרסומים משותפים, סמינרים משותפים וחילופי מידע.

של המרכז האקדמי בבייג'ינג. ביולי 2012 התקיים דיון משותף של חברי מועצת האקדמיה עם חברי משלחת בת תשעה אנשים משלכת היועצים של מועצת העם הסינית, בראשות יושב ראש הלשכה Prof. Chen Jinyu.

"מדע וטכנולוגיה למען החברה האנושות", בקיומו.

ירדן

(ראו להלן בסעיף "مפעלים אזרחיים").

לטביה

סלובניה
הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1996.

בשנת 1999 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם כולל עידוד מחקרים משותפים וחילופי מידע בין האקדמיות וכן בין קהילות המחקר הישראלית והלטבית.

ביקר בישראל

Prof. Isaak Rashal, Biology

מצרים

(ראו להלן בסעיף "مפעלים אזרחיים" ובסעיף "קשרים עם מוסדות בינלאומיים").

סין

בשנת 1988 ביקרה בסין משלחת מהאקדמיה ויחד הקימו שתי האקדמיות את המרכז האקדמי הישראלי בבייג'ינג עוד טרם כינון היחסים הדיפלומטיים בין הממשלות. בשנת 1991 נחתם הסכם עם האקדמיה הסינית למדעים, ובשנת 2000 נחתם הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה ובין האקדמיה הסינית המדעי החברה. לפי ההסכם יוקמו מפעלי מחקר משותפים, יתקיימו סדנאות וסימפוזיונים וייוו חילופי מדענים. בחודש מרץ 2012 ביקר באקדמיה הסינית למדעים, בראש Ms. Bai, נשיא האקדמיה הסינית למדעים, בראש משלחת של שבעה חוקרים. המשלחת נפגשה עם נשיאת האקדמיה וחברי המועצה. בדיון הוזכר ההסכם הרב-שנתי אשר נחתם בין קרנות המדע של שתי המדינות. על הצעות לחיזוק הקשרים בין האקדמיות, ובחן קיום סדנאות מדעיות בינלאומיות דואלאומיות וקיים כינוס משותף לציון 25 שנה להיווסדו

סלובקיה

הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1995.

ביקרו בישראל

Dr. Stefan Chromik, Electrical Engineering
Dr. Iveta Smetanova, Geophysics

פולין

הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות נחתם בשנת 1990. בשנת 2009 חתמו נשיאי שתי האקדמיות על חידוש ההסכם לשיתוף פעולה בינלאומי בין האקדמיות.

ביקרו בישראל

Ms. Tomala Katarzyna Piotrowska, Immunology
Mr. Grzegorz Krasinski, Chemistry
Prof. Jan Maria Wojcicki, Biocybernetics
Dr. Tadeusz Zadrozny, History of Art
Prof. Barbara Engelking, Philosophy

Dr. Francoise Argoul, Prof. Xavier Assfeld, Dr. Chantal Daniel, Dr. Odile Eisenstein, Dr. Philippe Hiberty, Dr. Anne Imberty, Dr. Richard Lavery, Dr. Chaouqui Misbah, and - Dr. Philippe Sautet במתמטיקה – ייערך בפרייז ב-2013.

Prof. Barbara Lichocka, Archaeology

Dr. Kijowska Malgorzata, Geography

Dr. Anna Bucala, Geography

Prof. Beata Konikowska, Computer Science

Dr. Jolanta Mlynarczyk, Archaeology

Dr. Hanna Kalamarz Kubiak, Fish Physiology

Prof. Joanna Maria Sosnowska, Art

ביקרו בפולין

פרופ' ברוך גרובסקי, מתמטיקה, הטכניון

פרופ' ריצ'רד כהן, היסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר מרים ריינר, היסטוריה, אוניברסיטת בר-אילן

צ'כיה

ביוני 1991 נחתם הסכם לשיתוף פעולה עם האקדמיה הצ'כית. ההסכם חדש בשנת 1999.

ביקרו בישראל

Dr. Jiri Friedl, History

Dr. Jan Zouplna, History

Prof. Marian Fabian, Mathematics

Dr. Jan Kolacek, Physics

ביקר בצ'כיה

ד"ר אלכסנדר יופה, מתמטיקה, הטכניון

צרפת

הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה ובין

הacadémie française למדעים של המכון

הצרפתתי (Institut de France) נחתם בשנת 1989. לפי ההסכם כל אקדמיה תארח מדען

בכיר מן המדינה האחראית אחת לשנתיים, לטיורוגין. במסגרת היודוק הקשרים בין

הacadémies הוחלט על קיום הכנס המדעי הדו-לאומי הראשון בנושא כימיה תאורטית, בירושלים, בתאריכים 13–15 במאי 2012.

השתתתפו אחד-עשר מדענים מצרפת:

Dr. Carlo Adamo, Dr. Alain Arneodo,

קנדה

לפי החלטה שהתקבלה בוועדה לקשרי חוץ יזמה האקדמיה קשר עם החברה הממלכתית בקנדה (RSC), שהיא המקבילה הקנדית לאקדמיה. בעקבות זאת חתמו Prof. Yolande Grisé, נשיאת RSC, ופרופ' רות ארנון על הסכם לשיתוף פעולה, באופןו, במאי 2012. הנשיאות מינה, כל אחת מטעמה, את Prof. Irving Abella ואת פרופ' חיים סיידר להיות הנציגים ולגבות נושאים לסדנאות דו-לאומיות. הוחלט שנושא הסדנה הראשונה, Brain Plasticity שתתקיים בקנדה, יהיה .and Learning

רומניה

בשנת 1991 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות ביקרו בישראל

Dr. Lucian Nastasa-Kovacs, History
Dr. Elena Gabriela Ionita, Chemistry
Prof. Mihail-Nicolae Vasile, Philosophy
Dr. Dan-Florin Anghel, Physical Chemistry

ביקר ברומניה

פרופ' יגאל תלמי, פיזיקה, מכון ויצמן למדע

רוסיה

בנובמבר 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ביולי 2012 התקיימה

במוסקווה ובסנקט-פטרבורג שברוסיה הסדנה הדולילומית ה-11 בנושא אופטימיזציה של הרכב, מבנה ותכונות של חומרים מתכתיים, תחומיותים, מורכבים, חומרי ננו וחומרים אמורפיים. מروسיה השתתפו חמישה-עשר מדענים, מישראל – שישה.

השתתפו בסדנה הדולילומית במוסקווה ובסנקט-פטרבורג:

פרופ' דן שטמן, הטכניון, פרופ' דן מאירשטיין, אוניברסיטת אריאל, פרופ' בוריס צוקרבლט, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ד"ר אלכס לוגובסקי, אוניברסיטת אריאל, פרופ' מיכאל זיניגרד, אוניברסיטת אריאל, פרופ' מיכאל רוט, האוניברסיטה העברית בירושלים

ביקר בישראל

Prof. Vladimir I. Dorofeev,
Geography

שוודיה

בשנת 1974 נחתם הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות. אחדת לכמה שנים נערך סימפוזיון دولילי. בעקבות מגעים עם המזכיר הקבוע של האקדמיה הממלכתית השוודית הוסכם על חידוש הקשרים והידוקם. הקשרים יתבטאו בקיום כינוסים משותפים שבהם השתתפו 10–13 מדענים בכירים וצעירים מכל צד. הכנס הראשון יתקיים ב-2013 בשוודיה, והשני – בשנת 2014 – בארץ. האקדמיה המארחת תקבע את נושא הכנס.

תאיילנד

בשנת 1992 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה ובין המכון הלאומי למחקר של תאילנד. במסגרת זאת נעשה בשנים האחרונות מחקר משותף בנושא שיפור פרי הпитאייה.

5.2 מפעלים אזוריים

נשים האקדמיות ומוסצות המדע של אוצר המזורה התקיכון

בשנת 1994 נוסד בוושינגטัน איגוד נשיי האקדמיות ומוסצות המדע של אוצר המזורה התקיכון בהשתתפות ירדן, הרשות הפלסטינית, מצרים וישראל וביחסות האקדמיות הלאומיות של ארץות הברית. האיגוד החליט לקיים פגישות סדירות באוצר וכן מחקרים, סדנאות ופעולות משותפות. הנושא הראשון שנבחר היה השימוש במדע ובטכנולוגיה להגדלת כמויות המים בארץות האוצר ולשייפור איכותם. נבחרו גם תחומיים אלה: מחסורים תזונתיים במיקרו-נווטריאנטים ומגון המינימ והשימוש בתקשורת אלקטטרונית ברפואה מרוחק. בינואר 2002 הוחלט לפעול בשני תחומיים נוספים: יצירת מקומות עבודה ופיתוח בר-קיימא באוצר מדבר. כן הוחלט לצרף מדענים צעירים מצטיינים מן הארץ לתכנית FOSE (Frontiers of Science and Engineering). המחויר האזרחי השני של FOSE התקיים בחודש מרץ 2007 בסביבה, והאקדמיה האמריקאית התחילה בתכנון המחויר השלישי. עם סיום כינוס FOSE התקיימה ישיבה של ראשי אקדמיות מהרשויות הפלסטינית, ירדן, ישראל, ספרד וארצות הברית, ובה גובשה תכנית עבודה להמשך ואומצו המלצות מהסדנה האזרחיות השנייה בנושא מחסורים תזונתיים במיקרו-נווטריאנטים, אשר התקיימה בירושלים במאי 2005.

בחודש ינואר 2008 התקיימים בירדן המפגש החמיישי של איגוד הנשיים, ובאותה עת התקיימה סדרת סדנאות תכנון בנושאים אשר ראשי אקדמיות דאו בהם בעלי עדיפות (תת-תזונה של מיקרו-נווטריאנטים, מים, מקורות אנרגיה חלופיים, חיזוק תכניות הלימודים במדעים באוניברסיטאות זיהום קרקע). ראשי האקדמיות החליטו לכנס את המפעל הזה:

Association of Middle Eastern and US National Academies of Sciences ב-10 ביולי 2008 התקיימה בבית האקדמיה ישיבה של מועצת התזונה האזרחי (בהתקווה) בהשתתפות נציגים ישראלים, פלסטינים ואמריקאים. ב-15 ביולי 2008 התקיימה בעמאן פגישה עדכון בהשתתפות המנכ"ל החדש של המועצה הגובה למדע וטכנולוגיה, ובה הוא הסכים כי ירדן תמשיך ותשתף בפרויקט התזונה. בחודש אפריל 2008 השתתפה משלחת של חוקרים ישראלים במפגש הראשון של קבוצת המזורה התקיכון ואפריקה של האיגוד הבינלאומי לאסטרונומיה בקהיר.

פרופ' יוחנן פרידמן ייצג את האקדמיה והרצה בכינוס המועצה הכללית של רשות האקדמיות באוצר הים התקיכון ואיופה (EMAN), אשר התקיימים בחודש יוני 2011 במרוקו. הרשות קוראת לאקדמיות למדע של כל המדינות השוכנות לחופי הים התקיכון לשיתף פעולה למען פיתוח מדעי-אקדמי.

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הוקם בשנת 1982 על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ביזמת המוסדות להשכלה גבוהה והחברה המזרחית הישראלית. הקמת המרכז באה בעקבות הסכם התרבות בין ישראל למצרים ממרס 1979. האקדמיה מפעילה את המרכז במימון ות"ת. הרשות המנהלת את פעולות המרכז הן הנהלה ומועצה. משנת 2007 מנהל את המרכז פרופ' גבריאל מ' רוזנbaum, שתחומי התמחותו הם הלשון, הספרות והתרבות של מצרים המודרנית. פרופ' רחל גלוון מרכזת את הקשרים בתחום מדעי הטבע.

משמעותו העיקרי של המרכז האקדמי בקהיר היא לבדוק את הקשרים בין האוניברסיטאות ובין

החוקרים במצרים ובישראל, לסייע לחוקרים משתי המדינות להציג חומר מספריות ומארכיאולוגיים בנושאי מחקרם ולטפח מחקרים משותפים. המרכז מפעיל ספרייה לשירותם של חוקרים וסטודנטים, ונישאות בו הרצאות אקדמיות בנושאים מגוונים מפי מרצים מישראל וכן הרצאות של אנשי רוח בולטים בישראל. מן הצד המצרי ורב המשתמשים בשירותי המרכז הם חוקרים וסטודנטים מצרים בתחום הלשון והספרות העברית ובמדעי היהדות בכלל, וכן מן הצד הישראלי – חוקרים וסטודנטים בתחום ההיסטוריה והתרבות המצרים והערבית. חוקרים שניי הצדדים

קיבלו מלגות ביקור בארץ או במצרים לשם קידום מחקריהם.

מספר המבקרים המקומיים במרכזי ידע תנודות עם השנים והושפע תמיד ממצב היחסים בין ישראל למצרים ושבנותיה האחרות וכן מאירועים פוליטיים אחרים בזירה הtica. בתקופות של מתייחות פוליטית ניכרת ירידת מספר המבקרים המצרים במרכזי. עם זאת בכל מצב, גם בתקופות קשות, המרכז הוסיף לפעול סדרו: קיים את הרצאות באנגלית ובערבית והמשיך לתת שירות ולסייע למבקרים בו ולפניהם אליו, הן מצרים הן יפנים וזהו השווים בהכיר או מבקרים בה. בשנת תש"ע (2009–2010) קיים המרכז בהצלחה אירופיים רבים ואירוח אנשי אקדמיה ותרבות בולטים מישראל, אשר הרצו בתחום התמחויותיהם (בסק' הכלל 15 מרצים). כמו כן נערכו עוד שלושה אירועים של הקונת סרטים ישראליים, מלאוה בהקדמה של הנהלה המרכז. כמו תמיד אירוח המרכז מבקרים ובים, בודדים וקבוצות, מקצתם מח"ל, ולסייע כאמור כמו חוקרים ישראלים בתחום התמחותם מצרים המודרנית ושהשתתפו במלגות מטעם המרכז כדי לקדם את מחקריהם.

מטרים וסטודנטים לתארים מתקדמים מהאוניברסיטה השונות במצרים הוסיפו להגיאו למרכו ולהשתמש בספרייתו. נציין שאנשי המרכז מקפידים כל העת להרחיב את הספרייה ולטפחה. לאחר השלמת תכנונו והקמתו של הקטלוג המרכזי המקוון של ספריית המרכז החל תהליך עדכון הקטלוג כדי להנגישו בעתיד גם דרך המרשתת. בغالל המצב הפליטי (ראו להלן) נדחתה פיתוחה אחרת המרכז במרשתת.

פרופ' גבריאל רוזנבוים ורעייתו מיכל, ששסיימה בניהול המרכז האקדמי, סיימו את תפקידם באוקטובר 2010. פרופ' רוזנבוים התבקש להמשיך ולמלא את תפקיד הנהלה במשך סמסטר נוסף, עד הגעת מחליפו, נוענה לבקשתו והגיעו למרכז האקדמי לתקופות שהיא קצרות, לפי הסדר שאותו עם האוניברסיטה העברית בירושלים. הדבר הביא לידי צמצום פעילות הרצאות במרכזה האקדמי, אבל ספריית המרכז נשאהה פתוחה ברציפות.

ב-25 בינואר 2011 החלה במצרים מהפכה שבקבותיה הודה הנשיא וחלו שינויים ממשטר. בשל האירועים האלים ב咍ר נאלץ ניהול המרכז להתפנות ממצרים עם רבים מאנשי שגרירות ישראל ויישראלים אחרים. כמו מוסדות אחרים ומקומות העבודה רבים ב咍ר נסגר המרכז האקדמי ופעילותו הושבתה לכשבועיים, ובזמן נפתח שוב על ידי העובדים המצרים. לאחר חודש, כשהמצב אפשר זאת, חזר הנהל המרכז לה咍ר והמרכז חזר לתפקיד ולסייע למבקרים בו.

בשפטember 2011 הותקפה שגרירות ישראל בה咍ר על ידי קבוצה גדולה של מפגינים. בעקבות ההתקפה זו פונו כל אנשי השגרירות מה咍ר, בניין השגרירות נסגר, וגם המרכז האקדמי נאלץ לסגור את שעריו. מאז ועד למציאת אחרור חדש לשגרירות הפעילות הדיפלומטיות הישראלית מנהלת מחוץ לשגרירות, והנכחות הישראלית בה咍ר צומצמה. המרכז וספריותו פתוחים שוב למבקרים, המוסיפים הגיעו כל העת, להשתמש בספרייה ואך להזמין חומר עיוני מישראל.

המרכז האקדמי שמר תמיד על עצמאותו האקדמית והנינוחית, אך בתחום האבטחה היה כפוף להנחות מחלקות הביטחון של משרד החוץ, ובפועל אבטחת המוקם הייתה באחריות צבאי הצבאות של שגרירות ישראל בקHIR. כל עוד לא נפתחה מחדש השגרירות בקHIR, اي אפשר לאבטוח את המרכז בעבר, והמצב בו לא השתנה. נעשים מאמצים רבים כדי לשמר את המרכז האקדמי וממדו כבלתי תלוי בעניינים פוליטיים ולהמשיך בפעולות גם בתנאים החדשים שנכפו עליו, ומאמצים אלה אכן עולמים יפה (המגעים בין ישראל למצרים על פתיחה מחדש של השגרירות בקHIR עדין ממשיכים). במצב הנוכחי אי אפשר לשלווה לארץ מנהל חדש למרכז האקדמי. פרופ' רוזנbaum הסכים להמשיך ולמלא את התפקיד בתנבות. הוא שומר על קשר רצוף עם המרכז ואף מוגע לארץ לביקורים קצרים כדי לפגש את אנשי המרכז וכן ידידים ומקורבים של המרכז.

5.3 קשרים עם מוסדות בינלאומיים

איקס"ו - המועצה הבינ-לאומית למדע

איקס"ו – ICSU (International Council for Science), שנוסדה בשנת 1931, היא ארגון הגג של איגוד המדע הבינ-לאומיים. האקדמיה מייצגת את ישראל באיקס"ו וב-23 האיגודים המדעיים החברים בה ומשתתפת בשמונה ועדות בינלאומיות של איקס"ו. מדענים ישראליים מכהנים באיקס"ו בתפקידים בכירים בכמה איגודים. נשיאת האקדמיה מייצגת את האקדמיה כנציגי המועצה הכללית של איקס"ו.

הוועדות הלאומיות המקבילות לאיגודים הבינ-לאומיים

נשיאת האקדמיה ממנה ועדות לאומות בהתאם לאיגודים הבינ-לאומיים המסונפים לאיקס"ו כאשר יש עניין בדבר מבחינות קידום המדע הישראלי. יו"ר הוועדה הלאומית הוא נציג האקדמיה ומדינת ישראל באיגוד הבינ-לאומי המשונף לאיקס"ו. הוועדות הלאומיות מודוחות לאגודות הבינ-לאומיות על הנעשה בישראל וمعدכנות את המדענים בישראל בכל הנוגע לתוכניות ביון-לאומיות בתחום מוחרכם. האקדמיה תומכת בתשלומים דמי החבר השנתיים הישראלים באגודות ובארגוני הבינ-לאומיים של איקס"ו. האקדמיה משתתפת גם במימון ההוצאה הכספיות בהשתתפות נציגים מטעמה בכינוסי האיגודים הבינ-לאומיים.

האיגודים המדעיים המסונפים לאיקס"ו יוושבי ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהם

- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לאסטרונומיה (IAU) – ד"ר שי צוקר, יו"ר הוועדה הלאומית לאסטרונומיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG) – פרופ' זאב לויין, יו"ר הוועדה הלאומית לגאודזיה ולגאופיזיקה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC) – פרופ' שלמה מרגל, יו"ר הוועדה הלאומית לכימיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למדעי הרדיו (URSI) – פרופ' אהוד היימן, יו"ר הוועדה הלאומית למדעי

הרדין

- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP) – פרופ' מוטי היילום, י"ר הוועדה הלאומית לפיזיקה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לחקר המוח (IBRO) – פרופ' ידין דודאי, י"ר הוועדה הלאומית לחקר העצב
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למדעים ביולוגיים (IUBS) – פרופ' יוסי לוייה, י"ר הוועדה הלאומית למדעי הבiology
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לגאוגרפיה (IGU) – פרופ' יצחק שלן, י"ר הוועדה הלאומית לגאוגרפיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr) – פרופ' עודד לבנה, י"ר הוועדה הלאומית לקריסטלוגרפיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למכניקה תאורטית ושימושית (IUTAM) – פרופ' מיילס רובין, י"ר הוועדה הלאומית למכניקה עיוונית ושימושית
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע (IUHPS) – פרופ' נח עפרון, י"ר הוועדה הלאומית להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למתמטיקה (IMU) – מינוי י"ר חדש לוועדה הלאומית למתמטיקה בשלבי אישור
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לפיזיולוגיה (IUPS) – פרופ' אסתר שחמי, י"ר הוועדה הלאומית לפיזיולוגיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לבiocימיה ולבiology מולקולרית (IUBMB) – פרופ' יוסף ירדן, י"ר הוועדה הלאומית לבiocימיה ולבiology מולקולרית
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לבioפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAB) – פרופ' גלעד הרן, י"ר הוועדה הלאומית לבioפיזיקה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לפרמקולוגיה בסיסית וклиנית (IUPhar) – פרופ' פרנץ סקה לוי-שפר, י"ר הוועדה הלאומית לפרמקולוגיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למדעי הגאולוגיה (IUGS) – פרופ' יגאל אראל, י"ר הוועדה הלאומית לגאולוגיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי לאימונולוגיה (IUIS) – פרופ' עמוס עצזוני, י"ר הוועדה הלאומית לאימונולוגיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS) – פרופ' אליאורה רון, י"ר הוועדה הלאומית למיקרוביולוגיה
- ♦ האיגוד הבינ-לאומי למדעי התזונה (IUNS) – פרופ' אליאוט בארי, י"ר הוועדה הלאומית לתזונה

וועדות בין-תחומיות ויושבי ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהן

- ♦ הוועדה לחקר החלל (COSPAR) – פרופ' דניאל וייס, י"ר הוועדה הלאומית לחקר החלל
- ♦ הוועדה לניטונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA) – פרופ' ניב אחיטוב, י"ר הוועדה הלאומית לניטונים מדעיים וטכנולוגיים
- ♦ הוועדה המדעית לביעיות הסביבה (SCOPE) – פרופ' תמר דיין, י"ר הוועדה הלאומית לביעיות הסביבה

- ♦ הוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ והשימוש (SCOSTEP) – פרופ' סמי קופרמן, נציג ישראל
- ♦ הוועדה המדעית לחקר האוקיאנווגרפיה (SCOR) – פרופ' יוסי לוייה, פרופ' ג'ון הול ופרופ' אברהם הרט, הוועדה המדעית לחקר הימים
- ♦ הוועדה הבין-לאומית לחקר הרבייעון (INQUA) – ד"ר אהובה אלמוגי, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הרבייעון
- ♦ הוועדה לתכנית הבין-לאומית לגאוספרה-ביווספירה (IGBP) – פרופ' דן יקיר, יו"ר הוועדה הלאומית לחקר הגאוספירה והביווספירה
- ♦ הוועדה המדעית של התכנית הבין-לאומית למדעי הגאולוגיה – פרופ' עמוס ביין, חבר הוועדה

מדענים ישראלים נושאי תפקידים בכירים באיקס"א

- פרופ' אורן שמיר – חבר מועצת איקס"ו (ICSU)
- פרופ' יהודה שבח – יו"ר הוועדה לכימיה של קרקע ומים של האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורת ושימושות (IUPAC)
- פרופ' מנחם יערי – חבר בוועדה לחופש ואחריות בניהול המדע (ICSU/CFRS)
- פרופ' פרנק הרבשטיין – יו"ר הוועדה למולקולות קטנות של האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr)
- פרופ' קולין פרייס – חבר בהנהגת האגודה הבין-לאומית למטרולוגיה ולמדעי האטמוספירה (IUGG/IAMAS)
- פרופ' ניב אחיטוב – חבר מועצת הוועדה לנוטונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA)
- ד"ר ראובן גרות, באמצעות הוועד הלאומי ל-CODATA (שהוא חבר בו) – יוזם ורכיב כינוס בינלאומי בשושא ניטור פסיבי מרוחק של קשיים בתיחסם
- פרופ' איתמר פרוקצ'יה, פרופ' דוד גרשוני, פרופ' אדריס תיתי ופרופ' ג'ון אדרל – חברי הוועדות המרכזיות של האיגוד הישראלי לפיזיקה טהורה ושימושות (IUPAP)
- פרופ' אהרון קלרמן – סגן נשיא האיגוד הבין-לאומי לגאוגרפיה (IGU)
- פרופ' זאב לוי – נשיא המועצה הבין-לאומית לעננים ומשקעים (ICCP)
- פרופ' מיילס רובין ופרופ' יצחק גולדהיירש – חברים במועצה הכלכלית של האיגוד הבין-לאומי למכניקה תאורטית ושימושות (IUTAM); פרופ' יצחק גולדהיירש, פרופ' בנקס-סילס ופרופ' סטיאנסקי – חבר הנהלה, חבר בוועדת קונגרסים וחבר בוועדת הסימפוזיונים, בהתאם, של IUTAM
- פרופ' דן יקיר – חבר המועצה המדעית של התכנית הבין-לאומית לגאוספירה-ביווספירה (IGBP)
- פרופ' אליאורה רון – הסגנית של ראש חטיבת הבקטוריולוגיה והמיקרוביולוגיה של האיגוד הבין-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS)
- פרופ' נח ברוש – סגן נשיא המחלקה לחלל ואסטרופיזיקה של ארגיות גבוהות של האיגוד (IAU)
- פרופ' פרנצ'סקה לוי-שפֶר – יזמה הקמת מחלקה חדשה ב-IUPHAR, העוסקת באימונופרמקולוגיה, והיא יושבת בראשה

הקרן האירופית למדע (European Science Foundation)

הקרן האירופית למדע היא גוף-על של האקדמיות המדעיות ומוסדות המחקר האירופיות. משתתפים אליה 49 גופים לא-ממשלהים מ-23 מדינות אירופיות. לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מעמד של משקיף. היא רשאית להשתתף בכל פעולות הקרן והוא אף מזמנת לשגר משקיף לאסיפות הכלליות המתכתיימות בשטוטרבורג בכל שנה. מדינת ישראל, באמצעות ות"ת והאקדמיה, חברה מלאה ב��ל החמיישי של הסקר האירופי החברתי – תכנית תשתיתית של הקרן במדעי החברה – אשר מודד ערכיהם ועמדות ב-30 מדינות אירופיות. ישראל היא המדינה היחידה מחוץ לגבולות אירופה החברה במפעל זה. החלק הישראלי בסקר מבוצע, בניהולו של פרופ' נח לוין-אפשטיין, על ידי מכון בי. ולוסיל כהן לחקר דעת קהל באוניברסיטת תל-אביב, והוא מייצג את ישראל בפורום מנהלי הסקרים.

האקדמיה משתתפת בישיבות של ועדות הקבע של הקרן. נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הרוח הוא פרופ' בנימין אייזק; נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החברה הוא פרופ' אשר קורייאט; נציג האקדמיה בוועדות האירופיות למחקר רפואי פרופ' ארנון נגלר; נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הטבע ולהנדסה הוא פרופ' יוסף קלפטר; נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החיים והסביבה הוא פרופ' גיורא שמחן.

האקדמיה מיוצגת בתכניות המדעיות וברשותות המחבר הלאה של הקרן האירופית למדע:

ESS: European Social Survey

HCAA: Harmonic and Complex Analysis and its Applications (2008–2012)

FIMIN: The Functionality of Iron Minerals in Environmental Processes

(5/2009–5/2013)

COMSt: Comparative Oriental Manuscript Studies (2/2009–2/2014)

SILMI: Super Intense Laser–Matter Interactions (2011–2013)

לישראל מעמד של חבר חיצוני בתכנית המסדרת המדעית השבעית של האיחוד האירופי.

איגוד האקדמיות הבינ-לאומי (UAI)

תפקידו של האיגוד לקדם שיתוף פעולה בינלאומי בתחום מחקר במדעי הרוח והחברה. חברות בו יותר מ-30 מדינות. האקדמיה משתתפת בכמה מפעלים של האיגוד, ובهم המפעלים לתולדות עם ישראל ותרבותו ולתולדות ארץ ישראל, מפת האימפריה הרומית, קטלוג האמנויות היהודית, כתבי ابن רشد ועוד. פרופ' גדליה סטרומזה נבחר לרכז מפעל חדש של האיגוד בנושא זכויות האדם במרוצת הדורות. פרופ' מרגלית פינקלברג מייצגת את האקדמיה במוסדות הכלכליות של ה-UAI. בהיותו נשיא האיגוד לשעבר פרופ' שאול שקד משתתף בישיבות המנהל ובמוסדות הכלליות של הארגון.

כל האקדמיות האירופיות (ALLEA)

ארגון זה, שנוסף בשנת 1994, משמש גוף קשר ומתאים בין האקדמיות. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פועלת בו במעמד של חברה מייסדת. פרופ' מנחם יערוי מייצג את האקדמיה במוסצת הכללית של הארגון ברומה באפריל 2012, והוא נבחר להנחתת הארגון לשנים

2012–2014. ביוני 2012 השתתפה נשיאת האקדמיה בכנס מיוחד של ALLEA בהלסינקי. Inquery Based Science Education – נושא הוראת המדע המבוססת על שיטת התשאול –

Inter Academy Panel on International Issues

הוועידה הבינ-אקדמית לנושאים בינלאומיים (IAP) נוסדה בעקבות הועידה העולמית בנושא אוכלוסיות העולם שהתקיימה בניו דלהי בשנת 1993. היא משמשת רשות לא פורמלית של אקדמיות ועוסה להגברת מודעותו של הציבור לענייני מדע. על פי המלצת האקדמיה, פרופ' אוריה שמייר הרצה בכנס IAP בנושא שימוש בר-קיימא במשאבי מים בסואו-פאולו בחודש יוני 2012. פרופ' רות ארנון יציג את האקדמיה בכנס המועצה הכלכלית של IAP בריו דה ז'נרו בחודש פברואר 2012.

אקדמיה אירופית (Academia Europaea)

האקדמיה היא ארגון לא-משלתי הפועל כאקדמיה כלל-אירופית. עם חבריה נמנים עשרים ושישה ישראלים.

התאחדות האקדמיות והחברות המדעיות באסיה (Academies and Societies of Sciences in Asia – AASSA)

ישראל נמנית עם מייסדי אגודות האקדמיות למדעים באסיה, המשמשת גוף קשר ומתאם בין האקדמיות ביבשת זו. פרופ' דן שכתמן מייצג את האקדמיה בהתאחדות. האקדמיה זכתה במענק מטעם AASSA ו-IAP לקיום השתלמויות בינלאומיות בנושא קידום היזמות בקרב מדענים וمهندסים. ההשתלמויות נדחתה משנת 2012 ומתוכננת לחודש אוקטובר 2013 בירושלים.

הרשות הבינ-לאומית לזכויות האדם של אקדמיות וחברות מלומדים (The International Human Rights Council of Academies (and Scholarly Societies

פרופ' מנחם יערי מייצג את האקדמיה בראשת.

רשת האקדמיות של אירופה והם התקיכון European Mediterranean Academies Network – EMAN (Inter-Academic Group for Development)

האקדמיה נמנית עם מייסدية של הרשות, אשר הוקמה ביוזמת האקדמיה הצרפתית. הקבוצה שמה לה למטרה לבדוק את הקשרים בין המדע לבין ההתנהגות המדעית המczועעת בין ציפיות חברותיות; להפיץ ידע מדעי בקרב החברה תוך כדי שימירה על איקות מדעית באווירה חסרת פניות ועצמאית. פרופ' יוחנן פרידמן מייצג את האקדמיה במועצות הכלכלית של הרשות, והוא יזם פרויקט אשר מטרתו לקטלג ספרות עברית שתורגמה לעברית וספרות ערבית שתורגמה לעברית. בחודש אוקטובר 2012 השתתפו שני חוקרים ישראלים בקורס הכהה מתקדמת בארכאולוגיה יס-תיכונית של הארגון. הקורס התקיים ברומה בחסות האקדמיה האיטלקית למדעים.

פגוש (Pugwash)

האקדמיה ממונה על ניהולה של ועדת פגוש הישראלית ועל הפעלה. הארגון עוסק בבעיות של פירוק הנשך. ההשתתפות היא על בסיס אישי-מקצועי. ד"ר אהרון זהר הוא יו"ר הוועדה הישראלית, והוא ייצג את האקדמיה כראש משלחת לכינוס המועצה הכללית בחודש יוני 2011 בברלין. ביולי ובאוקטובר 2012 אירחה קבוצת פגוש-ישראל סדנאות רבל-לאומית בנושא האיום הגרעיני האיראני. בינוואר 2013 התקיימה באקדמיה פגישה של הוועדה הישראלית עם המז"ל הבינ-לאומי של הארגון.

האקדמיה למדעים לעולם המתפתח (Academy of Sciences of the Developing World – TWAS)

האקדמיה למדעים לעולם המתפתח נוסדה בשנת 1983 בטריאסטה שבאיטליה. מיוצגים בה טובי המדענים מן העולם המתפתח. מטרתה לעודד מצוינות במדע ב"עולם הדרום". לועידות הדור-שתיות של TWAS מוזמנים נציגי אקדמיות מכל העולם.

עוד ארגונים בינלאומיים שהאקדמיה למדעים פועלה בהם

- ♦ הארגון הבינ-לאומי לטסקופ סולרי אירופי רחב (LETS)
- ♦ הוועד הלאומי הישראלי לאונסק"ו – האקדמיה משתתפת בישיבות הוועד ובפועלותיו. נציג האקדמיה משתתף בישיבות הוועד הפועל של הוועד הלאומי
- ♦ מועצת הנשיים של התאחדות האקדמיות המזרח-תיכוניות ושל ארצות הברית. (ראו לעיל בסעיף "מפעלים אזרחיים").
- ♦ החברה האירופית לפיזיקה (European Physical Society – EPS)
- ♦ הפורום האסטרטגי האירופי לתשתיות המדע האירופיות (European Strategy – ESFRI) (Forum on Research Infrastructures

6

מלגות, מענקים ופרסים

בשער הפרק: סטטיל מילגוט אדאמס
באקדמיה

6. מלגות, מענקים ופרסים

6.1 מפעל מלגות אדאמס לתלמידי מחקר

מפעל מלגות אדאמס נכנס השנה למחזור התשיעי שלו, עם בחירת עשרה המלגות החדשניים שייהנו מהמלגה החל מהשנה האקדמית תשע"ד. מלגות אדאמס הן מפעל משותף לאקדמיה ולמור מסREL אדאמס מקנדה, והן מיועדות לתלמידי מחקר במדעי הטבע, במתמטיקה, במדעי המחשב ובהנדסה. מאז הופעל המפעל לראשונה באביב תשס"ה הוא מנוהל על ידי האקדמיה, במימוןו של מר אדאמס. אמות המידה בבחירה המועמדים חמורות במיוחד, ללא מפתח מסוים ועל סמך הצעיות בלבד. בראש ועדת הagiיה והבחירה של מפעל מלגות אדאמס מונה פרופ' איתמר וילר, שהחליף את פרופ' חיים סיידר (דו"ו פרטיטים להלן בפרק "עודדות האקדמיה").

ADAMS
מלגות אדאמס
Fellowships

השנה חוזרנו ופרסמנו גם בעיתונים קול קורא, על פי בקשת הנשייה ולהגברת נראותן של מלגות אדאמס. הגשת מועמדות למלגות אדאמס נעשית דרך הרקטוריים בלבד.

מלגות אדאמס מוענקות מדי שנה לכעשרה תלמידי מחקר צעירים החל מהשנה השנייה ללימודיהם לתואר דוקטור, לתקופה של עד ארבע שנים לימודราชות. את המועמדים למלגה מציעים המוסדות האקדמיים הקרובים להם, והמליגאים זכאים לפטור מלא משכר הלימוד. סכום המלגות הוא 20,000 דולר (ארצות הברית) לשנה לרווקים, 22,000 דולר לשנה לנשואים ו-24,000 דולר לשנה להורים לילדיים. תכנית מלגות אדאמס מקצת באופן ייחודי עד 2,500 דולר למימון השתתפותם הפעילה של המליגאים בכינוס מדעי או בסדנת לימודים בחו"ל, אחת לשנה בכל שנות המלגה, אם יש בהשתתפותם כדי לתרום תרומה חשובה לקידום מחקרים.

מליגאי אדאמס ניתנת הזדמנות לייצרת קשרים בין לבין עצם כדי לבנות "קהילת מדענים צעירים" שלהם. זאת באמצעות קיום מפגשים שונים, הרצאות אורח של מדענים ידועים, כינוס שניתי וסמינר שניתי שמקיימת האקדמיה בהשתתפותו של מר אדאמס (שמגייע מקנדה כדי להעניק את המלגות לזכרים החדשניים) ושבו נפגשים תלמידי כל המחזוריים. בסמינרים עד עתה היו המרצים האורחים האקדמיים פרופ' ישראל אלומן, פרופ' עדיה יונת, פרופ' מוטי הייבלו, פרופ' מיכאל רבין, פרופ' רשות טנא ובנו של מר אדאמס, ד"ר גוליאן אדאמס, שהרצה על פיתוחו את התרכופה Velcade לטיפול בסרטן העור. השנה יהיה המרצה האורח בסמינר השנתי, שיתקיים ב-21 ביולי, זוכה פרס נובל, חבר האקדמיה פרופ' אהרן צ'חנובר. בסמינר נחגג למור אדאמס יום הולדת 93(!)

ב-4 בדצמבר 2012 התקיים המפגש הבלטי פורמלי השני של מליגאי אדאמס כחלק מהמאזע לאפשר למליגאים שבאים מאוניברסיטאות שונות ומתחומים שונים להכיר זה וכמוvor ליצור קהילה מדעית צעירה במסגרת האקדמיה. המפגש התקיים בסיוור במכון שורק למחקר גרעיני. לאחר הסיוור התקיימה הרצאה על מחקר רפואי גרעיני וסיוור בשרפ. לאחר ארוחת צהריים בצוותא בפאرك תעשיית ההיי-טק ברוחבות, התקיים סיוור מרתך במכון אילון שבגביעת הקיבוצים ברוחבות, ששימש מפעל מחתרתי לעשיית נשק לפני קום המדינה. המליגאים דיווחו שהפגישה הייתה מוצלחת, ואנו כבר רואים בו מסורת שנתית וחילק מגבש של התכנית.

ב-14 בינואר 2013 התקיים באקדמיה הכנס החמישי של מליגאי אדאמס. פרופ' ארנון פתחה

בדברי ברכה. המרצים האורחים היו פרופ' עידן שבג מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שהרצה על "פרויקט המוח האנושי", חבר האקדמיה פרופ' אשר קוריאט, שהרצה על "איך אנחנו יודעים שאנו יודעים?", חבר האקדמיה פרופ' צבי בן-אברהם, שהרצה על "שבר ים המלח: אתר ייחודי בעולם", ומלאגי אדמס עודד ברגר-טל, שהרצה על

"התמודדות עם סבiba לא מוכרת: היחס בין רכישה וניתול של ידע".
בכינוס של השנה שעבירה הזכיר המלאגים את משאלתם להקמת אתר מיוחד לתוכניות מלגות אדמים. הם מאמינים שהוא בחסות האקדמיה יוסיף יוקרה למלאג' ויתרומם להפצת שמה במרשתת. האתרicut בהקמה בתקופה לעלות לאויר בתחלת يول. השנה נבחרו עשרה מלאגים חדשים, שיקבלו את התעודות מר אדams ביווי ויתחילו את תקופת המלגות באוקטובר 2013. המלאגי החדש אסף מנור הוא הראשן המציג את הדור השני של מלאגאים. מנור הוא תלמיד מחקר לננו-טכנולוגיה בטכניון, סטודנט לדוקטורט של פרופ' כרמל רוטשילד, מהמחזור השני (תשס"ז) של מלאגי אדams. לתוכנית מלגות אדams 53 בוגרים. עשרה מהם נכללו במשרות אקדמיות לאחר הכשרת הבתר-דוקטורט, ושבעה מהם נכללו בתעשייה או הקימו חברות הנקעתירות ידע בארץ.

לתוכניות המלגות מגיע מזל טוב – בפסח השנה נולד תינוק אדams הראשון – בן בשם גدعון (גידי) – הזוג המלאגים יואב ליבנה מהழור תשע"א ודפנה נחמני מהழור תשע"ב.

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדams לשנת תשס"ז:

גב' יעל אשד ממכוון ויצמן למדע, מוד טל לב-עמי מאוניברסיטת תל-אביב, מר רז פלטי מאוניברסיטת בר-גוריון בנגב, מר נתן קלר מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר שרון שורץ מהטכניון

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדams לשנת תשס"ז:

גב' יעל אלbez מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר חיים בידנקוף ממכוון ויצמן למדע, גב' ליאת בן מואייל-סגל מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' אולגה חרסנסקי ממכוון ויצמן למדע, גב' דנה מושקוביץ ממכוון ויצמן למדע, מר אריאל פרוקצ'ה מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר כרמל רוטשילד מן הטכניון, גב' נעם שטרן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר עופר שייביז מאוניברסיטת תל-אביב, ד"ר אמיר שלומאי ממכוון ויצמן למדע

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדams לשנת תשס"ח:

מר אברהם בן-ארוחה מאוניברסיטת תל-אביב, מר משה גולדשטיין מאוניברסיטת בר-אילון, מר אמיר גורן מאוניברסיטת תל-אביב, מר שחר דובז'ינסקי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר חנן דוידובי' ממכוון ויצמן למדע, מר דן הרמלין מאוניברסיטת חיפה, מר שי כרמי מאוניברסיטת בר-אילון, מר יואב לחיני ממכוון ויצמן למדע, מר אברהם סאייג ממכוון ויצמן למדע, מר אלכסנדר

סודין מאוניברסיטת תל-אביב, מר גיא רון מאוניברסיטת תל-אביב

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תשס"ט:

מר מיכאל אורולוב מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, מר אמריר איינגר מאוניברסיטת תל-אביב, מר נועם גروس מאוניברסיטת בר-אילן, מר עמנואל דלה תורה ממכוון ויצמן למדע, מר ישעיהו מאוניברסיטת תל-אביב, מר מור מרדכי פרץ מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, גב' קרן צנזור מהטכניון, מר גיל שגב ממכוון ויצמן למדע, מר ערן שגב מהטכניון, גב' רעוות שמע ממכוון ויצמן למדע

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תש"ע:

מר מנדר' אברומילה מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר דני בן-צבי ממכוון ויצמן למדע, מר עודד ברגר-טל מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, מר רונן גביזון מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר אלכס חייט מהטכניון, גב' אפרת משה מאוניברסיטת תל-אביב, מר אויר מאיר ממכוון ויצמן למדע, מר משה משעל מהטכניון, מר אורי רול מאוניברסיטת תל-אביב, גב' סיון סבטו מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' אפרת שמע ממכוון ויצמן למדע

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תשע"א:

גב' אביטל אדרל מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר עומר בוברובסקי מהטכניון, גב' רונית בוסטין מהטכניון, מר לאוניד ברנובים מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, מר ארן בר-אבן ממכוון ויצמן למדע, מר קלימן פרמנקו מאוניברסיטת תל-אביב, מר יואב ליבנה מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' אביטל סיסיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר יואב רוזנברג מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, מר איתיה רופמן מאוניברסיטת חיפה, מר אוסף שורץ ממכוון ויצמן למדע, גב' עדי שיינפלד מאוניברסיטת תל-אביב

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תשע"ב:

מר אמריר ארוז מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, גב' סופיה בוחבוט מאוניברסיטת בר-אילן, מר דמיורי בטנקוב ממכוון ויצמן למדע, מר אברהם בראון מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, מר אמריר ונד מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר ערן נבט מהטכניון, גב' דפנה נחמני מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' הדס סופר ממכוון ויצמן למדע, מר דורון פודר מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר ערן שמאל ממכוון ויצמן למדע

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תשע"ג:

מר אויר אורדנטליך מאוניברסיטת תל-אביב, גב' צליל אסט ממכוון ויצמן למדע, מר אסף בן משה מאוניברסיטת תל-אביב, מר ארוֹן זהר מאוניברסיטת תל-אביב, מר ניר לזרובי' מהטכניון, מר ליאל ספיר מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר דוד צביוון ממכוון ויצמן למדע, גב' מيري קרוּפְקִין ממכוון ויצמן למדע

אללה תלמידי המחקר שזכו במלגות אדאמס לשנת תשע"ד:

מר אריאל אפק מאוניברסיטה בן-גוריון בנגב, מר יואב באומן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' ליבנת גרבוי מאוניברסיטת תל-אביב, מר רונן דר מאוניברסיטת תל-אביב, מר

אביישי טל ממכון ויצמן למדע, מר אסף מנור מהטכניון, גב' אנה פרישמן ממכון ויצמן למדע, מר לירן רותם מאוניברסיטת תל-אביב, גב' סיון רפאל-אברמסון ממכון ויצמן למדע, מר איתן שכתמן מהאוניברסיטה העברית בירושלים

6.2 מלגות קרן פולקס בישראל

קרן פולקס, שمرכזה בלונדון, מעניקה מלגות המועדות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקרואת תואר שלישי במדעי החיים. مدى שנה בשנה מעניקה הקרן, באמצעות האקדמיה, מלגות לתקופת של עד שלוש שנים. סכום המלגה נע בין 1,200 ל-2,000 לירות שטרלינג לשנה. במסגרת ביקורה בישראל של הגב' מוריין פולקס-הדג'ו, יו"ר הקרן בלונדון, התקיים באקדמיה מפגש של מלגאי פולקס בעבר ובהווה.

אליה התלמידים זכו במלגות קרן פולקס לשנת תשע"ב:

גב' יסמין אוחנה מאוניברסיטת תל-אביב, מר עפר איסקוב מאוניברסיטת תל-אביב, גב' חמוטל גור מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מר איתן ויסברג מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, גב' נועה טל מאוניברסיטת תל-אביב, מר חגי ליגומסקי מאוניברסיטת תל-אביב

אליה התלמידים שملגתם נמשכת שנים משניות קודמות:

גב' נעמה בגין מהטכניון, מר דן פברשטיין מהטכניון, גב' אלונה דיקפולצ'ב מהטכניון, גב' איליליה גלווטסמן מהטכניון, מר יוני גוטקוביץ' מהטכניון, גב' בריטניה פלמינג מהטכניון, מר אורן כהן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, גב' איה ברזילי מאוניברסיטת תל-אביב

פרס סנטה פולקס

אחת לשושן שנים מעניקה משפחת פולקס את פרס סנטה פולקס בסכום של 2,500 לירות שטרלינג לאחד ממלאגי פולקס בעבר. בשנת תשע"ג הוענק הפרס לד"ר ריבע עסלה מהטכניון. הפרס הוענק לו בחודש ספטמבר 2012 בטקס שנערך בטכניון בנווכחות לורד לסל טרנברג, מנכמני קרן פולקס בלונדון, וריעיתו גב' עדנה טרנברג. במעמד זה העביר ד"ר עסלה סמינר בנושא מחקרו. ד"ר עסלה וריעיתו השתתפו גם בסעודת השנתית של קרן פולקס בלונדון.

6.3 קרן בת-שבע דה רוטשילד

את ישיבת חבר היועצים של קרן בת-שבע דה רוטשילד ביוני 2012 פתח פרופ' יורטנר בדברים לזכרו של פרופ' אלכס קינן, שהיה יועץ בכיר לנשייאי האקדמיה, מייסד וחבר בחבר היועצים של קרן בת-שבע דה רוטשילד. אלכס קינן ז"ל י"ס, עם אפרים קציר ובת-שבע דה רוטשילד, את קרן ב.ד.ר., בסיוועה של אשתו מלכה ז"ל. בשנת 1993 פעל אלכס, ועמו אפרים קציר, להעברת הקרן לחסותו האקדמית. פרופ' יורטנר צייטט את דן טולקובסקי, שאמר שאף לא אחד הגשים את מה שאלכס הצליח להגשים. הנה כמה אבני דרך בפועל:

הקים את המכון הגאולוגי בנס ציונה, הקים את המכון למדעי החיים באוניברסיטה העברית בירושלים, שימוש סגן הנשיא למחקר ופיתוח של

האוניברסיטה העברית בירושלים, חיבר את דוח *קציר-קינן*, שהמליץ על הקמת מוסד "המדען הראשי" במשרדי ממשלה, ארגן פורום מדיניות מדע בבית נשיא המדינה אפרים קציר, שיצר את מסגרת הפעולה של המדען הראשי של משרד ממשלה ואת מסגרת *מפא"ת*, שימש יו"ר המולמו"^ב, היה חבר הוועדה لأنרגיה אטומית, הוא שימש יועץ בכיר לנשיין האקדמיה, החל מהיכרות שערכ אייב הרמן ז"ל בין אלכס קינן ליהושע יורטנר, חיבר את: *"Science and Israel's Future"*, שהיה הבסיס להקמת הקרן הלאומית למדע והוגדר *Masterpiece* בפי פרופ' חנן גוטפרונד, היה ממוקמי הקרן הלאומית למדע, הקים את העמותה האמריקאית למחקר בסיסי. פרופ' יורטנר סיכם ואמר שמאלכס קינן ז"ל נלמד מה הוא מחויבותו של איש מדע ישראלי.

מיוז חדש במדעי כדור הארץ

הקבוצה שmobilia אוניברסיטת חיפה זכתה במכרז המל"ג להקמת מרכז לאומי לחקר הים התיכון, אחד ממועדדי העניין החשובים בו הוא מרוצי הגז והנפטבים. השותפים הם הטכניון, האוניברסיטה העברית בירושלים, אוניברסיטת בן-גוריון, אוניברסיטת בר-אילן, המכון הගאולוגי וחברת חקר ימים וגמים לישראל. הצעתו של פרופ' צבי בן- אברהם במדעי כדור הארץ אושרה. לשנה הראשונה אושרה תכנית המבוססת על שלושה מרכיבים: הבאת מבקרים ברמה בינלאומי; ארגון סמינר ברמה גבוהה; בדיקת המסלולים להכשרת חוקרים. הוקצת סכום של 60,000 דולר מקרן בת-שבוע לתמיכה בפעילויות, מתוכם 40,000 דולר בשבייל סמינר בת-שבוע שהתקיים באפריל 2013 בדן קיסרייה בנושא: Hydrocarbons Exploration and Development in the Levant Offshore: ועוד 20,000 دولار עבור סדנת בת-שבוע בהמשך לסמינר, Petroleum Systems of Deepwater Settings בשם: .

סמינר בת-שבוע דה רוטשילד

ביוולי 2012 הופץ קול קורא חדש בקרב סגני הנשיא למחקר, מנהלי רשותות המחקר, הרכטורים ומנהלי המחלקות בת-שבע אוניברסיטאות המחקר, ובו הזמנה להגיש מועמדים לסמינרים, סדנאות ועימותים של קרן בת-שבוע ולמלגות אהרן ואפרים קציר. לקרהת פרסום הקול הקורא עדכנו את נוהלי כל התכניות ואת העמוד של קרן בת-שבוע באתר האקדמיה, שמובאות בו כל ההנחיות המעודכנות וכן רשימה מעודכנת של כל הפעילויות עד כה. התקיימו ישיבות חבר היועצים של הקרן ב-4 ביוני 2012 וב-18 בנובמבר 2012.

אוישרו הסמינרים של החוקרים האלה:

ד"ר יובל גרעיני, פיזיקאי מאוניברסיטת בר-אילן – סמינר שהתקיים בשפיים במרס 2013 בנושא "Single Molecule Biophysics" ד"ר רועי הולצמן, זואולוג מאוניברסיטת תל-אביב והמכון הבין-אוניברסיטאי באילת – סמינר שהתקיים באילת בפברואר 2012 בנושא "Marine Life in the Flow" פרופ' יואב צרי, כימאי מאוניברסיטת בן-גוריון ומהמועצה האווירופית למחקר (ERC) – סמינר

שהתקיים בעין גדי בפברואר 2013 בנושא "Soft Matter and Biophysics" פרופ' נמרוד מוסקוב, כימאי מהטכניון ומאוניברסיטת שוליך שבגרמניה – סמינר שהתקיים בעין גדי באפריל 2013 בנושא "Light-Matter Interaction" פרופ' מרסלו שטרנברג, אקולוג צמחים מאוניברסיטת תל-אביב – סמינר שיתקיים ברמת הנדיב בספטמבר-אוקטובר 2013 בנושא "Long-Term Ecosystem Responses to Global Change"

סדנאות בת-שבוע דה רוטשילד

"Innovative Physical Methods for Marine Research" אושירה כסדנת בת-שבוע של פרופ' בוריס קצנלסון מבית הספר למדעי הים באוניברסיטת חיפה.
"Music and Brains: The Surprising Link" אושירה כסדנת בת-שבוע של פרופ' ישראל נלקן מהמרכז לחישוביות עצבית באוניברסיטה העברית בירושלים.
"Spatial Challenges in Neuronal Cell Biology" אושירה כסדנת בת-שבוע של פרופ' ערן פרלסון מהפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל-אביב.

עמיתי בת-שבוע דה רוטשילד

עמיתי בת-שבוע הם אלה:

Prof. Carlos F. Ibanez, פרופסור לנירוביולוגיה מולקולרית מהמחלקה לנירו-מדע במכון קרוילינסקה שבשוודיה. אושר כעמית בת-שבוע עם Prof. Saudou Prof. Frederic Saudou סרטיון במכון, פרופסור ומנהל המחלקה לסיגנלייזציה, נירוביולוגיה וסרטון במכון קריי בפריז. משתתף עם Prof. Ibanez בסדנה של פרופ' פרלסון "in Spatial Challenges in Neuronal Cell Biology", כעמית בת-שבוע.

מלגות אהרון ואפרים קציר

באוגוסט 2011 השקנו תכנית חדשה של מלגות נסיעה בהצלחה רבה. התכנית באה להחיליף את תמיית קרן בת-שבוע דה רוטשילד בתכנית מלגות אהרון קציר שמקיים מכון ויצמן זה שנים. התמיכה היא לנסיעה של חדש עד חדשים להשתלמות במעבדה מוכרת בחו"ל. המלצה מועדת לדוקטורנטים ולחוקרים צעירים בעלי תואר PhD או MD עד 10 שנים מקבלת התואר. עדיפות ניתנת לחוקרים צעירים אשר אין עומדת לרשותם קרן השתלמות. הביקשות מוגשות ישירות על ידי המועמדים.

במקור הוקדשו לתכנית 30,000 דולר לשנה למשך חמיש שנים, לשש מלגות שנתיות בת 5,000 דולר כל אחת. המקורות הכספיים לשנה הם 15,000 דולר מקרן יד הנדיב ו-15,000 דולר מקרן בת-שבוע. הוחלט לקיים שלושה מחזוריים, שמועד ההגשתם יהיה 1 בינואר, 1 במאי ו-1 בספטמבר בכל שנה, ובכל מועד יבחרו שני זוכים. פרופ' חנן גוטפרוניד, פרופ' יורם גורנדי ופרופ' אברהם ניצן נתמכו לוועדת שיפוט מיוחדת למלאות.

במחזור הראשון בספטמבר 2011 התקבלו כעשרה מועמדים מוצלחים ביותר ונבחרו שלושה זוכים. במחזור השני בינואר 2012 ניגשו 34 מועמדים, ולאחר התלבטות רבה נבחרו שוב שלושה

זוכים. במחזור השלישי במאי 2012 הגיעו 15 הצעות ונבחרו שלושה זוכים. בקורס ה الكرן יתרה משנה שעבירה שתכסה את ההוצאה. במחזור הראשון השנה הגיעו חמיש הצעות, ומתוכן נבחרו שני זוכים.

עוד פרטיהם על המלגות והפרסים מובאים באתר האקדמיה, בחלוגית: "מדיניות מדע".

6.4 פרס "טבע" על שם מייסדי החברה

חברת טבע מעניקה מדי שנה פרס על שם מייסדי החברה לחוקרים על פריצת דרך בתחום מדעי החיים. זוכי הפרס נבחרים על פי המלצת ועדת שיפוט, שממנה יו"ר מועצת המנהלים של טבע בתיעצות עם נשיא האקדמיה. הזוכים פרס "טבע" בסך של 200,000 שקלים חדשים ייבחרו במהלך השנה.

7

הרזאות, כינוסים וארהויים

בשער הפרק: הכניסה לאקדמיה

7. הרצאות, כינוסים וירועים בבית האקדמיה תשע"ג

במסגרת תפקידיה המוגדר בחוק – "לטפס ולקדם פעילות מדעית" – האקדמיה עורכת בيتها הרצאות, כינוסים וימי עיון. אירועים רבים פתוחים לקהל הרחב. (פרק זה מציין האירועים שהתקיימו בין החודשים Mai 2012 ומאי 2013).

<p>פרופ' דוד מלשטיין קטליזה: המפתח לכימיה יroxה ואנרגיה חלופית</p> <p>פרופ' נדב נאמן עיוון חדש בכתובות מכונתית עג'רוד</p> <p>פרופ' בן-עמי שילוני חידת הקיסרים היפנים: איך שרדה השושלת העתיקה ביותר בעולם?</p> <p>פרופ' שלמה שמאי تورת האינפורמציה מהזווית האישית</p>
--

האסיפה הכלכלית הפתוחה תשע"ג
טקס הצטרפותם של החברים
חדשים לאקדמיה והרצאותיהם

כ"ז בכסלו תשע"ג
nar Ribiyi shel hanuka (11 Bdצember 2012)

פרופ' שלמה אבנרי
"אלטנוילנד" של הרצל – ראי לחברה הישראלית

פרופ' עמנואל טוב
התפתחות נוסח המקרא במאות האחרונות לפני הספירה לאור מגילות מדבר יהודה

פרופ' אילון לינדנשטיראוס
динמיקה וגאומטריה של מספרים

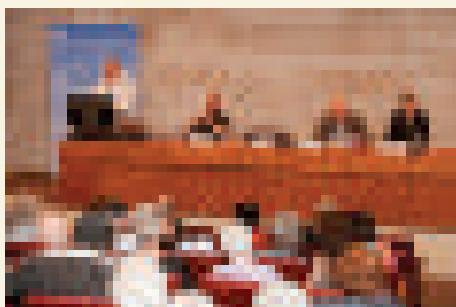
פרופ' עמיחי מזר
הכוורות בתל רחוב: מקרה מבנן לארכיאולוגיה
כמדע רב-תחומי

חברי האקדמיה הציעו עם חברי האקדמיה הבכירה
בهم: פרופ' רשות טנאן, פרופ' יהונתן פרידמן,
פרופ' ב"ז קדר ופרופ' דן שפטמן

ד' בתמוז תשע"ב (24–28 ביוני 2012)
כינוס מוג'האליה לאסלאם
 בשיתוף עם המכון ללימודים متתקדים,
 האוניברסיטה העברית בירושלים
 עבר פתיחה: י"ר פרופ' יוחנן פרידמן
 בכינוס השתתפו חוקרים מובילים מישראל
 ומרחבי העולם.
 ט"ו–ט"ז באלו תשע"ב (2–4 בספטמבר
 2012)
סימפוזיון בנושא שואה ורצח עם (בשיתוף
 עם קרן פרידריך אברט, מכון זן ליר
 והאוניברסיטה העברית בירושלים)
 עבר פתיחה בהשתתפות: פרופ' יוחנן פרידמן
 (יו"ר), השגריר משה ארד, פרופ' יהודה
 באואר, פרופ' עמר ברוטוב, פרופ' דן מכמן,
 פרופ' ראוון עמיתי, פרופ' יורגן צימרר, הרב
 נפתלי רוטנברג
בSIMPOZIONON השתתפו חוקרים נוטפים מרחבי
העולם.

מימין: פרופ' יורגן צימרר, פרופ' דן מכמן, פרופ' יוחנן
 פרידמן, פרופ' יהודה באואר (מרצה)

כ"ה בטבת תשע"ג (7 בינואר 2013)
ערוב עיון לרוגל צאתו לאור של הספר כתבי
פילון האלכסנדרוני, כרך חמישי, חלק ראשון,
בעריכת יהושע עמיר ומארן ניהוף
י"ר: פרופ' יוחנן פרידמן
 בהשתתפות: פרופ' משה אידל, ד"ר שרון
 וייסר, אהרן ידלין, פרופ' יהודה ליבס, פרופ'
 מאրן ניהוף, פרופ' יהודע עמיר

הצעירה הישראלית – האקדמיה הצעירה
 העולמית, ד"ר מאיר צדור – האקדמיה
 הלאומית הישראלית למדעים.

בהשתתפות 26 חברים האקדמיה הצעירה
 שנבחרו: ד"ר שרון אהרוןסון-להבי, ד"ר דן
 אורון, פרופ' יונינה אלדר, פרופ' דוד אנוך, ד"ר
 יונתן בן דב, פרופ' ליאור גפטיאן, ד"ר עודד
 הוד, ד"ר תמר הרציג, ד"ר יובל נח הררי, פרופ'
 יעל חנין, ד"ר רועי ירושלמי, פרופ' אריאל
 כנפו, פרופ' טאלב מוקاري, ד"ר פאבל מצ'יקו,
 פרופ' אהוד נקר, פרופ' ערן סגל, פרופ' ראמ
 סרי, פרופ' טליה פישר, פרופ' מיכל פלדמן,
 ד"ר שרון צוקרמן, פרופ' אורית קדר, פרופ'
 ליאור קרוניק, פרופ' ישע רוזן-צבי, ד"ר רותם
 שורק, פרופ'>Rodd Shron,פרופ' עדית תשובה

ט"ו–ט"ז בסיוון תשע"ב (5–6 ביוני 2012)
הכנס הרשמי לתקשורת המדע בישראל
 בשיתוף עם הטכניון (לציון 100 שנים להנחת
 אבן הפינה לטכניון)

בהשתתפות המרצים: ד"ר אילית ברעם-צברי,
 אביטל בר, דורו גלברמן, ד"ר אילנה דיין, אורן
 הוברמן, אמיר זיו, פרופ' אורית חזן, פרופ' דן
 כספי, פרופ' פרץ לביא, ד"ר יקי מנשנפרוינד,
 איתי נבו, ד"ר מאיר צדור, רוביק רוזנטל,
 פרופ' מוטי שגב, אסף שטול-טראורינג, פרופ'
 דן שכטמן

אורחים מחו"ל:

Paul Hoffman, Robert Krulwich,
 Nancy Shute

ד"ר אילנה דיין מראיינת את פרופ' דן שכטמן

י"ד בסיוון תשע"ג (23 במאי 2013)

יום עיון בנושא: **שינויים אקלימיים בעמק הירדן העליון 700-800 Alfpi שנה לפני זמננו: השפעתם על הסביבה ועל ההומינידים והשימוש בהם לחיזוי תרחishi אקלים**
יו"ר: פרופ' יואל רק, פרופ' אברהם סטרינסקי בהשתתפות: ד"ר נירה אלפרסן-אפיל, רבקה ביתוון, פרופ' נעמה גורן-ענבר, ד"ר עירית זהר, ד"ר יואל מלמד, ד"ר ברוך ספירו, ד"ר גonen שרון

מימין: אהרן ידלין, פרופ' יהונתן פרידמן ופרופ' מאון ניהוח (מרצה)

י"א בסיוון תשע"ג (19-20 במאי 2013)
הסדנה במדיניות מדע לזכרו של פרופ' אלכס קינן ז"ל
מרכז מזון מרכזיות כאסטרטגיה של תמיכה במחקר לאומי: השוואה בין-לאומית בהשתתפות: פרופ' רות ארנון, פרופ' חנוך אבנרי, פרופ' יששכר אונא, פרופ' יהודה גוטפרידן, פרופ' ידין דודאי, פרופ' יעקב זיו, בנימין גיגר, פרופ' מילן קומפלן, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' מנואל טרכטנברג, פרופ' מירב צדוקי, פרופ' שמעון ינקלביץ, פרופ' אלכס לובצקי, ד"ר דודו פרידמן, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' ב"ז קדר, ד"ר עירית קינן, פרופ' זאב תadmor Prof. Eduard Brézin, Prof. George Klein, Dr. Robert Paul Königs, Prof. Toshio Kuroki, Prof. Niels Christian Nielsen, Prof. Herwig Schopper

כ"ו בטבת תשע"ג (8 בינואר 2013)
ד"ר חיים וייצמן – המדען ומדינאי-המדען
לציון שישים שנה למותו בהשתתפות: פרופ' רות ארנון, פרופ' שלמה אבנרי, פרופ' יששכר אונא, פרופ' יהודה בן-ישראל, פרופ' מנחם בנדשווין, פרופ' שלומית וולקוב, פרופ' דניאל זייפמן, פרופ' יהושע יורטנר, ד"ר שאול כ"ץ, פרופ' רפאל למד, פרופ' בני מורייס, פרופ' רפאל משולם, פרופ' ב"ז קדר, פרופ' צבי רופופרט, פרופ' אניטה שפירא
הוועדה המארגנת:
פרופ' יהושע יורטנר (יו"ר), פרופ' רפאל משולם, פרופ' ב"ז קדר. רכזים: ד"ר שאול כ"ץ, אביתל בר

משתתפי הסדנה על מרכז מזון

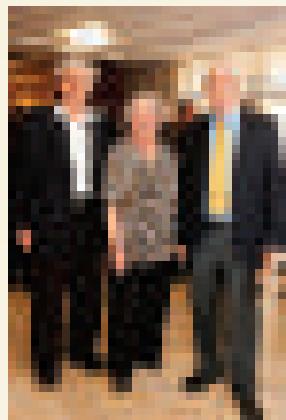
מימין: פרופ' מיכאל סלע, פרופ' רפאל משולם וגברת אורנה זלצר, בתצוגה הנלוות לכינוס

הרצאות לכבוד חברי אקדמיה

י"ט באيار תשע"ג (29 באפריל 2013)
ערב לכבודו של פרופ' יצחק אנגלרד בהגיעו
לגבורות

י"ר: פרופ' אהרן ברק
בשיתוף: פרופ' יצחק אנגלרד, פרופ' דניאל סטטמן, פרופ' נילי כהן, פרופ' רונן פרי, פרופ' דניאל פרידמן, Prof. Ernest J. Weinrib

מימין: פרופ' יצחק אנגלרד, פרופ' אהרן ברק
רות ארנון ופרופ' אהרן ברק

ב' במרחישון תשע"ג (18 באוקטובר 2012)
ערב לכבוד פרופ' גدعון דגן בהגיעו לגבורות
בשיתוף: פרופ' רות ארנון, פרופ' יורם רובין, פרופ' דוד רוסו, פרופ' טוביה מלוא

מימין: פרופ' רות ארנון ופרופ' גדעון דגן

ט"ו במרחישון תשע"ג (31 באוקטובר 2012)
ערב לכבוד פרופ' יקיר אהרוןוב בהגיעו
לגבורות
בשיתוף: פרופ' רות ארנון, פרופ' יובל גפן,
פרופ' סנדו פופסקו, פרופ' אשף בן-יעקב

מימין: פרופ' יקיר אהרוןוב ופרופ' יוסף אמרי

ג' בניסן תשע"ג (14 במרץ 2013)
ערב לכבודו של פרופ' שאול שקד בהגיעו
לגבורות
י"ר: פרופ' יהנן פרידמן, פרופ' איתן קולברג
בשיתוף: ד"ר דומניקו אגוסטיני, פרופ'
משה אידל, פרופ' גדעון בוהק, ד"ר ג'פרי הרמן,
ד"ר יובל הררי, פרופ' שרה סבירי, פרופ' לודוויג
פאול, ד"ר يولיה רובנוביץ', פרופ' שאול שקד

הרצאות לזכר חברי אקדמיה

כ' בסיוון תשע"ב (10 ביוני 2012)
ערב לזכרו של פרופ' נתן שרון ז"ל במלאות
שנה לפטירתו

י"ר: פרופ' רות ארנון
בשיתוף: דני בארי, פרופ' מאיר וילצ'ק,
פרופ' ישראל לויין, פרופ' דוד מירלמן, פרופ'
יאיר ריינר

כ"ג בסיוון תשע"ב (13 ביוני 2012)
סמינר לזכרו של פרופ' אברהם כוגן ז"ל
בנושא: ארגניות מתחדשות ובשיתוף חוקרים
ישראלים צעירים מהארץ ומהעולם
י"ר: פרופ' יוסף אפלבאום, פרופ' גרשון גروسמן, פרופ' יובל שוחט

בשיתוף פעולה: פרופ' רות ארנון, פרופ' ב"ז קדר, ד"ר יובל נח הררי, פרופ' גבריאל מוצקין, פרופ' אילנה סילבר, פרופ' יורי פינס, ד"ר שלמה פישר

Prof. Elisabeth S. Clemens, Prof. Wolfgang Knöbl, Prof. Luis Roniger, Prof. Björn Wittrock

ד' בשבט תשע"ג (15 בינואר 2013)
ערב עיון בנושא החדשנות בחקר התפילה
לציוון הופעת שני הכרכים של ספרו של עוזרא פליישר ז"ל

יו"ר: פרופ' חוה טורניאנסקי
בשיתוף פעולה: פרופ' שלומית אליצור, פרופ' אוריה ארליך, ד"ר עמינדב דיקמן, פרופ' דוד הנשכח, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן

טקס הענקת מלגות ופרסים

כ' בכסלו תשע"ג (4 בדצמבר 2012)
סיוור למלגאי אדאמס במכון איילון
(ממ"ג) שורק ומוציאון מכון איילון
בשיתוף פעולה: מלגאי אדאמס וחברי ועדת תכנית המלגות ובهم פרופ' איתמר וילנر (יו"ר), ד"ר מאיר צדוק, פרופ' דוד קשדן

משתתפי סיוור למלגאי אדאמס

בשיתוף פעולה: פרופ' רות ארנון, ד"ר ליעז אטגר, ד"ר גיל בורר, אבי גופטניין, ד"ר אלון גרינקו, ד"ר זיו המאירי, ד"ר ראל זימרמן, ד"ר יפתח יעקובי, ד"ר אשר סגל, ד"ר נדב סורק, ד"ר שי פטל, ד"ר שחור קינן, פרופ' אביב רוזן

ו' בכסלו תשע"ג (20 בנובמבר 2012)
ערב עיון לזכר פרופ' יוסף נוה ז"ל במלואות שנה לפטירתו
יו"ר: פרופ' ב"ז קדר, פרופ' שאול שקד
בשיתוף פעולה: שמואל אחיטוב, ישראל אפעל, רבקה אליצור לוימן, חגי משגב, ג'ים נtan פורד, משה מורגנשטרן

כ"ח-כ"ט בתשרי תשע"ג (14–15 באוקטובר 2012)

סדנה בין-לאומית וריאונה לזכרו של פרופ' שמואל נח איינשטיadt ז"ל

The first international colloquium in memory of Shmuel Noah Eisenstadt:
Dynamics of Continuity, Patterns of Change: Between World History and Comparative Historical Sociology

משתתפי הסדנה לזכרו של פרופ' איינשטיadt

י"ט בסיוון תשע"ג (28 במאי 2013)
הרצאה השנתית על שם פרופ' מרטין בובר
Prof. Carlo Ginzburg

מרצה בנושא:
**Inner Dialogues – Christians, Jews
and Miracles in Eighteenth-Century
England**

בשיתוף: **פרופ' רות ארנון, פרופ' יוסף
קפלן**

עוד אירועים (בשתיות האקדמית)

י"ד בתמוז (4 ביולי 2012)
ביקור משלחת מסין
**COSC Counselors' Office of the State
Council**

דיון משותף של חברי מועצת האקדמיה עם
חברי משלחת בת תשעה אנשים מלשכת
היעוץ של מועצת העם הסינית, בראשות
פרופ' Chen Jinyu יוושב ראש הלשכה
בשיתוף: **פרופ' רות ארנון, פרופ' יוחנן
פרידמן, גב' אפרת פרי** ממשרד החוץ, בוב
לפידות, **פרופ' רפאל משולם, ד"ר מאיר צדוק**

ג' בשבט, תשע"ג (14 בינואר 2012)
כנס אדים השנתי

יו"ר: **פרופ' איתמר וילנر**
בשיתוף: **פרופ' רות ארנון, פרופ' צבי
בן-אברהם, עוזד ברגר-טל, חבר ועדת מילגות
אדאמס, פרופ' אשר קורייאט, פרופ' עידן שגב**

פרופ' איתמר וילנר

ח' בניסן תשע"ג (19 במרץ 2013)
הרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין
בשיתוף: **פרופ' רות ארנון, פרופ' רפאל
משולם**
Dr. Nora Volkow
הרצאה בנושא:

Addiction in the Human Brain: Loss
of Balance between Neuronal Circuits

פרופ' רפאל משולם (מימין) ופרופ' רות ארנון,
מעניקים את התעודה לכלת הרצאה איינשטיין,
פרופ' נורה וולקוב (במרכז)

כ"ח בתשרי תשע"ג (14 באוקטובר 2012)
דיון ואירועה רב חגייגת במסגרת ביקור פרדה
Prof. Mathias Kleiner, נשיאו היוצא
של הקון הלאומית הגרמנית למדע (DFG),
וראשי מערכת ההשכלה הגבוהה בארץ
בשיתוף: **פרופ' רות ארנון, ד"ר מאיר
צדוק, פרופ' ב"ז קדר, בוב לפידות ונציגי
אוניברסיטאות המחבר**
**Prof. Mathias Kleiner and Dr.
Christoph Muhlberg, DFG Director
General**

בארכז. בפגש התקיימים יריד תעסוקה שבו התיעצו החוקרים עם נציגי האוניברסיטהות והמלגות האקדמיות. (ראו פירוט להלן בפרק "מרכז הקשר")

בשיתוףם: פרופ' רות ארנון, ד"ר נורית אייל, עמרי אינגר, ד"ר תמר דגני, סמדר הירש, ד"ר דוד ניקולס ולדמן, ד"ר יהושע מאור, ד"ר מיקי מונטג, ד"ר ליאת מעוז, ד"ר מאיר צדוק

ז' בניסן תשע"ג (18 במרץ 2012)

יום העיון השנתי של המארג

טקס הענקת פרסים מטעם האגודה הישראלית לאקולוגיה
בשיתוףם: ד"ר נעמה ברג, ד"ר ז'זה גריינצוייג, פרופ' תמר דיין, רון דרורי, פרופ' אהוד מירון, ד"ר אילת שביט, פרופ' משה שחק

ח' בכסלו תשע"ג (21 בנובמבר 2012)
חתימת הסכם לשיתוף פעולה עם משלחת האקדמית למדעים בהודו
בשיתוףם: פרופ' רות ארנון, פרופ' בנימין גיגר, ד"ר תמר יפה-מייטווך, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' רפאל משולם, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' ב"ז קדר, בוב לפידות

Prof. Alok Bhattacharya, Prof. Krishan Lal, Dr. Alok Kumar Moitra, Prof. M. L. Munjal, H.E. Mr. Jaideep Sarkar

י"ח בשבט תשע"ג (29 בינואר 2013)

ביקור משלחת מטאיפה
בשיתוףם: פרופ' רות ארנון, פרופ' ב"ז קדר,
בוב לפידות

Delegation from National Tsing Hua University, Taipei

Lih J. Chen – President, Ann-Shyn Chiang, Da Hsuan Feng, Felix Gwo, Wei-Chung Wang

משתתפי המשלחות מטאיפה ומישראל

י"ג בטבת תשע"ג (26 בדצמבר 2012)
כנס מרכז הקשר של האקדמיה
בכינוס השתתפו יותר ממאה חוקרים ישראליים מחו"ל שנרשמו במשך שנים
במרכז הקשר ומחפשים משרות אקדמיות

8. תקציב האקדמיה לשנת תשע"ג

		הוצאות
30,131,200		הוצאות תקציב שוטף
13,934,000		החטיבה למדעי הטבע
196,000		קרן בת-שבע דה רוטשילד
950,000		קידום מדע
742,000		החטיבה למדעי הרוח
770,000		כינוסים מדעיים וקשיiri קהילה
565,000		החוצאה לאור
370,000		קשרים בינלאומיים
1,720,000		הוצאות כלויות ומשרדיות
1,431,200		שכר ונלוות
7,190,000		مיזמים ב민يون חיצוני
16,197,000		
		הכנסות
30,131,200		הכנסות תקציב שוטף
13,934,200		הקצתת ות"ת
10,270,000		הכנסות מפרסומים
90,000		הכנסות מקרנות Miyudot
1,231,000		קרן סם שפיגל למדעי הרוח
90,000		קרן בת-שבע דה רוטשילד
950,000		השתתפות הקרן הלאומית למדע
874,000		הכנסות מМИזמים
429,200		
16,197,000		מיזמים ב민يون חיצוני

9. ועדות האקדמיה

(לפי סדר האל"ף-ב"ת)

הועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות

פרופ' אליעזר רביבויבץ – י"ר, פרופ' הלינה אברמוביץ, פרופ' אהוד דוכובני, פרופ' שלומית טרטס, פרופ' גיורא מיקנברג, פרופ' יוסף ניר, פרופ' ירון עוז, פרופ' מרק קרלינר, גב' רבקה גבריאל – רכזת

הועדה הלאומית לננוטכנולוגיה

ד"ר דן מידן – י"ר, ד"ר בועז איתן, מר אמיר אלשטיין, ד"ר משה גולדברג, פרופ' מקס הרצברג, מר דן וילנסקי, פרופ' יהושע יורטנר, מר ישראל מקוב, מר גיורא שלגי, ד"ר מאיר ויינשטיין – רכז

הועדה הלאומית לקרינט הסינכרוטון

פרופ' נעם אדר – י"ר, פרופ' אAMIL זלוטיאבקו, פרופ' עדיה יונת, פרופ' יובל גולן, פרופ' עודד ליבנה, פרופ' אירית שגיא, פרופ' משה פז-פיטרנק, ד"ר יוסי סגל – רכז

הועדה המיעצת בנושאים הקשורים לספריה הלאומית

פרופ' ב"ז קדר – י"ר, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' יורם צפריר

הועדה המיעצת הישראלית למחלות קרן פולקס

פרופ' אוריה זיליגסון – י"ר, פרופ' משה אורן, פרופ' ערן דולב, פרופ' מאיר וילצ'יק, פרופ' מיכאל פרוי, גב' רות חסן – רכזת

הועדה המיעצת לביואטיקה

פרופ' רות ארנון – י"ר, עוז גלי בנדאור, השופטת (בדימוס) גב' שושנה ברמן, פרופ' דוד הד, ד"ר מודדי הלפרין, פרופ' אסא כשר, פרופ' אפרת לוי-להד, פרופ' אלכס קינן ז"ל, פרופ' מישל רבל, פרופ' חרמונה שורק, פרופ' עמוס שפירא, ד"ר יוסי סגל – רכז

הועדה המלאה למפעל חקר השירה והפיוט בגניזה ע"ש עזרא פליישר

פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן, גב' גליה פינצי – רכזת

הועדה לבדיקת מצב המחקר בישראל בתחום הארכאולוגיה

פרופ' יורם צפריר – י"ר, ד"ר גدعון אבני, פרופ' דוד אנדביוביץ, פרופ' אליעזר אורן, פרופ' שנ"ז אייזנשטייט ז"ל, פרופ' מיכל ארצוי, פרופ' אנна בלפר-כהן, פרופ' אבי גופר, פרופ' סי גיטין, ד"ר עוזי דהרי, פרופ' אביעד הכהן, פרופ' מינה ויינשטיין-עברון, פרופ' זאב וייס, פרופ' סטיב וינר, פרופ' מיק טרנר, פרופ' עמיחי מזר, פרופ' יוסי פטריך, פרופ' מרגלית פינקלברג, פרופ' ישראל פינקלשטיין, פרופ' ב"ז קדר, פרופ' סטיב רוזן, פרופ' יואל רקס, ד"ר איציק שי – רכז

הוועדה לבחירת חברים חדשים בחטיבה למדעי הטבע

פרופ' תלמי איתמר וילנر – י"ר, פרופ' יוסף אמרי, פרופ' יוסי לוייה, ד"ר יוסי סגל – רצ'ז

הוועדה לבחירת חברים חדשים בחטיבה למדעי הרוח

פרופ' בנימין אייזק – י"ר, פרופ' סרג'יו הרט, פרופ' נילי כהן, גב' גליה פינצי – רצ'ז

המרכז האקדמי בkahir

מועצה

פרופ' רות ארנון – י"ר, פרופ' רחל גלון, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' גבריאל רוזנבוום, נציגי החברה המזרחית, נציגי האוניברסיטאות, נציג ות"ת, נציג משרד החוץ
הנהלה

ד"ר מאיר צדוק – י"ר, פרופ' גבריאל ורוברג, פרופ' מחמוד יזbeck, פרופ' אמנון כהן, פרופ' שמעון שמיר, מר בוב לפידות – רצ'ז

הוועדה לקשרי חוץ

פרופ' ב"ז קדר – י"ר, פרופ' נילי כהן, פרופ' מיכאל סלע, מר בוב לפידות – רצ'ז

ועדת בדיקה בנושא היומה בחינוך

פרופ' חיים הררי – י"ר, פרופ' מרגלית פינקלברג, פרופ' זאב תadmor, גב' גליה פינצי – רצ'ז

ועדת דוח מצב המדע

פרופ' רות ארנון – י"ר, פרופ' עוזד אברמסקי, פרופ' יהושע יורטנר, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' ב"ז קדר, פרופ' זאב תadmor, מר נפתלי ארנון – יועץ, גב' סימה דניאל – רצ'ז

ועדת הביקורת של האקדמיה

פרופ' שאול שקד, פרופ' זאב תadmor

ועדת ההיגיון האקדמית של המאגר

פרופ' יוסי לוייה – י"ר, פרופ' אביתל גזית, פרופ' דן יקר, פרופ' יהואי כרמל, פרופ' עופר עובדיה, פרופ' מרסלו שטרנברג, פרופ' משה שחק – משקיף, גב' בת-שבע שור – רצ'ז

ועדת ההיגיון להרצאת בובר השנתית

פרופ' יוחנן פרידמן – י"ר, פרופ' משה אידל, פרופ' מנחם יערי, פרופ' גדליה סטרכוזה, פרופ' מרגלית פינקלברג, גב' גליה פינצי – רצ'ז

ועדת ההיגיון ליזמה לפיתוח מחקר "ישוכן בחינוך"

פרופ' מנחם יערי – י"ר, גב' רות אוטולנגוי, מר אמיר אלשטיין, פרופ' גרשון בן-שחר, פרופ' שאול הוכשטיין, מר אלן הופמן, פרופ' דוד הראל, פרופ' משה יוסטמן, פרופ' פאדייה נאסר-אבו אלהיג'א, ד"ר אביתל דרמן – רצ'ז

ועדת ההיגי' של מילון הפרסית האמצעית
פרופ' גدعון גולדנברג – י"ר, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' שאול שקד, גב' גליה פינצי – רכזת

ועדת ההיגי' של מפעל מלגות אדאמס
פרופ' רות ארנון – נשאה, פרופ' איתמר וילנר – י"ר, פרופ' משה אורן, פרופ' עמיירם גריינולד,
פרופ' מוטי הייבלו, פרופ' דוד קשדן, פרופ' מרדכי שבג, גב' בת-שבע שור – רכזת

ועדת ההיגי' של מיזם MGH (מוונטנה) (Monumenta Germaniae Historica)
פרופ' ב"ז קדר – י"ר, פרופ' מלאכי בית-אריה, מר יעקב גוגנהיים, פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ'
ישראל יובל, פרופ' יוסף קפלן, גב' גליה פינצי – רכזת

ועדת השקעות
מר דן זיסקינד, מר אהוד ניגר, מר הרי ספיר, מר יוסי לנץ – רכז

ועדת היגי' לשימור ולפיתוח הטבע הלאומיות מחקר
פרופ' יוסי לוי – י"ר, פרופ' תמר דיין, פרופ' יעל לובין, פרופ' עודד נבו, פרופ' אהוד שניר,
ד"ר יוסי סגל – רכז

ועדת הערכה להקמת מרכז למחקר הים התיכון
פרופ' רות ארנון – י"ר, מר יגאל ארליך, פרופ' חנוך גוטפריד, פרופ' יעקב זיו, פרופ' יהושע
 יורטנר, פרופ' יוג'ין קנדל, ד"ר ליאת מעוז – משקיפה, ד"ר יוסי סגל – רכז

ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל
פרופ' עוזי פלייטמן – י"ר, ד"ר מנחם גורן – י"ר, פרופ' בלה גليل, פרופ' אמון דפני, ד"ר דניאל
Յואל, פרופ' מרדכי כסלו, פרופ' רפאל משולם, ד"ר אמנון פרידברג, ד"ר יוסי סגל – רכז

ועדת הפרסומים
פרופ' יוסף קפלן – י"ר, פרופ' חוה טורניאנסקי, פרופ' רפאל משולם, פרופ' יוחנן פרידמן, PROF.
דוד שולמן, פרופ' זאב שטרנהל, גב' טלי אמיר – רכזת

ועדת התקניות המדעי הרוח והחברה
פרופ' בנימין אייזק – י"ר, PROF. אברהם גרוסמן, PROF. שלומית וולקוב, PROF. יוחנן פרידמן,
פרופ' איתן קולברג, גב' גליה פינצי – רכזת

ועדת הפרנס ע"ש מייסדי חברת טבע תעשיות פרמצטטיות בע"מ
פרופ' יורם גורנו – י"ר, PROF. חיים סיידר, PROF. חרמונה שורק, גב' סימה דניאל – רכזת

ועדת התקנון של האקדמיה
פרופ' יוחנן פרידמן – י"ר, PROF. גدعון דגן, PROF. איתמר וילנר, PROF. זאב שטרנהל

חבר הייעצים של קרן בת-שבע דה רוטשילד

פרופ' רות ארנון – נשיאת, פרופ' יהושע יורטנר – י"ר, פרופ' חנוך גוטפרוינד, פרופ' יורם גרון, פרופ' אלישע האס, פרופ' דוד הרון, פרופ' יוסי לוייה, פרופ' רפאל משולם, פרופ' אברהם ניצן, פרופ' אורית סיון, פרופ' אלכס קינן ז"ל – חבר מייסד, פרופ' גיורא שמחון, גב' בת-שבע שור – רכזת –

10. נציגי האקדמיה בגופים ובמוסדות

(לפי סדר האל"ף-בי"ת)

מועצת הספרייה הלאומית
פרופ' רות ארנון (יו"ר)

הארכין המרכז לתרבות העם היהודי
פרופ' חוה טורניאנסקי

מועצת פרסי הארץ
פרופ' יקי אהרוןוב, פרופ' חיים סיידר

הוועד הישראלי לאונסק"ו
מר בוב לפידות

פורום תל"ם (תשתיות לאומיות
למחקר ולפיתוח)
פרופ' רות ארנון

הוועדה האקדמית של המכון
לليمודים מתקדמים (האוניברסיטה
העברית בירושלים)
פרופ' מרגלית פינקלברג, פרופ' מנחם עורי

פרס דן דוד (אוניברסיטת תל-אביב)
פרופ' יהושע יורתנער

הוועדה הלאומית לkidom מחקר
וטכנולוגיות יסוד לשיטות הגנה על
תשתיות אזהרות
פרופ' יגאל תלמי

קרן יוספה וליאוניד אולשוויג
(האפטוחופס הכללי)
מר בוב לפידות

הוועדה לבחירת זוכי מלגות פולונסקי
פרופ' אברהם גروسמן

המועצה הציבורית של תכנית
העמיתים של האגודה הישראלית
לאקולוגיה ולמדעי הסביבה
פרופ' יוסי לוי

הקורטוריון של הטכניון
פרופ' מרדכי היילום

הקרן הדגלית למדע ארץ-
הברית-ישראל
פרופ' חיים סיידר

ועדת לאומית לקרינת הסינכרטון
פרופ' נעם אדייר (יו"ר)

11. חברים שהלכו לעולם

שנת הבחירה

חברים שהלכו לעולם בשנת תשע"ב–תשע"ג

תשנ"ג/ 1993	פרופסור לבiology חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ביבק, יהודית (תרפ"ז–תשנ"ג)
תשל"ח/ 1978	פרופסור לתלמוד, האוניברסיטה העברית בירושלים	אברמסון, שרגא (תרע"ו–תשנ"ו)
תש"ך/ 1959	פרופסור לפיזיולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אדלה, שאול (תרנ"ה–תשנ"ו)
תש"ך/ 1959	פרופסור-מחקר לאלקטרוניקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	אולנדורף, פרנץ (תר"ס–תשמ"ב)
תש"ך/ 1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אורבן, אפרים אלימלך (תרע"ב–תשנ"א)
תשכ"ה/ 1965	פרופסור לסוציולוגיה האוניברסיטה העברית בירושלים	אייזנשטיין, שמואל נח (תרפ"ד–תש"ע)
תשכ"א/ 1961	פרופסור להיסטוריה של העמים המוסלמיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	איילון, דוד (תרע"ד–תשנ"ח)
תש"ך/ 1959	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אלבק, חנן (תר"ן–תש"ב)
תשמ"ז/ 1987	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	אלכסנדר, שלמה (תר"ץ–תשנ"ח)
תשנ"ב/ 1991	פרופסור להיסטוריה עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אשרי, דוד (תרפ"ה–תש"ס)
תש"ך/ 1959	פרופסור לפילוסופיה סוציאלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בובר, מרדכי מרטין (תרל"ח–תשכ"ה)
תשמ"א/ 1981	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	ביינארט, חיים (תרע"ח–תש"ע)
תשכ"ט/ 1969	פרופסור לכימיה פיזיקלית, המכון לחקר הנגב	בלון, משה רוזלוף (תרס"ב–תשמ"ה)
תשמ"א/ 1981	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-זוויד, יוסף (תר"ף–תשמ"ו)

תש"ך/ 1959	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בער, יצחק פרץ (תרמ"ט-תש"ט)
תשכ"ד/ 1964	פרופסור לסתטיסטיקה ולדמוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקי, רוברטו (תרס"ט-תשנ"ז)
תש"ך/ 1960	פרופסור לכימיה אורגנית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, ארנסט דוד (תרס"ד-תשל"ה)
תשכ"ח/ 1968	פרופסור לפרמקולוגיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ברגמן, פליקס (תרס"ח-תשס"ב)
תש"ך/ 1959	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, שמואל הוגן (תרמ"ד-תשל"ה)
תשכ"ג/ 1963	פרופסור ללוגיקה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בר-הلال, יהושע (תרע"ה-תשל"ז)
תשל"ו/ 1975	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברונן, מיכאל (תרצ"ב-תשנ"ז)
תש"ך/ 1959	פרופסור לבiology, מכון ויצמן למדע	ברנבלום, יצחק (תרמ"ד-תש"ס)
תשל"א/ 1971	פרופסור למדידה פסיכולוגית וסוציאולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים	גוטמן, אליהו לויים (תרע"ו-תשמ"ח)
תשל"ו/ 1976	פרופסור לכימיה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	גינצבורג, דוד (תר"ף-תשמ"ח)
תשנ"ה/ 1994	פרופסור לשפות שמיות עתיקות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גרינפלד, חיים יונה (תרפ"ו-תשנ"ח)
תש"ך/ 1959	פרופסור-מכון למתמטיקה, מכון ויצמן למדע	דבורצקי, אריה (תרע"ו-תשס"ח)
תשכ"ג/ 1962	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע	דה-שליט, עמוס (תרפ"ז-תשכ"ט)
תשמ"ב/ 1982	פרופסור לכימיה פיזיקלית מכון ויצמן למדע	דוסטרובסקי, ישראל (תרע"ט-תשע"א)
תש"ך/ 1959	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	דינור, בנציון (תרמ"ד-תשל"ג)
תשנ"ג/ 1993	פרופסור לספרות אנגלית האוניברסיטה העברית בירושלים	دلסקי, הלל (תרפ"ו-תשע"א)

תשכ"ו/ 1966	פרופסור לזואולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	האז, גיאORG (טרס"ה-תשמ"א)
תשכ"א/ 1961	פרופסור לימודים קלסיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	וירשובסקי, חיים (תרע"ז-תש"ז)
תש"ך/ 1960	פרופסור לפיזיולוגיה פתולוגית ולבו-כימיה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ורטהיימר, חיים ארנסט (תרנ"ג-תשל"ח)
תש"ך/ 1960	פרופסור לבוטניקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	זהרי, מיכאל (תרנ"ח-תשמ"ג)
תש"ך/ 1960	פרופסור למשפט אזרחי, האוניברסיטה העברית בירושלים	טדסקי, גייד (ג) (טרס"ז-תשנ"ג)
תש"ך/ 1959	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	טור-סיני, נפתלי הרץ (תרמ"ז-תש"ד)
תשכ"ח/ 1968	פרופסור להיסטוריה של העת החדשה, האוניברסיטה העברית בירושלים	טלמן, יעקב ליב (תרע"ו-תש"ם)
תשכ"ד/ 1964	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ידין, יגאל (תרע"ז-תשמ"ד)
תשנ"ב/ 1991	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	יבון, ישראל (תרפ"ג-תשס"ח)
תשכ"ד/ 1964	פרופסור לפיזיקה ניסיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	כהן, סול גבריאל (תרפ"א-תשמ"ד)
תשכ"ג/ 1963	פרופסור לאוירונאוטיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	כוגן, אברהם (תרפ"א-תשס"ט)
תשכ"ט/ 1969	פרופסור לתלמוד, בית המדרש לרבניים אמריקה, ניו יורק	ליירמן, שאול (תרנ"ח-תשמ"ג)
תשמ"ה/ 1985	פרופסור למקרא, אוניברסיטת תל-אביב	ליקט, יעקב (תרפ"ב-תשנ"ג)
תשל"ט/ 1979	פרופסור לפיזיולוגיה, מכון ויצמן למדע	ליינדר, יהנן (תרפ"ט-תשמ"ג)
תשמ"ה/ 1985	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ליינדנשטיראום, יורם (תרצ"ז-תש"ע)
תשנ"ט/ 1999	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	לייפסון, שניואר (תרע"ד-תשס"א)

תשנ"ז/1997

פרופסור ללשון העברית,
האוניברסיטה העברית בירושליםמורג, שלמה
(תרפ"ו-תשנ"ט)

תש"ך/1960

פרופסור לתולדות עם ישראל בימי המקרא
ולאריאולוגיה של ארץ-ישראל,
האוניברסיטה העברית בירושליםמצה, בנימין
(תרס"ו-תשנ"ה)

תשכ"ח/1968

פרופסור לאופתלמולוגיה, בית הספר לרפואה
של האוניברסיטה העברית והדסה בירושליםמייכאלסון, יצחק
(תרס"ג-תשמ"ב)

תשכ"ו/1966

פרופסור לפיזיקה,
אוניברסיטת תל-אביבנאמן, יובל
(תרפ"ו-תשס"ו)

תשנ"ה/1994

פרופסור לאפיגרפיה ופלאוגרפיה,
האוניברסיטה העברית בירושליםנווה, יוסף
(תרפ"ח-תשע"ב)

תשמ"ד/1984

פרופסור לקרדיולוגיה, בית הספר לרפואה
של אוניברסיטת תל-אביב ובית החולים ע"ש שיבא,
תל-השומרטינפלד, הנרי
(תרפ"ג-תשמ"ז)

תש"ך/1959

פרופסור למקרה,
האוניברסיטה העברית בירושליםסגל, משה צבי
(תרל"ז-תשכ"ח)

תשכ"ב/1962

פרופסור ללשון וספרות יידיש,
האוניברסיטה העברית בירושליםסדן, דב
(תרס"ב-תש"ן)

תשכ"ב/1962

פרופסור להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים,
האוניברסיטה העברית בירושליםסמבורסקי, שמואל
(תר"ס-תש"ן)

תשכ"ט/1969

פרופסור למתמטיקה,
האוניברסיטה העברית בירושליםעמיצור, שמושן אברהם
(תרפ"א-תשנ"ד)

תש"ך/1959

פרופסור לבשנות מצרית ושמית,
האוניברסיטה העברית בירושליםפולוצקי, הנס יעקב
(תרס"ה-תשנ"א)

תשכ"ג/1963

פרופסור לכלכלה,
האוניברסיטה העברית בירושליםפטינקיין, דן
(תרפ"ב-תשנ"ה)

תשל"ח/1978

פרופסור למתמטיקה,
אוניברסיטת תל-אביבפיאטצקי-שפירן, איליה
(תרפ"ט-תשס"ח)

תש"ך/1960

פרופסור לפילוסופיה כללית ויהודית,
האוניברסיטה העברית בירושליםפינס, שלמה
(תרס"ח-תש"ז)

תשכ"א/1961

פרופסור לגאולוגיה,
האוניברסיטה העברית בירושליםפיקרד, יהודה ליאו
(תר"ס-תשנ"ז)

תשל"ז/ 1977	פרופסור לביולוגיה של התא, מכון ויצמן למדע	פלדמן, מיכאל (תרכ"ז-תש"ה)
תש"ט/ 1980	פרופסור למדע הדთות, האוניברסיטה העברית בירושלים	פלוסר, דוד (תרע"ז-תש"ס)
תשס"א/ 2001	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע	פנואלי, אמיר (תש"א-תש"ע)
תשכ"א/ 1961	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע	פקרים, חיים ליב (תרס"ח-תשנ"ג)
תשכ"ג/ 1963	פרופסור להיסטוריה של ימי הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	פראוו, יהושע (תרע"ז-תש"ז)
תש"ך/ 1960	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פרונקל, אברהם הלוי (תרנ"א-תשכ"ז)
תש"ך/ 1959	פרופסור לגינקולוגיה ולאובסטרטיקה, בית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	צונדק, ברנהרד (תרנ"א-תשכ"ז)
תשכ"א/ 1961	פרופסור לרפואה פנימית, אוניברסיטת ברלין; פרופסור-אורחה, אוניברסיטה העברית בירושלים	צונדק, הרמן (תרמ"ז-תש"ט)
תש"ך/ 1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	קופמן, יצחק אל (תרנ"א-תשכ"ד)
תשנ"ה/ 1994	פרופסור להיסטוריה של רוסיה ומזרח אירופה אוניברסיטת תל-אביב	كونפמן, מיכאל (תרפ"ז-תש"ע)
תשל"ז/ 1975	פרופסור לשפה וספרות ערבית האוניברסיטה העברית בירושלים	קיסטר, מאיר יעקב (תרע"ד-תש"ע)
תש"ך/ 1959	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע	קציר, אהרן (תרע"ג-תש"ב)
תש"ך/ 1960	פרופסור-מכון לביופיזיקה, מכון ויצמן למדע	קציר, אפרים (תרע"ז-תש"ט)
תשל"ד/ 1974	פרופסור בספרות אנגלית ואמריקאית, אוניברסיטת תל-אביב	קרוק-גלעד, דורותיאה (תר"ף-תש"ז)
תשמ"א/ 1981	פרופסור לבלשנות כללית והודו-אירופית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוזן, חיים ברוך (תרפ"ב-תשנ"ט)
תש"ך/ 1959	פרופסור-מחקר לפיזיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	רוזן, נתן (תרס"ט-תשנ"ז)

תש"ך/ 1959	פרופסור לפילוסופיה כללית, האוניברסיטה העברית בירושלים	roteinשטייר, נתן (תרע"ד-תשנ"ד)
תש"ך/ 1959	פרופסור למחקר במכניקה עיונית ו שימושית, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל	רינר, מרכוס (תרמ"ו-תש"ז)
תש"ך/ 1959	פרופסור לפיזיקה עיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ר Koch, יואל (תרס"ט-תשכ"ה)
תשנ"ה/ 1994	פרופסור לפיזיקה תאורטית ו שימושית, מכון ויצמן למדע	שטריקמן, שמואל (תר"ץ-תשס"ד)
תשל"ח/ 1978	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	שטרן, מנחם (תרפ"ה-תשמ"ט)
תשכ"ד/ 1964	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שירמן, חיים (תרס"ה-תשמ"א)
תש"ך/ 1959	פרופסור לקבלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	שלום, גרשם (תרנ"ז-תשמ"ב)
תשמ"ו/ 1986	פרופסור לספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	שמורוק, חנה (תרפ"א-תשנ"ז)
תש"ס/ 2000	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, גרשון (תרפ"ט-תשס"ז)
תשנ"ב/ 1992	פרופסור לבiology מולקולרית, מכון ויצמן למדע	שרון, נתן (תרפ"ו-תשע"א)
תשמ"ה/ 1985	פרופסור לאשורולוגיה ולהיסטוריה של המזרח הקדמי, האוניברסיטה העברית בירושלים	תadmor, חיים (תרפ"ד-תשס"ו)

12. נספחים

12.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א-1961

הקמת האקדמיה

1 מוקמת בזאת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (להלן – 'הacademia').

מטרות

2 מטרות האקדמיה ותפקידיה הם:

(1) לרכוש בתוכה חברים מוטובי אישים המדע תושבי ישראל;

(2) לטפח ולקדם פעילות מדעית;

(3) ליעץ לממשלה בעולות הנוגעות למחקר וلتכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;

(4) לקיים מגע עם גופים מקבילים בחו"ל-ארץ;

(5) לפעול ביצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;

(6) לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;

(7) לעסוק בכל פעילות שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

מושב האקדמיה

3 מושב האקדמיה יהיה בירושלים.

האקדמיה – תאגיד פטור מסמים

4 האקדמיה היא תאגיד, שור לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.

4א לעניין פקודת מס הכנסה, נחשבת האקדמיה כמוסד בעל אופי ציבורי לענייני תרבות, חינוך ומדע, וכל עסקה של האקדמיה וכל נכסיה יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום – חובה אחר המשתלמים למדינה או לרשות מקומית.

חברי האקדמיה

5 חברי האקדמיה יהיו חברי המכין להקמת האקדמיה הלאומית למדעים, שנתמננו לכך בתקופ החלטת הממשלה מיום כ"ו בחשוון תש"ט/ 9 בנובמבר 1958, וחברים נוספים שייבחרו על ידי האקדמיה באסיפה כללית.

חברות והפסקתה

6 חבר האקדמיה יהיה חבר בה לכל ימי חייו; חברותו תיפסק באחת מהלא:

(1) אם ביקש מאות נשיא האקדמיה, בכתב, לראות את מקומו פניו;

(2) אם חדל להיות תושב ישראל והוא אינו חבר-חו"ז;

(3) אם הורשע בעבירה בפסק דין סופי והאקדמיה מצאה כי בנסיבות העניין היה בעבירה משועם קلون.

נשיא האקדמיה וסגנו

- 7 נשיא האקדמיה יתמנה על ידי נשיא המדינה, על פי המלצת האקדמיה, מבין חברי תושבי ישראל; נשיא האקדמיה יתמנה לשלווש שנים, והוא יוסיף לכחן אף לאחר מכן עד למינוי הבא של נשיא האקדמיה; סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה.

החותבות

- 8 באקדמיה יהיו חותבה למדעי הרוח וחותבה למדעי הטבע; כל חותבה תבחר ביושב-ראש החותבה.

מועצת האקדמיה

- 9 ענייני האקדמיה ינוהלו על ידי מועצת האקדמיה.

הרכב המועצה

- 10 מועצת האקדמיה תהיה מורכבת מנשיא האקדמיה, סגן הנשיא, יוושב-ראש החותבה למדעי הרוח, יוושב-ראש החותבה למדעי הטבע והמנהל האדמיניסטרטיבי שיתמנה על ידי יתר חברי המועצה: נעדר הנשיא – ימלא את מקומו סגן הנשיא; נעדרו הנשיא וסגנו – תבחר המועצה מלא מקום לנשיא מבין חברי האקדמיה לתקופת העדרם של הנשיא וסגנו.

האסיפה הכללית של האקדמיה

- 11 האקדמיה תכנס לאסיפה כללית לפי הצורך, ולפחות אחת לשנה, למטרות אלה:

- (1) לעשות כל פעולה מיוחדת לאסיפה הכללית לפי חוק זה או לפי התקנון;
- (2) להחליט בדבר אישור הדוחות של המועצה, תכנית הפעולות של האקדמיה ומוסדותיה שתוגש על ידי המועצה, דוח רואה החשבון והצעת התקציב;
- (3) להחליט בכל עניין אחר שיועמד על סדר היום של האסיפה הכללית על ידי המועצה, או על ידי חמישה מחברי האקדמיה.

חברי-חו"ז

- 12 האקדמיה רשאית לבחור באנשי מדע מובהקים תושבי בחו"ל-ארץ כחברי-חו"ז של האקדמיה.

ביצוע

- 13 שר החינוך והתרבות ממונה על ביצוע חוק זה.

תקנון

14 האקדמיה רשאית, בהתאם לתקנון האקדמיה ושר החינוך והתרבות, להתקין תקנון לאקדמיה ובו יקבעו בין היתר:

- (1) הכללים לפיהם תבחר האקדמיה את חבריה ונושאי תפקידים בה, במידה שלא נקבעו בחוק זה;
- (2) סדרי העבודה של האקדמיה ומוסדותיה;
- (3) ניהול המשק והכספיים;
- (4) מעמדם וזכויותיהם של חברי-חו"ז.

הוראות מ עבר

15 (א) תקנון האקדמיה הלאומית למדעים שאושר על ידי הממשלה ביום י' באול תשי"ט/ט' 13 בספטמבר 1959 – פרט להוראותיו שנכללו בחוק זה – ובתיאיםים לפי העניין, יהיה תקנון האקדמיה, כל עוד לא שונתה או הוחלף על פי סעיף 14.

(ב) בחירה לאקדמיה ומינוי לתפקיד בה וכן כל פעולה לקידומה ולקידום פעולותיה, שנעשו בהתאם לתקנון האקדמיה לפני תחילתו של חוק זה, שרים מיום עשייתם.

12.2 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים *תיקון מס' 2, התש"ע-2010

בחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"א-1961 (להלן – החוק המקורי), בסעיף 2, במקומות פסקאות (2) ו-(3) יבואו:

"(2) ליעץ לממשלה בסוגיות בעלות חשיבות לאומית בתחום המחקר והתכנון המדעי, לרבות מעתן הערכות מצב לאומיות ביוזמת האקדמיה, ולהציג דוחות וסקירות כאמור בסעיף 4ג, וכן ליעץ ולתת מידע למשרד הממשלה לפי פניותם בהתאם להוראות סעיף 4ב;

(3) לטפח ולקדם פעילות מדעית, לרבות פעילות מדעית בין-תחומיות ופעילות בתחוםי דעת חדשים".

אחרי סעיף 4 א לחוק המקורי יבוא:

"קבלת ייעוץ ומידע מהאקדמיה

4ב. משרד ממשלתי רשאי לפנות לאקדמיה לשם קבלת ייעוץ ומידע בנושאים בתחום מטרות האקדמיה ותפקידה, שנדרש לגבים ידע מדעי או נושאים הקשורים לפיתוח המדע בישראל; מתן ייעוץ ומידע כאמור ימומן מסעיף התקציב של אותו משרד ממשלתי כפי הדרosh לביצועו, בכפוף להוראות לפי חוק יסודות התקציב; בסעיף זה – "חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; "סעיף התקציב" – כהגדרתו בחוק התקציב שנתי, כמשמעותו בחוק יסודות התקציב.

דיווח לממשלה ולכנסת

4ג. (א) האקדמיה תכין דוח שנתי על פעולותיה וכן סקירה תלת-שנתית על מצב המדע והמחקר בישראל בהשוואה במצב המדע והמחקר בעולם; סקירה כאמור יכול שתתיחס לתחומים מדעיים מסוימים כפי שתחליט האקדמיה או כפי שתבקש הממשלה.

(ב) הדוח השנתי והסקירה התלת-שנתית כאמור בסעיף קטן (א) יוגש לשר המדע והטכנולוגיה; ועדת השרים לענייני מדע וטכנולוגיה שקבעה הממשלה, תקיים דיון בדוח ובסקירה, סמוך לאחר הגשת כל אחד מהמסמכים האמורים; הממשלה תקיים דיון כאמור בתוך שנה מיום הגשת הדוח או הסקירה, לפי העניין.

(ג) הדוח השנתי והסקירה התלת-שנתית כאמור בסעיף קטן (א) יוגש לוועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת; הוועדה תקיים דיון בדוח ובסקירה בתוך שנה מיום הגשת כל אחד מהמסמכים האמורים".

12.3 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשס"ח-2008

בתווך סמכותה לפי סעיף 14 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"א-1961¹ (להלן: החוק), מותקינה האקדמיה, בהתיעצות עם שר המדע, התרבות והספורט², תקנון זה:

פרק ראשון: חברות באקדמיה

מספר החברים

- 1 מספר החברים בכל חטיבה לא עלתה על ארבעים, אולם חברים שגילם שבעים וחמש שנים ומעלה וחברי חוץ לא יבואו במנין זה.

בחירה חברים חדשים

- 2 (א) מדי שנה בשנה רשות האקדמיה לבחור עד חמישה חברים חדשים בכל חטיבה, בכפוף כאמור בתקנה 1.
(ב) חברי האקדמיה, למעט חברי חוץ, הם אישים מדע תושבי ישראל כמשמעותם בסעיף 2(1) לחוק; לעניין זה –
"איש מדע" – אדם שעיקר פעילותו הוא במחקר ובקידום הידע האנושי בכלים מדעיים;
"תושב ישראל" – אדם שמקום מגורי העיקרי הוא בישראל ובשעת בחירתו פעילותו המחברת נמנית עם מסכת העשייה המדעית הישראלית.
(ג) מועצת האקדמיה מוסמכת להחלטת הנוגעת לתקנה זו.

הצעת מועמדים

- 3 (א) המועמדים לחברות בכל חטיבה יוצעו בכתב ליושב הראש שלה על ידי שלושה מחברי אותה חטיבה לפחות. ההצעות תוגשנה לכל המאוחר 30 יום לפני מועד ישיבת החטיבה שבה יבחרו המועמדים לפי תקנה 4. בכל שנה יודיע יו"ר החטיבה לחבריו החטיבה, בכתב, שלושה חודשים לפחות לפני מועד ישיבת הבחירה, מהו המועד האחרון להגשת שמות המועמדים.
(ב) מועצת האקדמיה רשות למנות ועדת של שישה חברים, שלושה מכל חטיבה, שמסמכותה להציג בכתב למועצת האקדמיה מועמד או מועמדים לחברות נוספת על המועמדים המוצעים על ידי החטיבות.

1 ח' התשכ"א, עמ' 193; התשל"ג, עמ' 45

2 י"פ התש"ס, עמ' 1088

בחירת מועמדים

- 4 (א) מתוך רשימת המועמדים המוצעים על פי תקנה 3(א) תבחר החטיבה, בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מבעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בישיבה נרשמה כדין, את המועמדים שהיא ממליצה לבחור לאותה חטיבה לפי תקנה 2. המניין החוקי של המשתתפים בהצבעה לבחירת מועמדים הוא רוב חברי החטיבה הנמצאים בארץ במועד היישיבה. המועמדים שימלכו כאמור יבואו לבחירה סופית באסיפה הכללית של האקדמיה.
- (ב) מתוך רשימת המועמדים המוצעים על פי תקנה 3(ב) תבחר המועצה, בהצבעה חשאית ונפה אחד, את המועמדים הנוספים שהיא ממליצה לבחור לאקדמיה. המניין החוקי של המשתתפים בהצבעה לבחירת מועמדים לפי תקנת משנה זו הוא שלושה מרובעת אלה: הנשיא, סגנו ושני יושבי ראש החטיבות. המועמדים יבואו לבחירה סופית באסיפה הכללית של האקדמיה. חבר שנבחר בהליך זה יבחר את החטיבה שלא יהיה ישתייך בהתייעצות עם הנשיא.

בחירה חברים

- 5 רשימה המועמדים שנבחרו כאמור בתקנה 4 תעבור לבחירה סופית באסיפה הכללית של האקדמיה. המניין החוקי בהצבעה לבחירת חברים הוא מחצית חברי האקדמיה הנמצאים בארץ במועד היישיבה. ההצבעה תהיה על דף הצבעה אחד. הבחירה תהיה בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מבעלי זכות ההצבעה שנוכחותם בישיבה נרשמה כדין.

הודעה על הבחירה

- 6 נשיא האקדמיה יודיע על בחירתם של החברים החדשים, לאחר שקיבל את הסכמתם; חבריםתו של חבר חדש מתחילה ביום קבלת הסכמתו לכחן חבר האקדמיה.

חברי חוות

- 7 (א) חברי חוות ייבחרו בדרך הקבועה בתקנות 3 עד 6. בהיותם בישראל יהיו רשאים להשתתף בישיבות האסיפה הכללית ובישיבות החטיבה שהם משתתפים אליה, אך ללא זכות הצבעה.
- (ב) מספר חברי חוות לא עלה על עשרית ממספר חברי האקדמיה שאינם חברי חוות. בכל שנה ייבחרו בכל חטיבה לכל היותר שני חברי חוות.

פרק שני: ישיבות האקדמיה

האסיפה הכללית

- 8 (א) מליאת האקדמיה תתקנס פעמיים בשנה לפחות ותדון בעניינים הנוטונים לסמכתה לפי סעיף 11 לחוק. בכל שנה תוקדש אחת הישיבות לבחירת חברים חדשים, ובעת הצורך לבחירת נשיא וסגנו הנשיא. כאשר מספר המועמדים לבחירה גדול משלושה, תוקדש

הישיבה יכולה לנושא זה.

- (ב) כמו כן תוקדש ישיבה אחת בכל שנה לדין בדוח השנתי של האקדמיה, בדוח הביקורת, בדוחות הכספיים ובתקציב האקדמיה.
- (ג) יוזר האסיפה הכללית הוא נשיא האקדמיה, ובהיעדרו – סגן הנשיא.
- (ד) יכול שהמליאה תרכנס לישיבות נוספות, על פי החלטת מועצת האקדמיה, לשימוש הרצאות מדעית או לדין בעניינים ובהתפתחויות שהਮועצה סבורה שאין לדוחתו. ישיבה מיוחדת של המליאה תוכносן גם כל אימת שתתקבל בקשה בכתב לכך מחמישה עשר חברי האקדמיה לפחות. המועצה תיענה לבקשת צאת בהקדם האפשרי.

המנין החוקי בישיבות האסיפה הכללית

- 9 (א) המניין החוקי בישיבת האסיפה הכללית של האקדמיה הוא מלחצית חברי האקדמיה הנמצאים בארץ במועד הישיבה.
- (ב) באין מניין חוקי שבועה שנקבעה לישיבת האסיפה הכללית, יכול יוושב הראש לפזר את האסיפה למשך 30 דקות ולכנסה מחדש בתום הזמן הזה. ישיבת האסיפה תהיה אז חוקית בכל מספר נוכחים. באין מניין חוקי לא יבחרו חברים חדשים, לא יבחר נשיא או סגן נשיא, לא תיבחר ועדת ביקורת ולא יידונו שינויים בתקנון.
- (ג) כל חבר שנוכחו בו רשם כדין לפני הצבעה יוכל במניין החוקי הנדרש בהצבעה זו. חבר שנוכחו בו רשמה כאמור ולא השתתף בהצבעה ייחשב כמו שהצביעו "נענו".

הזמןות לישיבות האסיפה הכללית

- 10 הזמןות לישיבה של האסיפה הכללית יישלחו לחברים בדו"ר או בדו"ר אלקטרוני בסכמתם, 21 יום לפחות לפני מועד הישיבה, ויכילו את סדר היום של הישיבה.

ישיבות סגורות ופתוחות

- 11 ישיבות האסיפה הכללית סגורות לקהל. בשנה שבה נבחרים חברים חדשים תתקיים ישיבה פתוחה ובה יוצגו הנבחרים לפני הציבור. מועצת האקדמיה רשאית לכנס ישיבות פתוחות נוספת.

הצבעה באסיפה הכללית

- 12 ההחלטה באסיפה הכללית תהיה גלויה, אלא אם כן נדרש על פי תקנון זה הצבעה חשאית או אם חמישה חברים שאינם חברי חוץ דרשו הצבעה חשאית. ההחלטה תתקבל ברוב רגיל של הנוכחים בהצבעה, אלא אם כן נדרש על פי תקנון זה רוב גדול יותר. היו הקולות שקולים, יהיה ליושב הראש קול נוסף מכרייע.

תוצאות ההצבעה

- 13 תוצאות ההצבעה יוכרזו על ידי נשיא האקדמיה. פרוטוקול מאושר על ידו ייחשב להוכחה של תוצאות ההצבעה. נקבע מן הנשיא לאשר את הפרוטוקול, יאשרו סגן הנשיא.

תוקפן של החלטות

14 תוקפן של החלטות האקדמיה לא ייפגע בשל פגם פרוטזודורי שנטולה בדייעד, לרבות פגם בתהיליך בחירתו של חבר או אי-מסירת הזמנה לחבר.

ישיבות החטיבות

- 15 (א) כל החטיבה תתקנס לשתי ישיבות בשנה לפחות. לפי הצורך תוקדש אחת הישיבות כולה לבחירת חברים חדשים ולבחרית יו"ר החטיבה וממלא מקומו. ישיבה זו תתקיים 30 יום לפחות לפני ישיבת המילאה המוקדשת לבחירת החברים החדשים. המניין החוקי בישיבת החטיבה הוא מחצית חברי החטיבה הנמצאים בארץ ביום עד הישיבה.
- (ב) יו"ר החטיבה רשאי לזמן ישיבות נוספת של החטיבה, והוא חייב לזמן בהקדם האפשרי אם חמישה מחברי החטיבה מבקשים שייעשה כן.
- (ג) הזמנות לישיבה של החטיבה ישלחו לחבריו החטיבה בדו"ר (או בדו"ר אלקטרוני בסכמתם) 21 יום לפחות לפני מועד הישיבה. במקרים מיוחדים רשאי יו"ר החטיבה לקבוע כי הזמנות תישלחן פחות מ-21 يوم לפחות לפני מועד הישיבה. בהזמנה לישיבת החטיבה יפורט סדר היום של הישיבה.
- (ד) לפי הזמנת יו"ר החטיבה יוכל להשתתף ולהrzחות בישיבות אלה גם מי שאינו חבר האקדמיה.

פרק שלישי: מינהל

הנשיא וסגנו

- 16 (א) בתקנון זה, "בחירת נשיא האקדמיה" – בחירת חבר האקדמיה שהאסיפה הכללית ממליצה לנשיא המדינה למונתו לתפקיד נשיא האקדמיה.
- (ב) נשיא האקדמיה וסגנו יהיו מחטיבות שונות. בכלל, תפקיד הנשיא יעבור בין שתי החטיבות לסירוגין. תקנה זו לא תחול על בחירת נשיא מכהן לתקופת כהונה שנייה.
- (ג) סגן הנשיא יבחר על ידי מליאת האקדמיה לתקופת כהונתו של נשיא האקדמיה.
- (ד) לא יאוחר משנה לפני סיום תקופת כהונתם של הנשיא ושל סגן הנשיא, או בשעה שנבחר אחד מהם או משנייהם למלא את תפקידם, תבחר כל חטיבה, בהליך שיקבע יו"ר החטיבה, שלושה חברים לוועדת חיפוש שתפקידה להציג מועמדים לתפקידים המתפנסים. כל חבר רשאי להציג מועמדים לכהונה בוועדת החיפוש. חברי המועצה לא יכולים לבחור לוועדת החיפוש. חברי הוועדה יבחרו מביניהם את יו"ר הוועדה. הוועדה רשאית להציג יותר ממועמד אחד לכל תפקיד. להחלטה בוועדה דורשים ארבעה קולות. הצעות הוועדה תימסרנה לחברים בכתב 45 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה.
- (ה) נוסף על האמור לעיל, חמישה מחברי האקדמיה רשאים להציג יחד מועמדים לשני התפקידים. הצעות אלה תימסרנה למזכירות האקדמיה 30 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה ותישלחנה לחבריו האקדמיה בדו"ר 21 יום לפחות לפני ישיבת הבחירה. יו"ר ועדת החיפוש ינהל את החלק של ישיבת המילאה שבו יבחרו נשיא וסגנו הנשייא. הוא יציג הן את מועמדי ועדת החיפוש והן את המועמדים שהציגו חברי האקדמיה.

- (1) נשיא האקדמיה וסגנו ייבחרו בהצבעה חשאית, ברוב רגיל של בעלי זכות הבחירה שנוכחותם בישיבה נרשמה כדין, לתקופת כהונתו של שלוש שנים. לא קיבל שום מועמד רוב קולות הבחירה הראשונה, תיערך הבחירה השנייה לבחירה בין שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר.
- (2) נשיא האקדמיה וסגנו לא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות.
- (3) פסקה כהונתו של נשיא האקדמיה או של סגן נשיא האקדמיה, או נפטר מאחד מהם או משניהם למלא את תפקידם באופן קבוע, תוכנס האסיפה הכללית לישיבה מיוחדת ותבחר את נשיא האקדמיה או את סגן הנשיא, לפי הצורך, על פי הוראות סעיף 7 לחוק ותקנה זו.
- (ט) בכלל, א' בתשרי הוא יום כניסה לתפקיד של הנשיא, של סגן הנשיא ושל החברים הנבחרים של המועצה.
- (י') עם מינויו של נשיא חדש תסתיים כהונתו של סגן הנשיא הקודם.

יושבי ראש החטיבות וממלאי מקומות

- 17 (א) יוושבי ראש החטיבות ייבחרו בחטיבות ברוב רגיל בבחירות חשאיות לתקופה של שלוש שנים. שלושה חברי חטיבה רשאים להציג יחד מועמד לתפקיד יו"ר החטיבה. לא קיבל שום מועמד רוב קולות הבחירה הראשונה, תיערך הבחירה השנייה לבחירה בין שני המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר.
- (ב) יו"ר החטיבה לא יכהן יותר משתי תקופות כהונה רצופות.
- (ג) לכל יוושב ראש יבחר מלא מקום לתקופת כהונתו בהתאם שיקבע יוושב הראש.

הצבעות במועצה

- 18 הצביעות במועצה הן בהרמת ידיים בלבד והחלהוטות יתקבלו ברוב רגיל, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון זה. יהיו הקולות שקולים, יהיה לנשיא קול נוסף מכريع. חתימת הנשיא או חתימת סגן הנשיא על הפרוטוקול, ובכללו החלטות, תשמשה הוכחה לכך שהיא לנכונותו.

המנין החוקי במועצה

- 19 המניין החוקי בישיבות המועצה הוא שלושה.

עדות

- 20 המועצה תקבע את רשיית הוועדות הקבועות הפעולות באקדמיה ותמנה את חבריהן ואת יוושבי הראש שלחן לתקופת כהונתה של עד שלוש שנים. יוושבי ראש הוועדות לא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות. המועצה רשאית, ביזמתה או לפי הצעת החטיבות, למנות גם ועדות אד hoc לטיפול בעניינים הקשורים בתפקיד האקדמיה או בעניינים אחרים שלדעת המועצה רואים לבחינה על ידי ועדה. לוועדות אלה יכול להתמנות גם מי שאינו חבר האקדמיה. המועצה תמנה את נציגי האקדמיה בגופים ציבוריים, במוסדות בין-לאומיים וב גופים אחרים לפי הצורך, וכיול שוגם הם לא יהיו חברי האקדמיה.

המנל האדמיניסטרטיבי

- 21 (א) המנהל האדמיניסטרטיבי (להלן: המנהל) לא ישתתף בדיונים בעניין מינויו או פיטוריו ובדיונים לפי תקנה 4(ב) ולא תהיה לו באלה זכות הצבעה.
- (ב) פסקה כהונתו של המנהל או נפטר ממנו למלא את תפקידו ימנו יתר חברי המועצה מלא מקום או מנהל בפועל עד מינוי המנהל החדש.

זכות חתימה

- 22 (א) בענייני מינהל וכיספים תחייב את האקדמיה החתימת שני חברי המועצה, או חתימת מלא מקום המנהל, או חתימת המנהל בפועל יחד עם חתימת אחד מחברי המועצה האחרים.
- (ב) מועצת האקדמיה תהיה רשאית להסמיך מורשי חתימה נוספים מבין חברי האקדמיה ועובדיה ולקבוע את גבולות סמכותם.

סדרי העבודה

- 23 האסיפה הכללית תקבע, על פי הצעת המועצה, כלליים ווראות לעובתה ולבנות החטיבות והוועדות.

פרק רביעי: ביקורת

עדת ביקורת

- 24 האסיפה הכללית תבחר ועדת ביקורת, שתורכב מחברים משתי החטיבות. ועדת הביקורת תבחר את היושב ראש שלה מבין חברי.

זמן מתיקון

- 25 (א) המועצה תזמין מדי פעם, במועדים שייראו לה, אדם שאינו עובד האקדמיה לעורוך ביקורת בעניינים של מינהל האקדמיה (להלן: המבקר).
- (ב) המבקר יבדוק אם המינהל פעל על פי החוק ועל פי הוראות שנגזרו ממנו ואם רשות האקדמיה ועובדיה נהגו לפי העקרונות של מינהל תקין.
- (ג) בעת מילוי תפקידו לא יהיה המבקר כפוף לגוף או לאדם כלשהו באקדמיה ולא יהיה תלוי בהם. הנושאים שיבדק יקבעו בתיאום עם ועדת הביקורת.
- (ד) המבקר יגיש לוועדת הביקורת דין וחשבון ויפורט בו את ממצאי ביקורתו. אם גילתה ליקויים, יביא בדין וACHINE את המלצותיו לתיקונים ולמניעתם לעתיד לבוא. בד בבד יגיש המנהל לוועדת הביקורת מסמך ובו תגובת המינהל על ממצאי הביקורת ופירוט הצעדים שבදעתו לנקט לתקן הליקויים שנתגלו. המועצה תביא את ממצאי הביקורת ואת תגובת המינהל לידיית המילאה.

פרק חמישי: הוראות שונות

שינויים בתקנון

26 המילאה רשות, ברוב של שני שלישים מבעלי זכות החכבה שנוכחות בישיבה נרשמה כדיין, להכנס שינויים בתקנון זה, להוסיף על הוראותיו ולגרוע מהן. התקונים ייכנסו לתוקף לאחר התיעצות עם השר הממונה על ביצוע חוק האקדמיה.

ביטול

27 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, התשכ"ב – 1962³ – בטל.

³ כת' התשכ"ב, עמ' 1495; התשל"ו, עמ' 300; התשמ"ז, עמ' 772; התshm"ט, עמ' 1453; התשנ"ז, עמ' 816; התשנ"ה, עמ' 1455; התשנ"ז, עמ' 832.

